

Η ΕΥΤΕΡΗ, ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλίδ. 42.

Τόμος Β'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 15 ΜΑΪΟΥ 1849.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΝ.

ΚΟΥΑΚΕΡΙΣ.

Α.

Πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν εἶχα φθάσει εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ὁ μαρκήσιος Ροσιαμπὸ, πρὸς τὸν ὁποῖον μὲ εἶχε συστήσει ὁ θεὸς μου, ὁ γέρον τυχίαρχος Λουσσάν, μὲ ὑπεδέχθη μετ' ἐγκαρδίου φιλοφροσύνης, καὶ, τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς ἀρξίζεώς μου, κατετάχθη ὡς σημαιοφόρος εἰς τὸ σύνταγμα τῶν διμάχων τοῦ ἱπποῦτου Βρεβάν.

Ἦμην λοιπὸν σημαιοφόρος καὶ διμάχος. Τὸ σύνταγμα μου ἐστρατοπέδευεν εἰς τὴν χώραν Ρόδ-Αϊλανδ, ἐπαρχίαν ὅπου συνέβαινε πολλάκις νὰ περιφερώμεθα ὀλόκληρον ἐβδομάδα ἐφιπποί, χωρὶς νὰ βλέπωμεν χριστιανοῦ πρόσωπον ἢ μαγειρίου καπνόν. Μίαν τῶν ἡμερῶν, μετὰ τοιαύτην ἄχαριν πορείαν, ἐτριγύριζα ἀσκόπως εἰς τὰ περίξ τοῦ στρατοπέδου, ὁμοῦ μὲ τὸν ἱππότην Βερνόν, ἕνα τῶν καλῶν φίλων μου, τὸν ὁποῖον ἀπῆντησα πάλιν εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Κουρασθέντες ἀπὸ τὸν δρόμον, καὶ πεινῶντες καθῶς πεινᾷ νέος εἰκοσαετής· μετὰ δωδεκάωρον νηστείαν καὶ ταξείδιον, πρὸ ὀφθαλμῶν εἶχαμεν τὸ ἄνοστον

τοῦ στρατοπέδου δεῖπνον, ὅταν εἶδαμεν μικρὰν τινα οἰκίαν χερσεστάτου σχήματος, καθ' ὀλοκλήριαν σχεδὸν σκεπαζομένην ἀπὸ ὠραίας καὶ πυκνὰς πλατάνους. Ἐπειδὴ τὴν ἐβλέπαμεν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ στρατοπέδου, ὑπεπέσαμεν εἰς παράδοξον ὀπτικὴν πλάνην, καὶ ἡ οἰκία ἐκείνη μᾶς ἐφάνη πλακοῦς Στρασβούργου, περιφρουρούμενος ἀπὸ ἐξάδα βιοκαλίων. Δεῖπνον εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ρόδ-Αϊλανδ! τοῦτο, μὰ τὴν ἀλήθειαν! ἦτον ἀληθὲς εὕρημα διὰ νέους κυριευομένους ἀπὸ μεγάλων ὀρεξίν, καὶ κινδυνεύοντας νὰ διανυκτερεύσουν μὲ τὴν κοιλίαν κενὴν εἰς τοῦ παναγαθου Θεοῦ τὰ χορτάρια.

Ἐσπρωξα τὴν θύραν καὶ ἐμβήκαμεν.

Ὀλίγα θρονία ἀπὸ βαμβοῦ, καὶ τράπεζα ἀπὸ ξύλου δρυὸς, ἐπὶ τῆς ὁποίας εὗρίσκετο ἡ Ἁγία Γραφή, ἦσαν τὰ μόνα τοῦ κυριευθέντος δωματίου ἐπιπλα. Εἰσχωρήσαντες δὲ διαδοχικῶς εἰς διάφορα ἄλλα, ἐπαρατηρήσαμεν παντοῦ τὴν αὐτὴν ἀπλότητα, τὴν αὐτὴν πολυτελείας καὶ εὐπαθείας ἐλλείψιν· καθαρῶς λαμπρὰ ἦσαν τὸ μόνον τῆς σεμνῆς ταύτης κατοικίας κόσμημα. Τὴν ἐπισκέφθημεν οὕτως ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, χωρὶς ν' ἀπαντήσωμεν μορφήν ἀνθρωπίνην, καὶ ὑπεπέσαμεν ὅτι οἱ κάτοικοι, τρομάξαντες εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ στρατιωτικοῦ μᾶς σώματος, ἐζήτησαν φρονίμως ἄστυλον εἰς τὰ πλησίον.

χωρα δάση. Τὸ δειπνὸν μας λοιπὸν ἐγένετο εἰς ἄκρον προβληματικόν, καὶ ἠτοιμαζόμεν φιλοσοφικῶς νὰ σπρίξω ὀλίγας ἀκόμη θηλειὰς τὸν ζωστῆρά μου, ὅταν ὁ Βερνὼν ἀφῆκε κραυγὴν θριαμβοῦ· διότι ἀνεκάλυψεν εἰς τὸ βάθος ὀψοθήκης τὰ εἰσέτι ἀξιόλογα λείψανα βράχως ἀγρίου βοῦς, καὶ ὀλίγα τινα βωκάλια, τῶν ὁποίων τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα ἐμαρτύρει τὴν γασκωνικὴν των καταγωγὴν.

Ποτὲ δειπνὸν εὐνοουμένης δὲν ἤρεθίσε μὲ τὴν εὐγλωττίαν τὴν φιληθονίαν μας ὡς τὸ λιτὸν φαγητὸν ἐκεῖνο. Δύω φλωρία, τὰ ὁποῖα ἐθέσαμεν εἰς τὸ μάρμαρον τῆς ἐστίας, ἐσυμβίβασαν ταχέως τὴν συνείδησίν μας μὲ τὴν βρεξίν, καὶ ἐκαθήσαμεν περιχαρῶς εἰς τὴν τράπεζαν. Τὴν σιγμὴν δὲ καθ' ἣν ὁ Βερνὼν ἐξεστύππωνε τὸ τρίτον βωκάλιον, ἡ θύρα ἠνοιχθή αἰφνιδίως, καὶ νεανίαις τις ἐφάνη εἰς τὸ κατώφλιον. Πλάσμα τῷ ὄντι γοητευτικώτατον· δεκαπέντε ἐτῶν μόλις· μαλλια κυανᾶ· χρῶμα λευκὸν καὶ θαμβὸν ὡς ἀλάστρον· ἀνάστημα λεπτὸν καὶ εὐλύγιστον ὡς μέση μελίσσης· καὶ ἐπὶ πᾶσι μειδιάμα παιδίου καὶ κίνημα δουκίσσης· μεγαλοπρέπεια καὶ χάρις, δειλία καὶ παρρησία· — τί νὰ πολυλογῶ; ἦτον τὸ θελκτικώτερον καὶ παραδοξότερον μίγμα ὄλων τῶν ἀντιθέσεων. Διχοτομῶν τὴν παράξενον ταύτην νέαν, ἐσχημάτιζες δύο ἀξιεράστους γυναῖκας, ἱκανὰς νὰ σαλεύσουν τὰς φρένας καὶ τοῦ σκυθρωποτέρου τῶν φιλοσόφων μας. Τὸ ἐνδυμᾶ τις ὅμως δὲν ἦτον τὸσον ὡς αὐτὴν πολὺλοκὸν· κάλυμμα λευκὸν, στηθομάντιλον λευκὸν, ζώνη κυανῆ . . . καὶ καθόλου κόνις. — Στολὴ μοναχῆς καρμηλίτιδος. — Ἐστάθη εἰς τὸ κατώφλιον, καὶ μᾶς ἐκύτταξε μὲ ἀπορίαν. Ἡ θέσις τῆς ὄμως δὲν ἐφάνερονε τὴν παραμικρὰν ἀμνησίαν, διότι ἀνέκρουσε μὲ ἀξιοθαύμαστον σαθερότητα τὴν αὐθάδη τῶν ὀφθαλμῶν μας ἐρευναν. — Σὰς εἶπα ὅτι ἡμεῖθα εἰς τὸ τρίτον βωκάλιον. — Μεταξὺ δύο ἀξιωματικῶν τοῦ βασιλέως καὶ νεανίδος μὲ λευκὸν στηθομάντιλον, θέσις τοιαύτη δὲν ἠδύνατο νὰ παραταθῆ χωρὶς νὰ κκαταντήσῃ γελοία. Ὁ Βερνὼν λοιπὸν ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ἔκαμεν ὀλίγα βήματα πρὸς τὴν ὠραιάν ἀγνώριστον, καὶ, χαιρετῶν αὐτὴν μὲ φιλοφροσύνην πλήρη κομψότητος·

— Ὠραία οἰκία, εἶπεν, ὠραία οἰκοδόμοισιν! ἀναμφιβόλως, κυρία μου, εἶγε τοῦ παλατιοῦ τούτου ἡ νύμφη;

— Ὀνομάζομαι Πολλὴ, ἀπεκρίθη ἀφελῶς ἡ νεανίς, καὶ ἡ οἰκία αὐτὴ εἶναι τοῦ πατρὸς μου, τοῦ δόκτορος Χαρρυσίων.

— Καὶ σὺ, ἀδελφέ, ποῖος εἶσαι; ἠρώτησε τὸν Βερνὼν, παρατηροῦσα μὲ περιέργειαν τὰ χρυσα κεντήματα τῆς στολῆς του.

Ἡ ἐρώτησις αὕτη, οὕτω πως γενομένη, μοῦ ἐφάνη ὄχι ὀλίγον παράξενος· ἐκύτταξα τὸν Βερνὼν, καὶ τὸ πρόσωπόν του δὲν ἐφάνερονε κάμμίαν ἀπορίαν.

— Εἴμεθα εὐγενεῖς καὶ οἱ δύο, ἀπεκρίθη διακυλοδεικτικῶν ἐμεῖ, καὶ ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑπηρετῶμεν τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας.

— Καταλαμείνω, εἶπεν ἡ Πολλὴ μὲ μικρὸν

Κουακερίς.

μορρασμὸν περιφρονήσεως, εἶστε στρατιῶται. — Ἀχρεῖον ἐπάγγελμα, φίλοι μου.

— Ὑστερὰ λοιπὸν, ἔχε πεποίθησιν εἰς τὴν γοητείαν τῶν ἐπωμίδων! ἀνέκραξεν ὁ Βερνὼν γραφεὶς πρὸς ἐμὲ καὶ μὴ δυνήθεις νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα.

— Ἡμπορῶ νὰ σὰς ἐρωτήσω, ὠραία κόρη μου, εἶπα τότε καὶ ἐγὼ, τὴν αἰτίαν τῆς ἀντιπαθείας σας πρὸς τοὺς στρατιωτικούς;

— Δὲν ἀγαπῶ τοὺς στρατιώτας, ἐπανέλαθεν ἡ Πολλὴ, διότι μεταχειρίζονται τὴν δυνάμειν, τὴν ἀγγίνοικν καὶ τὴν τόλμην των εἰς τὸ κακόν· διότι τὸ ἐπάγγελμα των τοὺς κάμνει σκληροῦς, αἰμοῦς, ἀναισθητοῦς.

— Ἀναισθητοῦς, ἡμᾶς! ἀνέκραξεν ὁ Βερνὼν μιμούμενος στάσιν τινὰ τοῦ πρεσβυτέρου Βέττρεις εἰς τὸν χορὸν τῆς Ζηνοδίας· ἀνάστηθαι ἡμεῖς εἰς τὰ θελκτικὰ δύο ὠραίων ὀφθαλμῶν, ἀναστήματος θεᾶς! . . .

— Ὁ Θεῖ μου! τί ἀηδία! ἐπανέλαθεν ἡ Πολλὴ ἀνυπομόνως.

Βέβαια τίποτε δὲν ἐκερδαίναμεν ἐξικολουθοῦντες σκωπτικὸν μὲ τὴν κυρίαν Πολλὴν ὕψος. Ἐπειδὴ μολταῦτα ἐπεθύμουν πολὺ νὰ γνωρίσω τὸ μυστήριον τῆς τοιαύτης παραδόξου ἰδιοτροπίας εἰς κόρην τὸσον νέαν, ἐσούσκωσα τὰς παρειὰς μου, καὶ, προσποιηθεὶς ἐμψασιν ἱκανὴν νὰ τιμῆσῃ καὶ τὸν μαρκήσιον Μιραμπώ, τὸν φίλον τῶν ἀνθρώπων, εἶπα·

— Ἐχετε δίκαιον, κυρία μου· ὁ πόλεμος πολλὰκις εἶναι σκληρὸς καὶ ἀσεβής· ἀλλὰ καὶ πολλὰκις εἶναι

ἀνάγκης ἔργον καὶ καθήκοντος. Δύνασθε ν' ἀρνηθῆτε ὅτι ἱερὸς ἦτον ὁ σκοπὸς ὁ ὀπίστας τοὺς συμπολίτας σας; καὶ εἴμεθα ἀρὰ γε καὶ ἡμεῖς τὸσον ἐνοχοὶ διότι ἤλαμην νὰ προσφέρωμεν καὶ καρδίας καὶ βραχίονας εἰς τοὺς τυραννουμένους ἀδελφούς μας;

— Ἀληθινὰ; ἀπεκρίθη ἡ Πολλὴ ἐνόουσα τὰς δύο τῆς χεῖρας καὶ ὑπεκρινόμενη ἐντελῶς τὸν θαυμασμὸν· νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃς λοιπὸν ἀπὸ τὴν δουλείαν ἡλθεσ τὸσον μακρόθεν; ὦ χαρὰ εἰς τὴν καρδίαν σου, φίλε μου! Ἀποκρίσου μου ὡστόσον· ἂν, ἀντὶ νὰ σοῦ εἰποῦν περὶ πολέμου καὶ μάχης, σοῦ ἔλεγαν· — Οἱ ἀδελφοὶ σου εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν ἔχουν ψωμίον· οἱ βραχίονές των κουράζονται σκάπτοντες γῆν ἄγονον· λάβε τὴν δίκειλλαν τοῦ σκαπανέως, καὶ βοήθησέ τους νὰ καλλιεργήσουν τὰς ἐρήμους των. Στέγας δὲν ἔχουν νὰ προσφυλαχθοῦν αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα των· λάβε τὴν ἀξίνην τοῦ ὑλοτόμου, καὶ βοήθησέτους νὰ κόψουν τὰ δάση των. Αὐτὰ ἂν σοῦ ἔλεγαν, θ' ἀφίνες μὲ τὴν προθυμίαν τὴν πατρίδα σου, τὴν οἰκογενειάν σου; — Ὀχι· δὲν εἶναι ἀλήθεια, — Λοιπὸν ἔχω δίκαιον. Ὅ,τι σῆφερον ἐδῶ, δὲν εἶναι ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν σου, ἀλλ' ἡ ἀγάπη τοῦ αἵματος.

Ὁ συλλογισμὸς οὗτος μοῦ ἐφάνετο σύμφωνος μὲ τοὺς κανόνας ὄλους τῆς λογικῆς, καὶ ἡ ἐκπληξίς μου ἐκορυφόνετο ὅτι εὗρισκα ἱεροκήρυκα πολυμήχανον εἰς κόρην ἡμιαγίαν. Ἐπεκαλούμην διὰ τοῦ βλέμματός τὴν συνδρομὴν τοῦ Βερνὼν· ἀλλ' ὁ προδότης οὗτος ἐγέλα κρυφίως, καὶ ἐφάνετο θριαμβεύων διὰ τὴν ἠττάν μου. Ἐντροπή μολταῦτα νὰ μὲ παραιτήσῃ κινδυνεύοντα· κατὰ τὴν συνθήειάν του ὅμως, μετέβαλε τὴν μάχην εἰς ἀψιμαχίαν.

— Ἡ μικρὰ δημηγορία σας, κοπέλλα μου, εἶπε μὲ τὸν συνῆθι εἰς αὐτὸν μυκτηρισμὸν, θὰ ἐσχημάτιζεν ὠραῖον ἄρθρον διὰ τὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν· εἶναι βέβαιον ἀκόμη ὅτι ὁ Σενοὲ καὶ ἐγὼ εὐχαρίστως θὰ μετεχειρίζομεθα τὴν δίκειλλαν τοῦ σκαπανέως καὶ τὴν ἀξίνην τοῦ ὑλοτόμου· ἀλλὰ δὲν εἴχαμεν τὴν τιμὴν νὰ γεννηθῶμεν Γουαγκό· ἀνήκομεν εἰς κόσμον παλαιόν, πλήρη ἀκόμη σφαλμάτων ἀτόπων καὶ γελοίων προλήψεων. Τί θὰ ἔλεγαν δι' ἡμᾶς, Θεῖ μου πανάγαθε! εἰς τὰς συνναστροφάς τῆς Βερσάλλης, εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Βουρβάλμου; τί θὰ ἔλεγαν αἱ δέσποιναι τοῦ θεάτρου;

— Εἶναι λοιπὸν πολὺ αὐστηραὶ αἱ δέσποιναι αὐταί; εἶπεν ἡ Πολλὴ.

Ὁ Βερνὼν ἐδάγκασε τὰ χεῖλη του θέλων νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα. Ἐγὼ δὲ μεγάλως ἐθαύμαζα τοιαύτην ἀξιολάτρευτον ἀμάθειαν ἠνωμένην μὲ τὸσον θαθεῖαν φρόνησιν. Ἐσπευσα λοιπὸν νὰ λάβω τὸν λόγον, ἐμποδιζὼν οὕτω τὸν ἄρρον αὐτὸν φίλον μου ὥστε νὰ μὴν εἰπῇ καὶ ἄλλην ἀνοησίαν.

— Ἐχετε δίκαιον, κυρία Πολλὴ, τῆς εἶπα μὲ σοβαρότητα ἦτις τὴν φορὰν ταύτην δὲν εἶχε τι εἰρωνικόν. Τρελλοὶ εἴμεθα ἀναφέροντες ἐνώπιόν σας πράγματα, τὰ ὁποῖα σὰς συγχάρωσθι δὲν ἐννοεῖτε· ἐσφάλαμεν δὲ σφάλμα ἐτι μᾶλλον ἀσυγχώρητον, καθήσαντες εἰς τὴν οἰκίαν σας χωρὶς τὴν ἀδείαν σας.

— Ἡ θύρα τῆς οἰκίας αὐτῆς εἶναι πάντοτε ἀνοικτὴ, ἀπεκρίθη ἡ Πολλὴ. Ἐνόσω εὐαρεστεῖσθε νὰ

μένετε, ἀδελφοὶ μου, θεωρησατέ τὴν ὡς ἐδικὴν σας· συγχωρήσατέ με μόνον νὰ τὸ ἀναγγείλω εἰς τὸν πατέρα μου, ὅστις ἐπήγε νὰ ἐπισκερθῇ πτωχὴν τινα ἀσθενῆ ἐδῶ πλησίον.

Ταῦτα δὲ εἰπούσα, καὶ χωρὶς νὰ περιμείνῃ ἀπάντησίν μας, ἡ Πολλὴ ἐγένειεν ἀφαντος μὲ ταχύτητα δορκάδος.

Β'.

Τί ἀξιολάτρευτον πλάσμα! ἀνέκραξα ἅμα ἐκλείσθη ἡ θύρα.

— Εὐμορφούτσικη τῷ ὄντι, εἶπεν ἀπροσέκτως πῶς ὁ Βερνὼν ἀναλαμβάνων, ὁμοῦ μὲ τὸ τελευταῖον βωκάλιον, τὸν ὁποῖον ἡ παρουσία τῆς Πολλῆς τὸν ἠνάγκασε νὰ διακόψῃ διάλογον· ὁ ἀποθανὼν βασιλεὺς ὅα τῆς ἐδίδε βέβαια θέσιν εἰς τὸ Δάσος τῶν Ἐλλήφων. Κρῖμα νὰ ἦναι τὸσον ἀγρία ἐνδυμένη! Τὸ φυσικόν, φίλε μου, τὸ φυσικόν μόνον εἶναι ὠραῖον! Κόνις καὶ πλαστὰ φυσικώματα, — ἐκεῖνα, φίλε μου, λέγονται ἐνδύματα!

— Καλέ, τρελλὸς εἶσαι! τοῦ εἶπα. Κόνις! ἀλλὰ θὰ ἐθαύβοιεν τὴν λάμψιν τῶν μαῦρων καὶ μεταξωτῶν μαλλίων τῆς! Φουσκώματα! ἀλλὰ θ' ἀσχημίζαν τὸ θεῖόν τῆς ἀνάστημα!

— Καλὰ, φίλε μου, καλὰ, λέγε ὅσα θέλεις, εἶπεν ὁ Βερνὼν γεμίζων καὶ πάλιν τὸ ποτήριον.

— Ἐπειτα, τί πνεῦμα! τί ἀφέλεια! τί χάρις! τί εἰλικρίνεια! . . .

Ὁ Βερνὼν ἀπέθεσεν αἰφνιδίως τὸ ποτήριον εἰς τὴν τράπεζαν· ἐσταύρωσε τοὺς βραχίονας εἰς τὸ σῆθος, μ' ἐκύτταξε μὲ οἰκτιρμοῦ βλέμμα καὶ εἶπεν·

— Ἀφέλειαν τὴν λέγεις! χάριν τὴν λέγεις καὶ εἰλικρίνειαν! Παιδίσκη καθαριστῶν, ἦτις ἐκτοξεύει κατὰ τοῦ γήθους μας στίχους τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς! Λέγε μου περὶ τῆς Μονρυσιάρ ἦτις γρονθοκοπεῖ καλῆτερα ἀπὸ ἄγγλον ἀμαξηλάτην, περὶ τῆς Σαίν-Φάρ ἦτις ποροδολεῖ διὰ πιστολίου ὡς ὁ ἱππότης τοῦ Ἀγίου Γεωργίου! ἐκεῖ, ναί, εἶναι ἀφέλεια, χάρις, εἰλικρίνεια. Εἰς τὴν τιμὴν μου, παρακαμάζεις, ἀγαπητέ μου, καὶ πρέπει νὰ προσέξῃς. Τί μωρία! ν' ἀνάπτῃς καὶ νὰ φλέγῃσαι εὐθὺς διὰ κουακερίδα!

— Κουακερίδα! ἀνέκραξα. Τί κορακιστικὰ μοῦ βμιλεῖς;

— Νὰ πῆρῃ ὁ διάβολος! εἶπεν ὁ Βερνὼν· λησμονῶ πάντοτε ὅτι εἶσαι νέος εἰς τὸν κατηραμένον τοῦτον τόπον. Ἄκουε λοιπὸν.

Καὶ, ταῦτα εἰπὼν, ἔσφεν ἀπὸ τὸν κόλπον του βιβλίον 12 στήματος, δεμένον μὲ καστανόχρουν μαρκίνων, καὶ εἶπε·

— Τὸ βιβλίον τῶτο, εἶναι ὁ Ὅδηγὸς τοῦ περιηγητοῦ εἰς τὴν ἀρκτοῦσαν Ἀμερικὴν· σύγγραμμα ἀξιόλογον, καὶ δι' ἐμὲ ἀληθῆς Συνέκδημος· ἐδῶ εὐρεῖσθε τὴν σημείωσιν τῶν κλητέρων ξηνοδοχείων. Ἄ! ἰδοῦ, — σελ. 217. — Κουακεροί. — Ὀνομάζονται οὕτως ἄνθρωποι φοροῦντες πῖλον πλατῶν ὡς σακιδίων... μαῦρον, — ἐσθλάθων μαῦρον... βρακία... μαῦρα, — τὰ μαλλια... ζυρισμένα. — Ὁ πῖλος, ὅστις ἔχει συνήθως τὸ κυλινδρικὸν σχῆμα, φρίνεται κολημένος εἰς τὴν κεφαλήν των δυνάμει συστήματος τινος φιλοφροσύνης ἰδιάζοντος εἰς αὐτούς. Ἰδοῦ τί

λέγει διὰ τοὺς ἀνδρας. Αἱ δὲ γυναῖκες, ἠκολούθησαν κλειῶν τὸ βιβλίον, φοροῦν φορέματα λευκά, καλύμματα λευκά, καὶ, καθὼς ἐπικρατήρησαι, ἔχουν μαλλία μαύρα, μεταξωτά, ἀνάστημα μαγευτικόν, πόδα ἀξιολάτρευτον . . . τὰ τελευταῖα ὁμῶς ταῦτα προσόντα δὲν εἶναι ἀναπόφευκτα. — Ἐπειτα, προσθέτουν ὅτι τὰ πρωτότυπα ταῦτα εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι, ὁνειροπολοῦντες τὴν παγκόσμιον εἰρήνην, ἀποστρεφόμενοι τοὺς ὄρκους καθὼς καὶ τὸ ψεῦδος, τρυφῶντες πιστῶς τὰς ὑποσχέσεις των, καὶ λέγοντες σὺ, καὶ ὄχι σεις, πρὸς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος.

— Ἀποστρεφόμενοι τὸ ψεῦδος! ἀνέκραξεν, τρυφῶντες τὰς ὑποσχέσεις των! καλέ, αὐτὰ εἶναι θαυμάσια τῶντι πράγματα!

Ἐνῶ ἐτελείονα τὴν ἐκθεσιν ταύτην τῶν ἀρχῶν μου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ὑπανδρείας, ἡ Πολλὴ ἐπανήλθε συνωδευμένη ἀπὸ τὸν πατέρα της. Ἡ μορφή καὶ τὸ ἔνδυμα τοῦ κουάκερος ἦσαν κατὰ πάντα σύμφωνα μὲ τὴν περιγραφὴν τοῦ Βιονῶν. Καθὼς μᾶς εἶδεν, ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος δὲν ἤ-

Κουάκερος.

νώχλησε ποσῶς τὸν πῖλόν του, ἀλλ' ἠπλωσεν ἐγκαρδίως ἀνά μίαν χεῖρα εἰς καθένα ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ μᾶς νύχαισθησε διότι δὲν τοῦ ἐκάμαμεν τὴν ὕβριν νὰ περιμεῖνωμεν τὴν συγκραθεσίον του καὶ ἔτω νὰ ἐγκατασταθῶμεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Φιλοφρόνημα παρόμοιον εἰς τὴν Γαλλίαν θὰ μᾶς ἐ-

φράνιτο παραδόξως ὑποπτον· ἀλλὰ τὸ σχῆμα τοῦ ἀξιολόγου τούτου ἀνδρός, ὁ ἦχος τῆς φωνῆς του, ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του, ἐφανερόναι τὸσον εὐκρινῆ καὶ ἄδολον ἀπλότητα, ὥστε τὸ παραμικρὸν σημεῖον δυσσεβείας ἐκ μέρους μας θὰ ἦτον ὅσον τὸ δυνατόν γελοῖον. Μολταῦτα, δὲν ἠμπόρῃσα νὰ μὴν εὐρεθῶ εἰς ἀμικανίαν ἀποκρινόμενος εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ θλίψιν τῆς χεῖρός μου, καὶ ἡ σύγχυσις μου ἔτι μᾶλλον κῆξησεν ὅταν, σρέψας κατὰ τύχην τοὺς ὀρθλομοῦς μου πρὸς τὴν Πολλήν, εἶδα τὴν ἀξίεραστον κόρην κυττάζουσαν μὲ λυπηρὰν ἀγανάκτησιν τὰ δύο φλωρία τὰ ὅποια εἶχεν ἀποθέσει ὁ Βιονῶν εἰς τὸ μάρμαρον τῆς ἐστίας. Ἀρπάσας λοιπὸν εὐθὺς αὐτὰ, τὰ ἔβαλα σχεδὸν μὲ τὴν βίαν εἰς τὴν μικρὰν καὶ λευκὴν χεῖρά της, λέγων·

— Γίνετε ἔλεοδοτίς μας, κυρία Πολλή. Διανεμόμενον ἀπὸ τὰς χεῖράς σας, τὸ χρυσίον τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ ξηράνη ἱκανὰ δάκρυα, καὶ ἱκανὰς συμφορὰς ν' ἀνακουρίσῃ.

— Δὲν ὑπάρχουν πτωχοὶ εἰς χώραν ὅπου οἱ ἄνθρωποι ὅλοι εἶναι ἀδελφοί, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ κύριος Χαρρίστων. Ἐπᾶρε τὸ χρυσίον σου, φίλε, καὶ φύλαξε τὰ ἔλεή σου διὰ τὴν δυστυχῆ σου πατρίδα.

Ἐνῶ ὁ πατὴρ της ὠμίλει μετ' ἐμοῦ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἡ Πολλὴ ἔφυγε διὰ τῆς θύρας τοῦ κήπου· πρὶν φύγη ὁμῶς, ἔρριψε πρὸς ἐμὲ ἐλῆμμα πλήρες ἐπιπλήξεως, διευθυνθὲν κατ' εὐθείαν εἰς τὴν καρδίαν μου.

Γ.

Ἡ νύξ ἐπλησίαζε, καὶ, ἀποχαιρετήσαντες τὸν ξενοδόχον μας, ἠτοιμάσθημεν ν' ἀναχωρήσωμεν. Ὁ κύριος Χαρρίστων δὲν ἐζήτησε μὲν νὰ μᾶς κρατήσῃ, ἐπέμεινε δὲ νὰ μᾶς συνοδεύσῃ ἕως τὸ στρατόπεδον. Δὲν ἠθέληεν, ἔλεγε, νὰ μᾶς ἀποχωρισθῇ πρὶν μᾶς ἀποδείξῃ τὸ κακόηθες τοῦ μισήτου μας ἐπαγγέλματος, καὶ δὲν ἀπηλιπίζετο ὅτι θὰ τοῦ ὑπεσχόμεθα νὰ τὸ παραιτήσωμεν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν. Καὶ τῶ ὄντι, ὁ κατὰ πάντα ἀξιοτίμος ἀνὴρ μᾶς εὐηρέτησε καθ' ὅδον μὲ δημηγορίαν σοφὴν, ἥτις, ἂν καὶ σχοινοτενεστετέρα καὶ μεθοδικωτέρα τῆς δημηγορίας τῆς κυρίας Πολλῆς, δὲν ἦτον διὰ τοῦτο καὶ διασκεδαστικωτέρα.

— Θαυμάζω καταπολλὰ τὴν εὐγλωττίαν σας, φίλτάτε μου κύριε Χαρρίστων, τοῦ εἶπα ὅταν ἐτελείωσε τὴν δυσκολοχώνευτον ὁμιλίαν του· ἀλλ' ἀφίνων κατὰ μέρος τὴν θρησκευτικὴν σου πεποίθησιν, τὴν ὅποιαν σέβομαι, δὲν ἠμπορῶ νὰ μὴ πιστεύσω ὅτι δὲν ἔχεις καὶ ἀφορμὴν τινα προσωπικοῦ μίσους κατὰ τῶν ὁμοτέγων μας.

— Εἶπες τὴν ἀλήθειαν, καὶ δικαί νὰ τὸ ἀρνηθῶ; ἀπεκρίθη ὁ κουάκερος σφίγγων δυνατὰ τὴν χεῖρά μου. Ναι, ὅσον καὶ ἂν ἦναι δίκαιον τὸ ἀνάθεμα μὲ τὸ ὅποιον ὁ εὐσεβὴς τῆς αἰρέσεώς μας θεμελιωτῆς ἐκατακεράνωσεν τὸν πόλεμον, αἰσθάνομαι, — καὶ εἶναι τοῦτο μίαν τῶν ἀσθενειῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, — ὅτι θὰ τὸν ἐμίσειον ὀλιγώτερον ἂν δὲν ἐγινόμην ἐγὼ ὁ ἴδιος θῦμα τῆς μανίας του. Ἀκούσατέ με, ἀδελφοί, καὶ ἂν ἡ διήγησις τῶν δυστυχῶν μου δὲν σᾶς κατανύξῃ κατ' ἄλλο, θὰ μὲ

συγχωρήσετε ἀναμφιδόλως, ἀφοῦ τὴν ἀκούσετε, διὰ τὴν πικρίαν τῶν ὄνειδισμῶν μου.

Ὁ κύριος Χαρρίστων ἔμεινεν ὀλίγας στιγμὰς συλλογιζόμενος, ὄχι τόσο ἀνακαλῶν τὴν ἐνθύμησίν του, ὅσον θέλων νὰ καταβάλῃ τὴν ταράττουσαν τὴν καρδίαν του συγκλίνας, τὴν ὅποιαν ἐπρόδιδαν καὶ ἡ ἀλλοίωσις τῆς φωνῆς του καὶ ἡ ὠχρότης τοῦ προσώπου του. Τὸ θέαμα τόσοσ βαθείας λύπης, εἰς ἄνθρωπον τὸν ὅποιον κατὰ πρῶτον εἶχαμεν κρίνει ψυχρὸν καὶ ἀπαθῆ, μᾶς ἐπροξένηκε παράδοξον ἐντύπωσιν. Ἀνέγνωσε βέβαια εἰς τὰ ἐλέμματα μας τὴν συμπαθητικὴν προσπάθειαν, μὲ τὴν ὅποιαν ἐπεριμέναμεν τὴν ἐξομολόγησίν του, καὶ, ἀφοῦ ἐσπύργισε σταγόνα δακρύων τρέμουσαν εἰς τὴν ἀκρὰν τῶν βλεφάρων του, ἠκολούθησεν ὡς-ἔξής·

— Πρὸ δεκατριῶν περίπου ἐτῶν, ἦμην εὐτυχῆς. Ὡ! πολλὰ εὐτυχῆς! Εἶχα ἱκανὴν περιουσίαν, ἀποκτηθεῖσαν διὰ τῶν κόπων μου· συζευχθεὶς δὲ μὲ τὴν Ἄνναν Πράϊς, εἶδα πραγματοποιούμενα τὰ ὄνειρα τῆς νεότητός μου. Πόσοι θησαυροὶ ἀγάπης ἐκρύπτοντο εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ἄννης μου, ὅσοι ἦτον τὸ κάλλος τοῦ σώματός της, κάλλος τὸ ὅποιον οἱ ποιηταὶ ἀποδίδουν εἰς τοὺς Ἄγγελους, καὶ τὸ ὅποιον φαίνεται ὅτι ἀντανακλάται ἀπὸ τὴν ψυχὴν εἰς τὸ πρόσωπον, κἀνεὶς ἀνθρώπινος λόγος δὲν ἰσχύει νὰ σᾶς τὸ ἐκφράσῃ. Εἶδατε τὴν Πολλήν. — ἔχει τὴν αὐτὴν γλυκύτητα τῆς μορφῆς τῆς μητρός της, τὴν καθαρότητα τοῦ ἐλέμματος της, τὴν μουσικὴν τῆς φωνῆς της. Ἀλλ' ἡ Ἄννα μου εἶχε περιπλέον τὴν ἱεράν καὶ διάπυρον ἀγάπην τῆς συζύγου, τὴν γνώσιν ἐκείνην τοῦ νέου κόσμου, τὸν ὅποιον ἡ ὑπανδρεία καὶ ἡ μητρικὴ στοργὴ ἀνακαλύπτουν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς γυναίκος· διότι ὁ Θεὸς κλύοι τὸν γάμον μας καὶ μᾶς ἔδωκε τέκνα. Ὡ! πάσῃ εὐτυχίαν ἀπῆλαυσα κατὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη! Δικαί, ὦ Θεέ μου, μ' ἔκαμες νὰ γευθῶ τὸ ποτήριον τοῦτο, ἂν ἡ θεία σου θέλησις ἦτον τόσοσ ταχέως νὰ χυθῇ!

Ἐδῶ ὁ κύριος Χαρρίστων ἐσιώπησεν ὀλίγον· τὰ ἄφωνα, ἀλλὰ τρέμοντα χεῖλη του, ἐφαίνετο ὅτι ἐψιθύριζαν ἔνθερον προσευχὴν. Ἀνακαλέσας δὲ μετ' ὀλίγον τὴν γενναϊότητά του, ἠκολούθησεν·

— Ἡ Πολλὴ ἐγεννήθη εἰς καιρὸν μεγάλης πολιτικῆς τρικυμίας. Τὰ πάθη ἀπὸ τὰ ὅποια ἐξῆλθεν ὁ πόλεμος αὐτός, εἶχαν ἀρχίσει ν' ἀναβράζουσαν. Ἡξεύρετε ποῖαν εὐγενῆ καὶ σταθερὰν ἀντίστασιν ἀντέταξαν αἱ ἀποικίαι κατὰ τῶν ἀδίκων ἀξιώσεων τῆς Μεγάλης Βρετανίας; γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν τῶν πρώτων ἐκείνων ἀγώνων, τῶν ὁποίων ἡ μετριοπάθεια ἐξησφάλισε τὸν θρῆικμον. Ἀλλ' ἡ μετριοπάθεια αὕτη, ἀλλοίωμον! δὲν ὑπῆρξε παντοῦ ἡ αὕτη. Ἐκατοικούμεν εἰς Βοστών. Ἄφρονές τινες ἐξώκειλαν εἰς ἀξιοποινοὺς βιαιοπραγίας· εἰκόνας παριστάνουσαι τὸν διοικητὴν ἐκάσταν εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ πέτραι ἐρρίφθησαν κατὰ τῶν στρατιωτῶν. Ἡ ἀγγλικὴ φρουρὰ κατώρθωσεν ἐν τούτοις νὰ καταπάσῃ τὴν ἀταξίαν· τινες τῶν ἐνόχων ἐζήτησαν εἰς τὴν οἰκίαν μας ἄσυλον, τὸ ὅποιον ἡ ἐξουσία δὲν ἐσεβάσθη. Δύω τῶν δυστυχῶν ἐκείνων, ἀνακαλυφθέντες εἰς τὸ μέρος ὅπου τοὺς εἶχαμεν κρύψει, ἐσπράγγισαν ἐμ-

προσθεν τῶν ὀφθαλμῶν μας. Φρικτὸν θέαμα, τὸ ὅποιον ἐμελλαν νὰ παρακολουθήσουν σκηναὶ ἀκόμη φρικτότεραι! Μαινόμενοι διότι δὲν εἶχαν πλέον σφάγια νὰ θυσιάσουν, ἐρεθίζόμενοι ἀκόμη ἀπὸ τὴν θείαν καὶ τὴν ὀσμὴν τοῦ αἵματος τὸ ὅποιον εἶχαν χύσει, κατ' ἐμοῦ καὶ κατὰ τῆς πτωχῆς μου Ἄννης ἔστρεψαν οἱ ἄνδρες τὴν μανίαν των! Βλέπω ἀκόμη τὸν ἄξιον αὐτῶν ἀρχηγόν, τὸν ἀτιμὸν Κλίντων, προσηλόνοντα ἐπὶ τῆς Ἄννης παραξένα ἐλέμματα . . . συγχώρησέ με, Θεέ μου, συγχώρησέ με! Ἄλλ' εἰς τὴν ἐνθύμησιν ταύτην ἡ κεφαλή μου ζαλιζέται, τὸ αἷμά μου ἐβράζει, καὶ ἡ ἐκδικησις τὴν ὅποιαν προσπαθῶ νὰ κρατήσω εἰς τὰ θάθη τῆς καρδίας μου, ζητεῖ νὰ ἐξέλθῃ! . . . Τί νὰ σᾶς εἴπω; Τὴν Ἄνναν, τὸν ἀγγελὸν τοῦτον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς αἰδοῦς . . . τὴν εἶδα παλαιούσαν εἰς τὰς αἰμοθαφεῖς ἀγάλας των . . . ἠθέλησα νὰ τὴν ὑπερασπισθῶ . . . ἀλλὰ, πληγωθεὶς αἴφνης διὰ τοῦ ξίφους, ἔπεσα χαμαὶ χωρὶς αἰσθῆσιν. . . . Ὄταν συνῆλθα εἰς ἑμαυτὸν, οἱ μὲν δολοφόνοι εἶχαν ἀναχωρήσει . . . ἡ δὲ Ἄννα ἦτον νεκρά!

— Καὶ ἡ θυγάτηρ σας . . . καὶ ἡ κυρία Πολλή, ἠρώτησα ἀνυπομόνως, — γνωρίζει τὴν φρικτὴν αὐτὴν ἱστορίαν;

— Ὡ! . . . ἄς τὴν ἀγνοῇ διαπαντός! ἀνέκραξεν ὁ κουάκερος. Ἡ φρικτὸς αὕτη ἐνθύμησις ἄς μὴ διαταράξῃ ποτὲ τὴν εὐτυχίαν της! Ἡ Πολλὴ ἦτον τότε ὀλίγα μίλια μακρὰν τοῦ Βοστών, πλησίον γραικῆς τινοσ συγγενοῦς μας. Νέα πηγὴ θλίψεως δι' ἐμὲ ἡ μικρὰ αὕτη κόρη! νέον ἄλλο θέαμα πικρότατον, νὰ ἐλέπω τὰ δάκρυα καὶ ν' ἀκούω τοὺς θρήνους της, ὅταν μοῦ ἐζήτηι τὴν μητέρα της . . . τὴν μητέρα της, τῆς ὁποίας τὸν τάφον μόνον ἠδυνάμην νὰ τῆς δεῖξω. Ἄλλ' ἡ Πολλὴ μόλις ἐβγαίνεν ἀπὸ τὴν κοιτίδα· κατὰ τὴν ἠλικίαν ταύτην αἱ ἐντυπώσεις ἐξαλείφονται ταχέως, καὶ, δι' αὐτὴν, ἡ Ἄννα μου μετέβη ἀλύπως ἀπὸ τὴν παρούσαν εἰς καλητέραν ἄλλην ζωὴν. Μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην, ἀνεχώρησα ἀπὸ Βοστών μὲ σκοπὸν νὰ μὴ ἐπανέλθω πλέον, καὶ ἦλθα νὰ ἐγκατασταθῶ εἰς τὴν ἀποκεντρὸν ταύτην οἰκίαν, ὅπου ἀφίερωσα τὸν βίον μου ὅλον εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῆς φιλάτης μου Πολλῆς. Τὴν διδάσκω τὰς θείας ἀρχὰς τῆς θρησκείας ταύτης, ἥτις ἀποδοκιμάζει τὴν βίαν καὶ τὸν φόνον. Καὶ τῶρα, ἂν ὅ,τι μοῦ ἐνθυμίζει τὸν πόλεμον καὶ τὰ φρικτὰ του ἀποτελέσματα διεγείρῃ εἰς ἐμὲ τὴν ἀπέχθειαν ταύτην. . . .

— Α! τὴν ἐννοῶ τὴν τοιαύτην ἀπέχθειαν! ἀνέκραξα διακόπτων τὸν γέροντα. Συγχωρήσατέ με ὁμῶς νὰ πιστεύσω ὅτι δὲν μᾶς θεωρεῖτε ὄλους ὕπου. Θύνοὺς διὰ τὰ κακουργήματα ὀλίγων φαυλοδίων.

Ὁ κουάκερος ἔσεισε τὴν κεφαλὴν δισταζών.

— Ἄν ἦσαι, εἶπε, δίκαιος καὶ καλὸς σήμερον, αὐριον ἴσως θὰ γείνης κακὸς καὶ βάρβαρος. Ἡ ἔξις τῶν παθημάτων τοῦ ἄλλου σκληρύνει τὴν εὐσπλαγχνικωτέραν καρδίαν, καὶ μὲ τὸν καιρὸν τὴν ἀπολιθώνει παντάπασιν. Εἰς τῶν ἀδελφῶν μας, ὁ ἐκ Φιλαδελφείας αἰδεσιμώτατος Λεξιγκτὼν ἐσύθησεν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ὡραιότατην διδασχὴν· ἔλα-

δοῦ, καὶ μοῦ λέγετε τὴν περὶ τούτου γνώμην σας.

Προχωρούσας τῆς ὀμιλίας, ἐθάσαμεν εἰς τὰ ὄρια τοῦ στρατοπέδου, καὶ ὁ κύριος Χαρρίστων μᾶς ἀπεχωρίσθη. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν μας, εἶχαν ἐγείρει σκηνάς, διότι ὁ στρατηγὸς Ἐρρίκος Αἴ εἶχε σταίλει εἰς τὸν διοικούντα ἡμᾶς ἀξιωματικὸν τὴν διαταγὴν νὰ περιμένῃ ἐπικουρίας τινάς, αἵτινες ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ φθάσουν πρὸ τοῦ τέλους τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος. Ἡ προσδοκία ἡμερῶν τινων ἀργίας καὶ νυκτερινῶν τινων φυλακῶν δὲν εἶχε τι εὐάρεστον αὐτῇ καθ' ἑαυτήν· ἀλλ' ἐπαρηγορούμην συλλογίζόμενος ὅτι ἠδύναμην νὰ βλέπω ἐνίοτε τὴν κυρίαν Πολλὴν. Ὅθ' ἦτον τῷ ὄντι πολλὰ λυπηρὸν δι' ἐμὲ ν' ἀπομακρυνθῶ διαπαντός ἀπὸ τοιαύτην ἀξίερανον νέαν, χωρὶς νὰ τὴν ἰδῶ νὰ μειδιάσῃ, καὶ τὸ μειδεῖαμα τοῦτο νὰ μὲ κάμῃ νὰ λησμονήσω τὸ τελευταῖον τῆς προλαβοῦσης ἀποχαιρετήσεως αὐτῆς βλέμμα.

Ἐπέστρεψα λοιπὸν τὴν ἐπαύριον εἰς Ρόζες-Χάουζ (οὕτως ὠνομάζετο ἡ μικρὰ οἰκίαν τοῦ κυρίου Χαρισσών), συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Βερνὼν· ἐξεπλάγμεν δὲ ἀμφότεροι διὰ τὴν ἐγκάρδιον ὑποδεξίωσιν τοῦ ἀγαθοῦ δόκτωρος καὶ τῆς κόρης του. Ἐλεγεσθε ὅτι ἡμεῖα παλαιοὶ φίλοι των, καὶ ὅτι ὁ προσεχὴς χωρισμὸς μας ἦτον λόγος ἰσχυρὸς ὥστε νὰ λειψοῦν ἀπὸ μεταξὺ μας αἱ ἐθιμοταξίαι καὶ τὰ τυπικὰ φιλοφρονήματα. Ναι μὲν, — ἐπειδὴ ὅλα πρέπει κἀνεῖς νὰ τὰ εἰπῇ, — ὁ κύριος Χαρρίστων ἐπέμεινε νὰ μᾶς ἀναγνώσῃ τὴν διδασχὴν τοῦ αἰδεσίμου Λεξιγράφου, ἀλλ' ὁ Βερνὼν ἀπεφάσισε ν' ἀποκοιμηθῇ μετὰ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ προοιμίου· ἐγὼ δὲ, ἐνασχολούμενος νὰ θεωρῶ τὴν Πολλὴν, οὔτε καιρὸν εἶχα οὔτε διάθεσιν νὰ διαταραχῶ τὸν ἀξιοσεβαστὸν δόκτωρα ἀπὸ τὴν εὐσεβῆ ἀνάγνωσίν του. Τῆς ἀκολουθοῦσης ἡμέρας εἶδα πάλιν τὴν ὡραίαν κοινωμένην εἰς δὲ τὰς συνεντεύξεις ταύτας δὲν παρευρίσκατο πάντοτε ὁ κύριος Χαρρίστων, ἐμποδιζόμενος ἀπὸ μικρὰς καὶ συχνὰς ἀπουσίας εἰς τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἀσθενῶν του. Τὸν Βερνὼν πάλιν ἐκράτει εἰς τὸ στρατόπεδον ἡ ὑπηρεσία του, ἐνεργητικώτερα οὕσα τῆς ἐδικῆς μου· τὸ ὑπόλοιπον δὲ τοῦ καιροῦ του, ὅσον ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ, τὸ ἀφιέρωνε συνήθως εἰς τὸ κυνήγιον ἐντὸς τῶν περὶ τὸ πλοῦσιωτῶν δασῶν.

Ὅσο συχνότερα ἐβλέπα τὴν Πολλὴν, τόσῳ περισσότερα θέλγητρα εὗρισκα εἰς τοὺς ἀρεταί, καὶ ἀποτόμους ὁπωσὸν μάστιγα, τρόπους τῆς, ὀλωσδιόλου ἐναντίους τῶν τεχνικῶν χαρίτων καὶ τῶν σοφῶν δελεασμάτων τῶν γυναικῶν τὰς ὑποίας εἶχα ἕως τότε συναναστρέψῃ. Ἡ γαλλικὴ κοινωνία τοῦ καιροῦ ἐκείνου τόσον ἐξουσιαστικῶς ἐλευθεριᾶτο ἀπὸ τὸ πλάστον καὶ τὸ κατὰ συνθήκην παραδεκτὸν, ὥστε τὸ φυσικὸν καὶ τὸ ἀπλόον τῆς Πολλῆς ἠρέθιζε τὴν περιεργίαν μου ὡς ξενοφανές τι καὶ διασκεδαστικόν. Ἐκτὸς τούτου, ἡ χαριτωμένη Πολλὴ ἤρχετο μετ' ἐμοῦ εἰς ἀπέριους οἰκειότητας, παραδόξως ἑλευθερικῶς. Πολλάκις συνέβαινε νὰ παίζωμεν οἱ δύο, κατὰ τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν οἱ μαθηταὶ δίδουν εἰς τὴν λέξιν ταύτην· πλατὺς καὶ ἀμμοσκέπαστος δρόμος ἐχωρίζεν εἰς δύο τὸν κῆπον καθ' ὅλον του

τὸ μήκος· ἡ Πολλὴ λοιπὸν ἠρέσκετο νὰ μὲ προκαλῆ εἰς τὸ νὰ τρέχωμεν ὁμοῦ, φιλοτιμούμενοι ποῖος νὰ ὑπερβῇ τὸν ἄλλον· ἄνθος, ὀπωρικόν, ἢ ἄλλο τι εὐτελέστερον, ἦτον τὸ βραβεῖον τῆς νίκης, καὶ ἡ Πολλὴ πάντοτε τὸ ἐκέρδιαι. Διαφέρουσα δὲ κατὰ πάντα τῆς Ἀταλάντης, ἦτις, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέρμα, ἔσπεκε καὶ ἔσκυπε νὰ λάβῃ τὸ χρυσοῦν μῆλον, ἡ Πολλὴ τοῦ μεγάλου Μοργὸλ τὸν ἀδάμαντα ἂν ἔβλεπεν εἰς τοὺς πόδας τῆς, οὔτε στιγμὴν δὲν θὰ ἐβράδυνε τὴν ὁρμὴν τῆς. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δὲν εἶχα τὴν παραμικρὰν ὀρεξιν νὰ τὴν διαδῶ· τόσον κῆχαριστούμην νὰ ἐλέπω τοὺς μικροὺς πόδας τῆς πετώντας ἐπὶ τῆς ἄμμου, χωρὶς ν' ἀφήσουν ἐπ' αὐτῆς οὔτε ἕλκος! Μεταξὺ ὄλων τῶν μικρῶν ὠφελημάτων τῆς γοητευτικῆς ταύτης οἰκειότητος, ἡ εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν ὀμιλίαν τὴν ὁποίαν εἰσήξεν ἡ Πολλὴ εἰς τὴν συναναστροφὴν μας, ἦτον ἀναμφιβόλως τὸ γλυκύτερον καὶ πολυτιμότερον. Ἐνθαῦρονθεὶς ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῆς, συνείδησα καὶ ἐγὼ νὰ τῆς ὀμιλῶ τοιοῦτοτρόπως, μὲ θειλίαν μὲν κατὰ πρῶτον καὶ χαμογελῶν, μετ' ὁκτῶ δὲ ἡμέρας ἡ ἔξις ἐβρίζωθη τόσον, ὥστε ἦτον ἀδύνατον πλέον νὰ μεταχειρισθῶ εὐλαθέστερον πρὸς αὐτὴν ὕψος. Ἄλλ' αἱ ὀμιλίαι μας τὸ σὺ καὶ τὸ σὺν μόνον εἶχαν διασκεδαστικόν, διότι τὸ θέμα των ἦτον συνήθως σοβαρώτερον ἢ ματαιότερον καὶ τῆς ἡλικίας μας, καὶ τῆς ἀπομονώσεως καὶ ἐλευθερίας τὴν ὁποίαν ἀπελαμβάναμεν. Ἰσως ἡ περιστατικὴ αὐτὴ σοβαρότης τῶν ὀμιλιῶν μας θεωρηθῇ ἀσυμβίβαστος μὲ τὰ παιδικὰ μας, ὡς εἴπαμεν, παιγνιδία· ἀλλὰ τί θέλετε; ἡ Πολλὴ ἦτον οὕτω πως πλασμαμένη· ἐχρῶσται εἰς τὴν νεότητά της ἀφ' ἐνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν στερεὰν ἀνατροφὴν τὴν ὁποίαν ἔλαθεν ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς, τὰς φαινομένας μᾶλλον παρὰ πραγματικὰς ἀντιράσεις, τὰς ἀποτελούσας αὐτὴν γοητευτικὸν τῷ ὄντι πλάσμα. Ἡ Πολλὴ ἦτον καὶ γυνὴ καὶ παιδίον· ἦτον καλὴ νὰ παίξῃ μὲ τὴν κοῦκλάν τῆς, καὶ νὰ σχολιάσῃ συγχρόνως, ὡς καθηγητῆς τῆς Σορβόννης, τὸ σκοτεινότερον τῶν κεφαλαίων τῆς Ἀποκαλύψεως.

Τὸ παιδικιῶδες τοῦτο, ἠνωμένο μὲ τὸ ἀνδρικὸν τῆς ψυχῆς φρόνημα, ἐχρησίμευεν εἰς τὴν Πολλὴν ὡς διπλοῦν προτέλιγμα· διότι εὗρισκετο πάντοτε ἢ ἐντεῦθεν ἢ ἐκεῖθεν τοῦ κινδύνου. Κατὰ τὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς ἢ τὴν διείδυσιν τῶν ἰδεῶν τῆς, ἠναγκάζομην πάντοτε, ἄλλοτε μὲν νὰ τὴν προσκυνῶ μὲ σέβας, ἄλλοτε δὲ νὰ τῆς προστρέφω ζαχαρικῶς. Αἱ γυναικες ὡσεπιτοπολύ χάνονται, ὅχι τόσον ἀπὸ τὰ κυριεύοντα αὐτὰς ἀληθινὰ πάθη, ὡς ἀπὸ τὰ πλαστὰ αἰσθηήματα τὰ ὁποῖα θανατίζονται ἀπὸ τὰς ἠρωϊδὰς τῶν μυθιστοριῶν· ἡ Πολλὴ ὅμως δὲν ἤξευρεν οὔτε κἀν ἂν ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον μυθιστορήματα. Μόνον ἐβίβλιον εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἠνοῖζε τὴν Ἀγίαν Γραφήν· καθ' ἡμέραν, μετὰ τὸ γεῦμα, ἀνεγίνωσκε σελίδας τινάς εἰς τὸν πατέρα τῆς, ἐξηγούντα ἕπειτα εἰς αὐτὴν κατὰ τὸν τρόπον του καὶ τὴν ἐννοίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἠθικὴν. Ποτὲ λοιπὸν δὲν ἐπλανήθη εἰς τὰ ἀόριστα ἐκεῖνα καὶ κινδυνώδη ὄνειροπολήματα, τὰ ὁποῖα φέρουν τὸν νοῦν πέραν τῶν ὁρίων τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ὠφελίμου·

ἢ ψυχῆ τῆς, ὀλίγον οὕσα διατεθειμένη εἰς τὴν ἐκστασιν, εὐπρόσιτος δὲ μόνον εἰς τὰς συμφωνούσας μὲ τὴν φύσιν μας συγκινήσεις, ποτὲ δὲν ἐνηουσίαζετο εἰς χαράς ἢ λύπας πλαστὰς, ἀλλὰ κατενόγετο πάντοτε εἰς τὴν διήγησιν ὡραίας πράξεως, ἢ εἰς τὴν θέαν δακρύου. Ἠγάπων καὶ ἐσεβόμην τὴν νέαν ταύτην ὡς ἄνθος τοῦ ὁποῦ ἀναπνέομεν τὰ μύρα, δὲν τολμῶμεν ὅμως νὰ τὸ ἐγγίσωμεν, φοβούμενοι μήπως μαράνωμεν τὴν λάμπιν του. Δὲν ἤμην ἐν τούτοις τόσον νέος κατὰ τὴν καρδίαν, ὥστε νὰ μὴ γνωρίζω ὀλωσδιόλου ποῖος εἶδους συμπάθειαν ἡ Πολλὴ μοῦ ἐνεπνευσεν. Ἄν ἡ ἐραστρία αὕτη κουκερὶς ἡμιλλᾶτο κατὰ τὴν αθωότητα μὲ τὴν Χλόην, ἐγὼ βέβαια δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ἤμαι Δάφνης. Ἠξευρα ὅτι ἤμην ἐρωτῶληπος, ἤθελα ὅμως ν' ἀπατώμαι, πειθόμενος ὅτι, ὁποιαδήποτε ἡμέραν καὶ ὥραν ἤθελα, θὰ εὗρισκα εἰς μόνον τὴν θέλησίν μου τὴν δύναμιν τοῦ νὰ θριαμβεύσω κατὰ τοῦ ἐρωτός μου· ἂν δὲ ποτὲ ἀπεμακρυνόμην ὀλίγον ἀπὸ τὴν τολμηρὰν ὁπωσὸν ταύτην πεποίθησιν, ἐδεχόμην τὴν παρούσαν εὐδαιμονίαν ὡς ἱκανὴν ἀποζημιῶσιν τῶν πόνων, ὅτων ὁ ἔρωσ μου οὔτος· θὰ ἐγένετο ἴσως πηγὴ. Ἡ πρόωρος λοιπὸν ἐμπειρία μου ποσῶς δὲν μὲ ὠφέλησεν, ἀλλ' ἐπλανώμην, ὡς ἐλέπετε, μὲ παιγνιδία τὰ ὁποῖα τίποτε κοινὸν δὲν εἶχαν μὲ τὴν λογικὴν. Ἡ καρδία μας, ἀλλοίμονον! εἶναι σοφιστής, ὅστις τότε ἀναπτύσσει τὴν μεγίστην εὐρύαν του, ὁσάκις ὑπερασπίζεται κακὰς ὑποθέσεις.

Δύο ἑβδομάδες παρήλθον οὕτως. Ὁ Βερνὼν, καθὼς εἶπα, σπανίως μὲ συνώδευεν εἰς Ρόζες-Χάουζ. Ἐφεκτικώτερος ὢν ἐμοῦ πρὸς τὴν ἀρετὴν τῶν γυναικῶν, ὅχι τόσον ἐκ πείρας ἀναμφιβόλως, ὅσον ἐκ προλήψεως, ἐπροσποιεῖτο ὅτι εὗρισκεν ἀκατανόητον τὴν συστολήν μου πρὸς τὴν Πολλὴν. Ὁ Βερνὼν ἦτον, καθὼς ἐλέγετο τότε, ἀξιωματικὸς συντάγματος· ἀπὸ γένους καλὸν, ἀλλὰ δευτερότοκος, μὴ ἔχων πλοῦτον ἄλλον παρὰ τὸ ξίφος του, καὶ ζήσας εἰς τὰ καπηλεῖα τὸ πλεῖστον τῆς ζωῆς του, καὶ ὅχι εἰς τὰ δωμάτια τῶν κομψῶν γυναικῶν. Συνειδημένος ὢν εἰς τοὺς εὐκόλους ἐρωτας, καὶ εἰς τὰ κοινὰ συμβάντα τοῦ βίου τῶν στρατῶν, ὅλας ἀνεξαρτέτως τὰς γυναικῶν τὰς ἐθεώρει ὑπόπτους μέγχις ἐναντίας ἀποδείξεως, καὶ Κύριος οἶδεν ὑπὸ ποῖους ὄρους παρεδέχετο τὸ προφανές τῶν ποιοῦτων ἀποδείξεων. Μὲ τοιαύτας λοιπόν ἰδέας, ἐθεώρει το συνάντημα ὡραίας νέας ὡς ἔρημα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπρεπεῖ τις νὰ ὠφεληθῇ χωρὶς τῶν συνειδότος· ἡ εὐσυνειδησία μου δὲ, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζεν εὐθήθειαν, τὸν ἐκίνηε εἰς ἀπορίαν καὶ γλευγασμόν. Ἀλλὰ, μοιλοῖται πολὺς συνήθως δὲν ἦτον ὁ ἀπτικισμὸς τῆς γλώσσης του ἐμπροσθεν τῶν γυναικῶν, διότι ὄλων κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἦττον ἀμφίβολον ἐνόμιζε τὴν ἀρετὴν, χάριν φιλίας ὡστόσον πρὸς ἐμὲ, ποτὲ ἐμπροσθεν τῆς Πολλῆς δὲν ἐπρόφερε λέξιν ἀσχημον, ἢ ἔχουσαν διφορούμενην καὶ κακόζηλον ἐννοίαν· ἡ στενοχωρία ὅμως αὕτη τὸν ἐκούραζε, καὶ εὗρισκε πάντοτε πρόφασιν τινα νὰ μὲ ἀφίγῃ νὰ πηγαίνω μόνος εἰς τοῦ κυρίου Χαρρίστων. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οὗ· ἐγὼ δὲν ἐπέμεινα πολὺ, εἰμὴ μόνον τὰς ἡμέρας καθ' ἃς ὁ κουκερὸς ἐμελλε νὰ ἦναι εἰς Ρόζες-Χάουζ. Ὁ Βερνὼν τότε μοῦ ἦτον τὰ μέγιστα

ὠφελίμος, διότι εἶχε τὴν θαυμασίαν ἐπιτηδειότητα νὰ μὲ ἀφίγῃ ὡρας ὀλοκλήρους μόνον μὲ τὴν Πολλὴν, εἴτε παρακαλῶν τὸν γέροντα νὰ τοῦ δείξῃ τὴν συλλογὴν τῶν ὑκκίνθων του, ἔργον τὸ ὁποῖον ἐπρεπε νὰ διακρέσῃ μίαν ὥραν τοῦλάχιστον, εἴτε διαπληκτιζόμενος μετ' αὐτοῦ εἰς ἀμφίβολον τι τοῦ Ταλμούθ ζήτημα. Ὁ καλλὸς Χαρρίστων τὴν ψυχὴν του ἔδιδε διὰ τοιοῦτου εἶδους συζητήσεως, διότι ἀπετέλλον τὴν πολυμαθεῖάν του καταρανή, καὶ ὁ Βερνὼν, τὴν ἀθῶν ταύτην ἀδυναμίαν του μεταλλεύων, εἶχε προμηθευθῆ ἀπὸ τὸν ἱερέα τοῦ συντάγματός μας ἐπιχειρήματα τινα, τὰ ὁποῖα ἐσυζήτει μὲ ἐπιμονὴν, ἢ μᾶλλον μὲ πῆμα, τὰ μέγιστα ἀξίεπαινον. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ προδοτικὸς ἀπεζημιούντο διὰ τὴν συγκατάθεσίν του ταύτην μὲ τοὺς σαρκασμοὺς τοῦ κατ' ἐμοῦ· ποτὲ δὲν ἐπεστρέφαμεν εἰς τὸ στρατόπεδον χωρὶς νὰ δέχωμαι καθ' ὁδὸν λούσματα ἀστειοτήτων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον εὐφρων. Ἡ μανία του μάλιστα ἐφθανε πολλάκις εἰς τόσον θαῦμα, ὥστε νὰ μὲ ὀνομάζῃ Ἀμαθίν· τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο ἐθεώρει ὡς τὴν χειροτέραν ὕβριν ἣτις ἠδύνατο ν' ἀπευθυνθῆ εἰς ἄνδρα. Ἐγὼ τὸν ἐχλεύαζα, καὶ τὸν ἄρνια καὶ ἔλεγε.

Παρόμοιο οὕτως ἠθονικός καὶ ἀτάραχος ὁ βίος μου, ὅταν συμβῶν ἀπροσδόκητον ἦλθε νὰ κατατρέψῃ ὄλην μου τὴν εὐτυχίαν.

Εὐρέθην νὰ διοικῶ τὴν φρουρὰν τοῦ στρατοπέδου, καὶ ἦτον νῦν πρὸ πολλῶν ὡρῶν. Ὁ οὐρανὸς ἦτον κατὰστατος καὶ μεγαλοπρεπής, καὶ ἡ σελήνη, ἐκτείνουσα τὴν ὠχρὰν τῆς λάμπιν ἐπὶ τῶν αἰονίων δένδρων ὅσα σποράδην ἐσεκκῶν ὄρθια ἐν μέσῳ τῶν ἐκχερσωμένων ἀγρῶν, ἐσεχιδάξεν ἀποτόμως τὰς γιγαντώδεις τῶν σκιῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἀεπτός ζέφυρος ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐτίναζε δριμυίας ἐπὶ τῶν κοιμηθέντων σκηνῶν τὰς ἀποφύρας τῶν προκατακλυσμαίων δαπῶν, καὶ ἀρωματίζε τὸν ἀέρα μὲ ποικίλας καὶ δυνατὰς ὀσμᾶς. Ὁ κυκαπιτῆς ὄνακος βέοντος εἰς τὴν ἄρκην τοῦ στρατοπέδου, καὶ αἱ περιουδικαὶ κραυγαὶ τῶν φυλάκων ἦταν τὰ μόνα σημεῖα ζωῆς εἰς τὴν πτωπλήν ταύτην τῆς φύσεως ἀνάπανσιν. Ἠδυπαθῶς συγκινηθεὶς ἀπὸ τὴν γαλήνην καὶ τὴν μυστηριώδη λαμπρότητα τῆς περιστοιχίζουσης με ἐρημίας, ἐβυθίσθην, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, εἰς θαθεῖαν καὶ ἀσκοπον σύννοιαν. Εἶχα χάσει τρόπον τινα, τὴν συναίσθησιν τῆς παρουσίας μου καταστάσεως· καὶ ἄλλοτε μὲν μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἤκουα τοὺς λαμπεροὺς ἦχους χαρμῶν μουσικῆς, εὕρισκόμην εἰς Βερσάλλη, καὶ χορεύων χάρον κομψὸν εἰς τὰς ἀντιγορίας τῆς βασιλείσεως· ἄλλοτε δὲ τὰ ὄργανα ἔπαυαν, οἱ ὑπάρχει ἐσθενναν τὰς λαμπάδας, καὶ εὕρισκόμην εἰς ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ὑπόγειον, τὸ ὁποῖον ἀμυδρῶς ἐρώτιζαν δυσώδη τινα κριεῖα. Νεῖκτις σχεδὸν γυμνὴ ἐφαίνετο ἐξαπλωμένη ἐπὶ τραχεῖς σκιδῶν, καὶ γέρον θεομανθῆς, ψάλλων ἄσμα πένθιμον, τὴν ἐβράβδιζεν ἀνηλεῶς εἰς τὸν σόμαγον ἢ νεάνις, λειποθυμούσα σχεδὸν ἀπὸ τὴν ἠδονὴν, ἐπεκαλεῖτο διὰ τοῦ βλέμματος, τῶν νευμάτων καὶ τῆς φωνῆς, νέα βασανιστήρια. Τότε ἠκούετο αἰρινιδίως

συριγμός, τὰ κηρία μετεβάλλοντο εἰς πυροτεχνήματα τοῦ Βεγγάλ, ὁ γέρον δῆμιος ἐτρέπονεν εἰς τὸν τοίχον, καὶ ἡ νεάνις ἐρρίπτετο εἰς τὸν λαιμόν μου καὶ μ' ἐνηγκαλιζέτο. Ὡ φοίκη! ἀνεγνώριζα τὴν μαρκεσίαν Βριάρ! Ἡσθάνομην τότε τιναγμὸν βίαιον, διασκεδάζοντα, ὡς ἀναθυμιάσεις ματαίας, τοὺς παραλογισμοὺς τῆς κεφαλῆς μου. Ἐπανερχόμενος δὲ εἰς τὰς αἰσθήσεις μου, ἔβλεπα διακεκριμένως ἐνώπιόν μου τὰς ποικιλοχρῶμους σκηναὺς τοῦ στρατοπέδου, τὰ μεγάλα δένδρα, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας· ἤκουα τὸν μουρμουρισμὸν τοῦ ῥύακος καὶ τὰς κραυγὰς τῶν φυλάκων· ταχέως ὅμως ἐπιπτα εἰς ἄλλο εἶδος βεμβασμοῦ, ναὶ μὲν ὀλιγώτερον φαντασοῦ, ἀλλὰ θαυτοτάτου ἐπίσης. Τότε πλέον, ὄχι ἡ μαρκεσία Βριάρ, ἀλλ' ἡ Πολλὴ ἐνεφρηνίζετο ἔμπροσθέν μου μὲ τὰ θέλητρα ὅλα τῆς νεότητος, τοῦ κάλλους καὶ τῶν χαρίτων τῆς.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχάμεν πηγάινει ὁμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν πτωχῆς τινος γυναικός, τὴν ὁποίαν ὁ κύριος Χαρρῖσσὼν ἐπισκέπτετο. Ὅλα λοιπὸν τῆς ἐπισκέψεως ἐκείνης τὰ περιστατικὰ ἐπανήρχοντο εἰς τὴν μνήμην μου, ὄχι ὡρὰ καὶ ἀχρῶματα, καθὼς αἱ εἰκόνες τὰς ὁποίας διαγράφει εἰς τὸν νοῦν μας ἡ ἀνάκλησις τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ διακεκριμένα, ἀκριβῆ καὶ ζωηρὰ, καθὼς αὐτὰ τὰ πράγματα· ἐπίστευα ὅτι τῷ ὄντι ἔβλεπα, ἐλάλουν, ἐπραττα. Ἡσθάνομην συγγίνησιν μέχρι δακρύων ἀκούων τοὺς παραμυθητικούς λόγους τῆς Πολλῆς πρὸς τὴν πτωχὴν ἀσθενή· ἡ καρδία μου ἐπαλλεν ἐπειτα, ὅταν, ἐνῶ ἐξηρχόμεθα ἀπὸ τὴν καλύβην, ἡ Πολλὴ ἔθετε τὴν χεῖρά της εἰς τὴν χεῖρά μου, καὶ μ' ἔσυρε, καὶ ἐτρέχαμεν ὡς τρελλοὶ, ὑπερπηδῶντες τοὺς εἰς τὰ ἄκρα τῶν ἀγρῶν φραγμοὺς καὶ τὰς βάρους. Ἐξέσχιζα τὰς χεῖράς μου εἰς τὰς ἀκάνθας τῶν βάρτων τούτων, κόπτων ἀνθὴ μικρὰ, ῥόδων ὡρῶν ἔχοντα χρῶμα, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ Πολλὴ ἤθελε νὰ πλέξῃ διὰ τὴν κεφαλὴν τῆς στέφανον· τέλος πάντων, ἤκουα καθαρὰ τὴν ἀνδρικήν φωνὴν τοῦ κυρίου Χαρρῖσσὼν, ὅστις, ἀπὸ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του, μᾶς ἐφώναζε νὰ σπεύσωμεν, διότι ἤθελε νὰ μᾶς δεῖξῃ νέον ὑάκινθον ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀνοίξει. Ποτὲ ἡ ἀνάμνησις τῶν ὡρῶν ὅσας εἶχα περᾶσει πλησίον τῆς Πολλῆς δὲν ἐπροξένησεν εἰς τὴν ψυχὴν μου τόσῃν ἡδονικῇ ταραχῇ· ποτὲ ὁ ἔρωσ μου πρὸς τὴν ἐρασίαν ταύτην κόρην δὲν εἶχε τόσον θαθῆως συγκινοῦσε τὴν καρδίαν μου. Τὸ νὰ ζήσω ἀρχνῶς πλησίον τῆς εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ κόσμου, καὶ ἄς ἤμην αἰωνίως καταδικασμένος νὰ κόπτω τὰ ἄγρια ῥόδα τῶν βάρτων, ἢ νὰ θυμιάζω τοὺς ὑάκινθους τοῦ κυρίου Χαρρῖσσὼν, μοῦ ἐφαίνετο ἡ ὑπερτάτη εὐδαιμονία, καὶ δὲν εἶχα τὴν παραμικρὰν δυσκολίαν, ἂν ὑπ' αὐτὸν μόνον τὸν ὄρον ἡδυνάμην νὰ ἐλπίσω τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην, νὰ ῥίψω κατ' ἀνέμου καὶ τὰς ἐπωμίδας μου καὶ τὸ στρατιωτικὸν μου ζῆφος. Ἐδεχόμεν μάστιγα, χωρὶς πολλὴν ἀπέχθειαν, καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ μαύρου, χωρὶς κομβία, φορέματος, καὶ τοῦ πύλου μὲ τὰς πλατείας ἄκρα, καὶ μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἤμην καλὸς ν' ἀπαγγείλω διὰ τῆς ῥινοῦς, καθὼς ὁ ἐκ φιλαδελφείας ἀιδεσιμώτατος Λε-

ξιγκτόν, μακρὰν καὶ θαυμασίαν διδαχὴν κατὰ τῆς διαφθορᾶς τοῦ αἰῶνος.

Ἐνῶ, μὲ τὴν μεγαλῆτεράν σπουδαιότητα τοῦ κόσμου, ἐνησυχούμην εἰς τὰ ὡραία ταῦτα ὄνειροπολήματα, ὁ Βερνὼν ἐμβῆκεν εἰς τὸ στρατόπεδον ἐπὶ κεφαλῆς ἀποσπάσματος στρατιωτικοῦ, μὲ τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐβγῆ εἰς τὰ περίεξ πρὸς κατασκόπευσιν τῶν ἐχθρῶν. Τόσῃν εὐχαρίστησιν δὲ ἡσθάνομην ν' ἀκολουθῶ εἰς τὰ ἀπέραντα τοῦ ἀέρος διαστήματα τὸν ἀκράτητον δρόμον τῆς φαντασίας μου, ὥστε κατὰ πρῶτον ἐζήτησα νὰ κρυθῶ, ἀποφεύγων τὴν συνάντησιν τοῦ ὁ Βερνὼν ὅμως μὲ εἶδε, καὶ, ἐλθὼν εὐθύς πλησίον μου, ἔλαβε τὴν χεῖρά μου χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν, καὶ τὴν ἐσφιγξεν ἐπανειλημμένως, δεικνύων θαυτοτάτην συμπάθειαν· συγχρόνως δὲ, ἔφερε τὴν ἄλλην χεῖρά του εἰς τοὺς ὀρθαλμούς του, ὡς σφογγίζων δὲθην δάκρυα. Κατὰ δυστυχίαν, ἡ ἐκφρασις τοῦ προσώπου του, φωτισμένου ἐντελῶς ἀπὸ τὴν σελήνην, ἔψευδε κατὰ πάντα τὰς αἰσθηματικὰς ταύτας διαμαρτυρίας του· μοῦ ἐφάνη μάλιστα, δὲν ἤξεύρω πῶς, ὅτι ὁ προδότης κατέβαλε βίαιαν προσπάθειαν νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα.

— Τί σημαίνει αὐτὴ ἡ κωμωδία, τὸν ἠρώτησα ἀπομακρύνων τὴν χεῖρα ἧτις ἐσκέπαζε κατὰ τὸ ἡμισυ τὸ πρόσωπόν του.

— Δυστυχισμένε φίλε! ἀνεστῆναξέ με ὁρμητικὴν φωνὴν ὁ Βερνὼν· καὶ αὐτὸς ἀκόμη, καὶ αὐτὸς, ὁ εὐγενὴς, ὁ ἀληθὴς ἱππότης, ὁ ἀληθὴς Ἄμαδης, ὁ τύπος τῆς πίστεως, ὁ φοινῆξ τῆς σταθερότητος!

— Ἐξηγεῖσαι τέλος πάντων; τοῦ εἶπα κυριευόμενος ἀκουσίως ἀπὸ ἀνεξήγητον ὄλωσ ταραχῇ.

— Ἄ! Βερνὼν, ἠκολούθησε μιμώμενος εἰς τρόπον γελοῖον τὸν ἦχον τῆς φωνῆς μου· ἂν ἤξευρες πόσον εἶναι ἀπλῆ, ἀφελὴς, ἄδολος, ἀγνή, ἀθάνα καὶ καθαρά! Ὡ! σὺ δὲν ἤμπορεῖς, δὲν ἤμπορεῖς κατ' οὐδένα τρόπον νὰ νοήσῃς τὸ αἰθέριον, τὸ οὐράνιον, τὸ θεῖον τῆς ἐλευκτῆς ταύτης φύσεως! διότι σὺ εἶσαι χονδροστρατιώτης, εἶσαι χωριάτης! σὺ δὲν ἤξευρες ἄλλο παρὰ νὰ παίζῃς καὶ νὰ πίνῃς εἰς τὰς καπηλεία, καὶ σὺ, ἂν εἶδες ποτὲ γυναικας τιμίας, τὰς εἶδες μόνον ἀπὸ τὰ παράθυρα ἢ εἰς τὰς χαλκογραφίας!

Ἄν καὶ εἰς τρόπον ὄλωσ βωμολογικὸν ἀπαγγεληθέντες, οἱ ἀλλόκοτοι οὗτοι λόγοι εἶχον πολὺ σπουδαίαν σημασίαν δι' ἐμέ, καὶ ἀδύνατον ἦτον νὰ μὴ μοῦ προξενήσουν ἀνησυχίαν καὶ φόβον. Ἀπήτησα λοιπὸν νὰ ἐξηγηθῇ ὁ Βερνὼν σαφέστερα.

— Κάμε μου τὴν χάριν, εἶπα, ν' ἀφήσῃς κατὰ μέρος τὰς ἀστείότητας, καὶ ν' ἀποκριθῆς καθαρά. Περὶ τίνος ὁμιλεῖς; σὲ παρακαλῶ.

— Ὡ! διάβολε! ἡ ἐρώτησις εἶναι ἀστεία, εἶπεν ὁ Βερνὼν ἀναλαμβάνων τὴν φυσικὴν του φωνήν· καὶ περὶ τίνος ἄλλου νὰ ὁμιλήσω, εἰμὴ περὶ τῆς δουλικείας τοῦ Ῥόζες-Χάουζ, περὶ τῆς μικρᾶς κουακερίδος μὲ τὸ λευκὸν στυλομάντιλον;

Ὁ Βερνὼν πολλάκις εἶχεν ἀστείευθῆ χλευάζων τὴν Πολλήν· ποτὲ δὲν ἔλειπεν, ὅσκις ἐξεθεαίεζα πρὸς αὐτὸν τὴν σεμνότητα καὶ τὴν σωφροσύνην τῆς νεῆας ταύτης, νὰ μὲ περιπαίξῃ κατὰ πρόσωπον, καὶ

νὰ σικόνῃ τοὺς ὤμους του· ἐπειδὴ ὅμως ὁ πυρρῶνισμὸς ἦτον εἰς αὐτὸν ἐξίς, ἢ μᾶλλον ἀσθένεια τοῦ πνεύματος, αἱ αὐθάδεις ὑποψαίαι του δὲν ἐκλόνησαν ποτὲ τὴν πεποιθήσιν μου. Τὴν φορὰν ταύτην ὅμως, συνέβη τὸ ἐναντίον· ἡ ὄρμη ἐκείνη τῆς προσβολῆς του, ἡ βωμολογικὴ μὲν, ἀλλ' ἐνεργητικῶς ἐκφρασιτικὴ τροπὴ τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς τοὺς σαρκασμοὺς του, ἡ βεβαία πεποιθήσις μὲ τὴν ὁποίαν ἀπεκρίθη εἰς τὴν πρόκλησιν μου, μ' ἔκαμαν νὰ συλλογισθῶ ὅτι αἱ κατηγορίαι του, εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, δὲν ὑπεργορεύοντο μόνον ἀπὸ τὰς συνήθεις κατὰ τῶν γυναικῶν προλήψεις του. Ἡθέλησα λοιπὸν νὰ ἔχω τὴν καρδίαν μου καθαρὰν, ἀποφασίσας νὰ κόψω πᾶσαν σχέσιν μὲ τὴν Πολλήν ἂν ἡ διαγωγή της δὲν ἦτον ἀνεπίληπτος, ἢ μὲ τὸν Βερνὼν ἂν, καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἀκόμη, ἡ κατηγορία του ἦτον συκοφαντία.

— Βερνὼν, τοῦ εἶπα σοβαρὰ, δὲν ὑποθέτω ὅτι ἐπιθυμοῦμαι νὰ μονομαχήσωμεν· περιμένω λοιπὸν νὰ μοῦ δώσῃς πιστῶς, ἐντελῶς, τὴν ἐξήγησιν τῆς γελοίας ταύτης κωμωδίας.

— Τῇ ἀληθείᾳ, φίλε μου, ἀπεκρίθη, τὰ λέγω καθαρὰ καλῆτερα, παρὰ νὰ εὐρεθῶ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κόψω τὸν λαιμόν μου, ἄς ἦναι καὶ μὲ τὸν καλῆτερον τῶν φίλων μου. Ἴδου κατ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν σκοπὸν μου· διὰ δὲ τὴν γνώμην μου περὶ τῆς ἀρετῆς τῆς κυρίας Πολλῆς, ἀν' αὐτὸ τοῦτο σὲ λυπῇ, δὲν ἤξεύρω τί νὰ κάμω. Ἔως ἄνθρωπος ἦτον γνώμη κατ' ἔμφυτον πεποιθήσιν· μετὰ τὰ ὅσα ὅμως εἶδα πρὸ ὀλίγου . . .

— Τελείωσε λοιπὸν, δῆμιε, τί εἶδες; ἀνέκραξεν κτυπῶν κατὰ γῆς τὸν πόδα ἀνυπομόνως.

— Δὲν εἶναι, μὰ τὴν ἀγάπην μας! μυστήριον, εἶπεν ὁ Βερνὼν· αὐριον τὸ πρῶτ, ὅλον τὸ στρατόπεδον θὰ τὸ γνωρίζῃ. . . . Εἶχα ἀναχωρήσει, καθὼς ἤξευρες, ἐπὶ κεφαλῆς ἀποσπάσματος, πρὸς καταδίωξιν κατασκοπευτῶν τινων, τοὺς ὁποίους εἶδαν περιπλανωμένους κατὰ τὸ μέρος τῶν οἰκιῶν. Εἶχα διαταγὴν πρὸ πάντων νὰ μεταχειρισθῶ πάντα τρόπον, ὥστε νὰ ζωηρῶ τὸν ἀρχηγόν των, ἀξιωματικὸν τολμηρὸν καὶ ἐπιχειρητικόν, ὅστις ἤλθε νὰ παρατηρήσῃ τὰς θέσεις μας ἔμπροσθεν σχεδὸν τῶν φυλάκων μας. Ἐβαδίζαμεν, οἱ στρατιῶταί μου καὶ ἐγὼ, μὲ ἄκραν σιωπὴν, ὅταν, ἀκολουθοῦντες τὸ μονοπάτιον, τὸ γυρίζον περὶ τὸν κῆπον τῆς οἰκίας, προχωροῦσιν πρὸς τὴν οἰκίαν. Διέταξα τότε τοὺς στρατιώτας νὰ σταθοῦν, καὶ ἐκύτταξα προσεκτικώτερα. Τότε παρετήρησα ὅτι κλιμαξ ἦτον προσηρηομένη εἰς τὸ παράθυρον τῆς κυρίας Πολλῆς, καὶ μετ' ὀλίγον εἶδα τὴν σκιάν, τὸ φάσμα, τὸ φάντασμα, κρατοῦν τοὺς δύο βραχιόνιας τῆς κλιμακός, καὶ ἀναβαῖνον προφυλακτικῶς τὰς θαμβίδας. Φθάσας εἰς τὸ ὕψος τοῦ παραθύρου, ὁ ἐραστὴς ἐδίστασεν, ἐστάθη ὀλίγον, ἔπειτα ἐπήδησεν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος, ἔσυρε τὸ παραπέτασμα, καὶ . . . ἠκολούθησαμεν τὸν δρόμον μας.

Ὁ Βερνὼν ἐγνώριζε καθὼς ὁ ἴδιος ἐγὼ τὴν ἐσωτερικὴν διαίρεσιν τῆς οἰκίας τοῦ κυρίου Χαρρῖσσὼν· ἔπειτα, μόνος ὁ κοιτῶν τῆς Πολλῆς εἶχε παράθυρα πρὸς τὸν κῆπον· ἦτον λοιπὸν ἀδύνατον ν' ἀ-

πατηθῆ· ἀρ' ἐτέρου, ἡ εἰλικρίνεια τοῦ χαρακτῆρός του ἦτον τοιαύτη, ὥστε δὲν εἶχα τὴν παραμικρὰν περὶ τῆς ἀληθείας τῆς διηγήσεώς του ἀμφιβολίαν. Ὡς κεραυνοβλήτος λοιπὸν ἔμεινα εἰς τὴν τρομερὰν ταύτην ἀνακάλυψιν, καὶ παρήλαθον ἱκαναὶ στιγμαὶ χωρὶς νὰ δυνηθῶ νὰ προσφέρω μηδὲ λέξιν. Μία μόνη ἐλπίς, ἐν τούτοις, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν νοῦν μου, καὶ ἀπ' αὐτὴν ἐκρεμάσθη, καθὼς ὁ ναυαγῶν προσκολλᾶται εἰς τὴν σανίδα, μὲ τὴν ὁποίαν μόνον ἐλπίζει νὰ σωθῆ.

— Καὶ διατί ὑποθέτεις, εἶπα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον ἐραστής, ἐνῶ ἤμπορεῖ νὰ ἦναι καὶ κλέπτης;

Ὁ Βερνὼν ἔσεισε τὴν κεφαλὴν, καὶ, συνοδεύων τὸ κίνημα τοῦτο μὲ χλευαστικὸν μορφασμὸν, ἀπεκρίθη·

— Δὲν ὑπάρχουν κλέπται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· ὁ εὐτυχὴς καὶ πικνοῦργος ἀνὴρ ὅστις σὲ ὑποσκελίζει, πτωχέ μου Σινοῦ, εἶναι νέος εὐειδῆς, στολισμένος καὶ καλοκτενισμένος ὡς Χερουδεῖμ. ἔχει κεντημένον τὸ ὑποκάμισον εἰς τὰς μανίκια καὶ εἰς τὸ στήθος, καὶ φορεῖ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὡς ἄγγελος τὴν στρατιωτικὴν του στολήν.

— Εἶναι ἀξιωματικὸς! ἀπεκρίθη μὲ ζωηρότητα· αἴ! διάβολε! ἴδου, ἐξηγεῖται τὸ μυστήριον. Εἶναι ὁ Ἄγγλος, τὸν ὁποῖον ἑκαταδίωκεις, ἀναμφιβόλως, ὅστις, ἀφ' οὗ σὲ εἶδε πλησιάζοντα, κατέφυγεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Χαρρῖσσων.

— Ὄχι δά! ὄχι δά! ἀπατάσαι, παραλογίζεσαι, εἶπεν ὁ Βερνὼν ὡς θεωρῶν εὐτύχημα αὐτοῦ νὰ καστατρέφῃ μίαν πρὸς μίαν ὄλας μου τὰς ἐλπίδας. Κατὰ τὰς ὁποίας ἔλαβα πληροφορίας, ὁ Ἄγγλος εἶναι κολοσσός· ὁ δὲ ἀναβάτης τῶν παραθύρων, τὸν ὁποῖον εἶδα καθαρὰ εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης, εἶναι νεανίσκος μικροσωμὸς ὅσον γίνεται. Καὶ ἔπειτα, τοιοῦτο λάθος ἦτον ἀδύνατον, διότι ἔφερε τὴν στολήν τοῦ ἐλαφροῦ ἱππικοῦ.

Ἡ πληροφορία αὕτη ἦτον τόσον ἀκριβὴς, ὥστε, ὅταν ἂν ἦτον τὸ πρᾶγμα τερατώδες, δὲν ἐσυγχωρεῖτο ἡ παραμικρὰ πλέον ἀμφιβολία. Μὲ ῥόπαλον ἂν εἶχε τις μὲ κτυπήσει κατὰ κεφαλῆς, δὲν θὰ μ' ἐξάλιζε βέβαια τόσον. Ἐθάμβωσαν οἱ ὀρθαλμοὶ μου, ἐθόμβωσαν τὰ αὐτῖα μου, οἱ δὲ παλμοὶ τῆς καρδίας μου ἦσαν τοιοῦτοι, ὥστε ἐκινδύνευε νὰ σπαραχθῆ τὸ στήθος μου, καὶ μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἐμελλε νὰ βέυσῃ τὸ αἷμά μου ἀπὸ τοὺς πόρους ὄλους· ἂν δὲν μὲ ὑπεσθίξεν ὁ Βερνὼν, θὰ ἐπιπτα βέβαια χαμαί. Κατ' εὐτυχίαν, ἡ τοιαύτη τῶν φυσικῶν μου δυνάμεων παράλυσις μίαν μόνον στιγμὴν διήρκεσεν· ἄγων ὑπέριστατος τῆς θελήσεως μ' ἔκαμε νὰ γείνω κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου, καὶ ἀνέλαβα εὐθύς ἱκανὴν γαλήνην πνεύματος, ὥστε νὰ ἐξεράσω τὸ πρᾶγμα καὶ ν' ἀποφασίσω τί ἔπρεπε νὰ πράξω. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἀξιωματικὸς τις ἐδιάβαινεν ὀλίγα βήματα μακρὰν.

— Κύριε Βουαδαλμύ! ἐφώναξα ὀρμητικῶς πρὸς αὐτόν.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐστάθη.

— Τί ἐπιθυμοῦτε ἀπ' ἐμέ, κύριε; μὲ ἠρώτησε.

— Μεγάλην χάριν, κύριε, τὴν ὁποίαν θὰ νομισθῶ εὐτυχὴς νὰ σά· ἀνταποδώσω ὅταν παρουσιασθῆ εὐκαιρία, ἀπεκρίθη. Ὁ κύριος Βερνὼν καὶ ἐγὼ

— Ά! Θεέ μου! θέλουν να με κάμουν ν' αποθάνω και οι δύο, ανέκραξεν απηλπισμένη η Πολλή.
 Διαρκούσης της εξομολογήσεως ταύτης, έγω διέτρεχα με μεγάλα εθήματα την αίθουσαν καθ' όλον της τὸ μήκος, κεραυνοβόλων δια τὸ βλέμματος την φέρουσαν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Πολλῆς θύραν.

Ὁ Βερνών, λαβὼν τὴν Πολλὴν ἀπὸ τὴν χεῖρα, τὴν ἐγύρισεν εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἦναι καταντικρῶ μου, καὶ, σηκόνων τοὺς ὤμους του, εἶπε·

— Δὲν βλέπεις ὅτι εἶναι ζηλότυπος ὁ δυστυχῆς νέος;

— Ζηλότυπος! ἐφώναξεν ἡ Πολλὴ κυττάζουσά με ἐκστατικῆ, καὶ διακτὶ εἶναι ζηλότυπος;

Ἡ τοσαύτη ἀναισχυντία με ἔκαμνεν ἔξω φρενῶν.

— Πολλή, εἶπα με ἐξουσιαστικὸν ὕψος, ἡ θρησκεία σας ἀπαγορεύει τὸ ψεῦδος ὡς ἔγκλημα. Τόλμπε λοιπὸν ν' ἀρνῆθῃς, με τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ὅτι ἀπόψε δὲν ἐμβῆκεν ἄνθρωπος εἰς τὸν κοιτῶνά σου.

Κεραυνωθεῖσα ἀπὸ τὴν ἐπίσημον ταύτην ἀποστροφῆν, ἡ Πολλὴ ἔρριψε πρῶτον εἰς τὸν Βερνών καὶ εἰς ἐμὲ πεπλανημένα βλέμματα· ἔπειτα ἔπεσεν εἰς τὸν τῶν θρονίων, καὶ ἔκρουσε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖράς της.

— Ἀποκρίσου, Πολλή, ἐπανελάμβανα κραυγάζων, εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀπόψε ἐμβῆκεν ἄνθρωπος εἰς τὸν κοιτῶνά σου, ἀναβὰς ἀπὸ τὸ παράθυρον διὰ κλίμακος;

Ἡ Πολλὴ κατὰ πρῶτον ἔμεινεν ἄφωνος, ἔπειτα ἐσηκώθη ἀξιοπρεπῶς, μ' ἐκύτταξε κατὰ πρόσωπον, καὶ εἶπε τὰς λέξεις ταύτας με ἄρδον φωνῆν·

— Ἀλήθεια εἶναι!

— Τὸ ὁμολογεῖ! ανέκραξα, καὶ δὲν ἀποθνήσκει ἀπὸ ἐντροπῆν! Ἄ! Πολλή, ποῖος ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ τόσῃ διαρθορᾶν καὶ τόσῃ ὑποκρισίαν! . . . σὺ, σὺ, Πολλή . . . ἐραστὴν! . . .

— Ἐραστὴν! εἶπεν ἡ Πολλὴ ἀνατριχιάζουσα καθ' ὅλον της τὸ σῶμα· Ἄ! Θεέ μου! τί κάθεται καὶ συλλογίζεται;

— Καὶ τῷ ὄντι, εἶπεν ὁ Βερνών μετρῶν σαρδωνικῶς ἐκάστην τῶν λέξεων του, ἀξιωματικὸς τοῦ ἐλαφροῦ ἵππικοῦ ἠμπορεῖ κάλλιστα νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὸν κοιτῶνα παρθένου, χωρὶς διὰ τοῦτο . . .

— Φθάνει πλέον! εἶπα διακόπτων τὰς σκέψεις τοῦ Βερνών· φθάνουν πλέον οἱ χλευασμοί. Ὁ ἐραστής εἶναι ἐδῶ, καὶ θὰ μάθω ἀπ' αὐτὸν τὴν ἀλήθειαν, ὑποθέτω.

Ταῦτα λέγων, εἶχα κάμει με ὀρμὴν ὀλίγα εθήματα πρὸς τὸν κοιτῶνα τῆς Πολλῆς· τὴν πύρα ὄρθην, ἀκουμῶσσαν εἰς τὴν θύραν ἦτον ὠχρὰ, ἀλλ' ἤσυχος.

— Φίλε, μοῦ εἶπε, κακὸν ἔργον θέλεις νὰ πράξῃς εἰς τὴν τιμὴν σου, εἰς τὴν ζωὴν τῆς μητρὸς σου, εἰς ὅ,τι ἔχεις ποθεινότερον καὶ ἱερώτερον εἰς τὸν κόσμον, μὴ θελήσῃς ν' ἀνοίξῃς τὴν θύραν ταύτην.

— Μακρὰν, Πολλή, μακρὰν! ανέκραξα λευκὰ ἔχων τὰ χεῖλη ἀπὸ τὸν θυμὸν· σοῦ λέγω ὅτι θέλω νὰ ἰδῶ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν!

Καὶ συγχρόνως ἐξέτεινα τὸν βραχίονα ν' ἀπομακρύνω τὴν Πολλήν· τὴν αὐτὴν στιγμὴν, ἡ θύρα ἠνοίχθη, καὶ νέος τις ἀξιωματικὸς ἐφάνη ἐμπροσθέν μου.

Καθὼς τὸν εἶδεν, ἡ Πολλὴ ἀφῆκε φωνὴν φρίκης, καὶ ὠπισθοδρόμησεν ἕως τὴν ἄκραν τοῦ κοιτῶνος. Ἐγὼ δὲ ἔμεινα ἀκίνητος, καὶ ὡς κερφωμένος εἰς τὸ ἔδαφος.

— Ἡ κυρία Βριάρ! ανέκραξα.

— Ἡ κυρία Βριάρ! εἶπεν ὁ Βερνών τρίζων τοὺς ὀφθαλμούς· του. Ἄ! διάβολε! ἐπρόσθεσε καγγάζων τὸ παιγνίδιον τοῦτο δὲν εἶναι κατώτερον τῶν ἄλλων ἐκείνων, τῆς ταχυδρομικῆς ἀμάξης δηλαδὴ καὶ τοῦ κυμβάλου.

Ἐκύτταξε τότε τὴν Πολλήν· ἐφάνητο ἀπορούσα καὶ ἐκστατικῆ. Ὁρκον ἔκαμνεν ὅτι διόλου δὲν ἐκαταλάμβανε τὴν σκηνὴν τὴν ὁποῖαν εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν.

— Ἄ! Πολλή, τῆς εἶπα καταισχυνθεὶς καὶ προσπαθῶν νὰ συνέλθω ἀπὸ τὴν ταραχὴν μου, πύσον εἶμαι ἔνοχος, καὶ πῶς μ' ἐπαίξεις ὡς ἀνόητον!

— Ω! θὰ τὸν φορεύσω! θὰ τὸν φορεύσω! εἶπεν ὁ Βερνών γελῶν ὡς παρὰ φρων· *φόρευσε το λοιπὸν τὸ κακότροπον Χερουβεὶμ τοῦτο!* Εἶναι, μὰ τὸν Θεόν, ὄλοι· ἡ περιλυπος Ρόζινα, ἡ πονηρὰ Σουσάννα καὶ ὁ φοβερὸς Ἀλμαβίβας.

— Ἡ Πολλὴ δὲν θὰ ἦναι ὀλιγώτερον γενναία παρὰ τὴν ἀγαπητὴν κόμησσαν, εἶπα καταφιλῶν τὴν χεῖρα τὴν ὁποῖαν ἡ ἀξίερατος κόρη μοῦ ἐπρόσφερε.

— Πολὺ καλὰ, πολὺ καλὰ, κάμνετε ἀγάπην μετὰ ταῦτα, εἶπεν ἡ μαρκησία ἐμβαινουσα με ὀρμὴν μετὰ τῆς Πολλῆς καὶ ἐμοῦ. Ἄς ἀφήσωμεν τοὺς κυρίους τούτους, τέκνον μου, καὶ δότε μου φορέματα· ἡ στολὴ αὐτὴ μοῦ σφίγγει φοικτὰ τοὺς ὤμους.

Λαβούσα δε τὴν Πολλὴν ἀπὸ τὴν χεῖρα, τὴν ἔσυρε με ὀρμὴν ἔξω τοῦ κοιτῶνος.

ΣΤ'.

Μετὰ τὴν συμβᾶσαν τρομερὰν καὶ κωμικὴν ἐνταῦτῷ ἐξήγησιν, δὲν εἶχαμεν πλέον ἀφορμὴν νὰ παρατείνωμεν τὴν πρωϊνὴν ἐπίσκεψίν μας εἰς τὴν μικρὰν οἰκίαν τοῦ Ρόζες-Χάουζ· ἐκινήσαμεν λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ στρατόπεδον. Περιττὸν κρίνω νὰ ἐπαναλάβω τοὺς σαρκασμοὺς τοῦ Βερνών κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην. Ἀναγκαζόμενος ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν εἰς τὴν περιστασιὴν ταύτην ἀθωότητα τῆς Πολλῆς, πολὺ δριμύτερος ἐγίνετο εἰς τὴν γενικὴν ἐκτίμησιν τοῦ χαρακτῆρός της, καὶ μισώδη προσπίθειαν κατέβαλλε νὰ εὐρίσκῃ εἰς αὐτὴν ἐλαττώματα καὶ δυστροπίας. Πολλὴν ἔξιν, ἔλεγε, θὰ ἔχη εἰς τὴν πονηρίαν αὐτὴ ἡ κυρία κουακερίς, ἀφοῦ ἐμιμήθη με τόσον φυσικὴν ἐντέλειαν τὴν ταραχὴν καὶ τὴν φρίκην ὅταν ἐδειξες ὅτι ἤθελες ν' ἀνοίξῃς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός της· πονηρία δὲ τοιαύτη ἠμπορεῖ νὰ συμβεβασθῇ με τὴν φαινομένην εἰς τὸ πρόσωπόν της ἀπλότητα καὶ εὐκρίνειαν; Ἦτον ἡ σιγμὴ ἐκείνη κατάλληλος διὰ παιγνίδια τοιαῦτα, καὶ ἦτον φρόνιμον ἔργον, ἐνῶ ἔνοχοποιεῖτο ἡ τιμὴ της, νὰ διασκεδάζῃ ἀπατώσα δύο ἀξιωματικούς τοῦ βασιλείου; Ἐξ ὧν τῶν αἰτιάσεων τούτων ὁ Βερνών ἐσυμπέραινεν ὅτι, ἂν ταύτην τὴν φωνὴν ἡ ἀρετὴ τῆς Πολλῆς δὲν ἔπαθεν οὔτε προσεβλήθη, ἡ

προγενεστέρα της ὁμῶς διαγωγή ἦτον εἰς ἄκρον ὑποπτος, διότι, εἰς τὴν ἐπινοήσιν καὶ προπαρασκευὴν τῆς θεατρικῆς ἐκείνης σκηνῆς, εἰδείχθη ἐφάμιλλος κατὰ πάντα τοῦ κυρίου Καρὸν Βωμαρσιέ, ἀνδρὸς δολίου καὶ πονηροῦ, καθὼς εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους. Ὅσον δὲ ὁ Βερνών κατεβίβαζεν οὕτω τὴν ἀξίαν τῆς Πολλῆς, τόσον ὑπερύψωνε τὰ προτερήματα τῆς κυρίας Βριάρ· ἐεβαίως, ἔλεγε, κατὰ τὴν ζωρότητα καὶ τὴν παιδικὴν χάριν, ἡ μαρκησία δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιπαλαίσῃ με τὴν θυγατέρα τοῦ κυρίου Χαρρίσσων, τὸ σοβαρώτερον ὁμῶς κάλλος της ἔλαμπε πολὺ φωτεινότερον λάμψιν.

Τὸ πῦρ τῶν μεγάλων καὶ μαύρων ὀφθαλμῶν της, αἱ ἠδυπαθεῖς ὑποσχέσεις τῶν εὐσάρκων καὶ κοκκινόσαφῶν χειλέων της, τὸ ἀποφασιστικὸν καὶ εὐτολμον τῆς κινήσεως τῆς κεφαλῆς της, ἡ ὀπωσὸν προκλητικὴ εὐκολία τῶν νευμάτων, τοῦ εἵματος, τῆς στάσεως· ὅλα τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα τῆς τριακονταετοῦς γυναικὸς εἶχαν συγκινήσει τὸν Βερνών, ἀνάψαντα τὴν διάπυρον μάλλον, παρὰ σεμνὴν φαντασίαν του. Θαυμασμὸν πρὸ πάντων καὶ ἐκστασιν ἐπροξένει εἰς αὐτὸν ἡ βίψοκίνδυνος ἀφοβία τοῦ θύματος τούτου τοῦ ἔρωτος, τῆς γυναικὸς ἣτις ἐτόλμησε νὰ περιφρονήσῃ τὰς μανίας ὄλας τοῦ Ὀκεανοῦ, ἐρχομένη νὰ ζητήσῃ εἰς τὸ μέσον στρατοπέδου τὸν ἀχάριστον ἐραστὴν ὅστις τὴν ἐγκατέλιπεν. Ἡ γενναία αὐτὴ πράξις τοῦ ἐφάνητο ἀξία νὰ συγκριθῇ με τὰ ἠρωϊότερα κατορθώματα τῶν ἠρωϊδῶν τῆς ἀρχαιότητος· ἡ ἀφοσίωσις τῆς Ἀρτεμισίας, τῆς Ἀρρίας, τῆς Ἐπονίνης, κατ' αὐτὸν, δὲν ἦτον πολυτιμότερα τῆς θυσίας τῆς κυρίας Βριάρ· διότι, ἔλεγεν, αἱ περικλεεῖς ἐκεῖναι γυναῖκες δὲν ἠγνόουν ὅτι τὰς ἀνέμενεν ὁ θαυμασμὸς τῶν μεταγενεστέρων, ἐνῶ ἡ κυρία Βριάρ, τὸ πολὺ πολὺ, κἀνὲν ἐπίγραμμα τοῦ Ἐρμού εἶχε μόνον νὰ ἐλπίσῃ. Ὁ Βερνών, ἀνὴρ εὐμετάβλητος, ἀλλὰ καὶ ἐπιδεικτικὸς ἰδιάζοντός τινος εἰς αὐτὸν ἐνθουσιασμοῦ, ἦτον καλὸς νὰ διατρέξῃ εἰς μίαν μόνην ἡμέραν ὄλας τὰς φάσεις τοῦ πάθους· συνειθισμένος ὢν ν' ἀστειεύεται εἰς ὄλα καὶ δι' ὄλα, πολλάκις συνέβαινε νὰ παίξῃ με τὴν καρδίαν του καὶ νὰ χάνῃ· καὶ τότε ἀκόμη εἶδα, ὑπὸ τὴν προσποιητὴν ὑπερβολὴν τοῦ πανηγυρικοῦ του, τὰς πρῶτας λάμψεις σοβαροῦ πρὸς τὴν μαρκησίαν ἔρωτος.

— Ἀ! μὰ τὴν ἀλήθειαν! φίλτατέ μου, τοῦ εἶπα, ἐπειδὴ σοῦ ἀρέσκει τόσον ἡ κυρία Βριάρ, τί σ' ἐμποδίζει νὰ τῆς προσφέρῃς τὴν λατρείαν σου;

— Ἄν ἦμην ἐεβαίως ὅτι δὲν θὰ σοῦ ἐκακοφαίνετο . . . ἀπεκρίθη δισταζὼν ὑποκριτικῶς.

— Κατὰ διαβόλου! εἶπα, ἂν ἐπιτύχῃς, καθὼς δὲν ἀμφιβάλλω, θὰ σοῦ χρεωστῶ τὴν μεγαλητέραν χάριν τῆς ζωῆς μου.

— Μὰ τὴν πίστιν μου! θὰ τὸ συλλογισθῶ, ἀλλ' εἶναι τόσον ἐρωτόληπτος ἡ κυρία διὰ σέ, ὥστε τὴν νομίζω φρούριον ἀπόρητον.

— Πᾶ! ὄλα τὰ φρούρια ἔχουν καὶ ἀπὸ κάμμιαν θύραν παράμερον, ἀρόπου ἠμποροῦν νὰ κυριευθοῦν εὐκόλως. Ἡ τοιαύτη θύρα διὰ τὴν κυρίαν Βριάρ εἶναι ἡ ὑπανδρεία. . . .

— Φθάνει, Σενεέ, ἡ θὰ μοῦ κκορανη, ανέκρα-

ξεν ὁ Βερνών με τόνον ἀστείως τραγικόν· προτιμῶ τὴν φονικωτέραν ἐφοδον παρὰ τὴν τοιαύτην ἄλωσιν. Ἐλπίζω ὁμῶς, ἐπρόσθεσε λεπτύνων αὐταρέσκως τὴν ἄκραν τοῦ μύστακος, ὅτι ἡ κυρία Βριάρ δὲν θὰ μ' ἀφήσῃ νὰ καταρῶγῃ εἰς τοιαύτην ἠρωϊκὴν ἀπόφασιν.

Ταῦτα συνδιαλεγόμενοι, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ στρατόπεδον. Μεγάλως ἐξέπληγμεν εὐρόντες τὰ πάντα εἰς μεγίστην ἀκαταστασίαν· οἱ ἀξιωματικοὶ ἔτρεχαν τῆδε κακέϊσε πολυάσχολοι, διανέμοντες διαταγὰς· οἱ στρατιῶται ἐπεσώρευαν τὰ ἐπιπλα εἰς τὰς ἀμάξας, ἡ ἀπέσπων με εἶαν τοὺς πασσάλους τῶν σκηνῶν· ὁ κύριος Βουαδαλμὺ ἔμενε πιστῶς εἰς τὴν θέσιν τὴν ὁποῖαν τοῦ εἶχα ἐμπιστευθῆ. Τὸν ἠρώτησα περὶ τῆς αἰτίας ὄλης ταύτης τῆς ταραχῆς, καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι, ὀλίγας στιγμὰς μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μας, εἶχαν λάβει τὴν εἰδήσιν ὅτι σῶμα στρατιωτικὸν ἀγγλικόν, πολὺ μεγαλητέρον τοῦ ἐδικοῦ μας, ἤρχετο κατεπάνω μας με σύντονον πορείαν, καὶ ὅτι ὁ διοικῶν ἡμᾶς στρατηγὸς ἀπεφάσισε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ καὶ νὰ ἐνωθῇ με τὴν μοῖραν τοῦ στρατηγοῦ Ἐρρίκου Δῆ. Ἡ ἀποχώρησίς μας ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ περὶ τὰ μέσα τῆς νυκτός.

Ἡ εἰδήσις αὕτη, τὴν ὁποῖαν ἐν τούτοις ἔπρεπε καθ' ἡμέραν νὰ περιμένω, μ' ἐξέπληξεν ὡς κεραυνός. Ἐπρεπε ν' ἀποχωρισθῶ τὴν Πολλήν· ὁ σοχασμὸς οὗτος ἤλθε πρῶτος εἰς τὸν νοῦν μου· ἀπερίγραπτος δὲ εἶναι ἡ λύπη τὴν ὁποῖαν μοῦ ἐπροξένισεν. Ἀλλὰ καὶ νέος ἄλλος στοχασμὸς ὑψίσσε τὴν ἀπελπισίαν μου· πῶς! ν' ἀποχωρισθῶ τὴν Πολλήν, καὶ διαπαντός ἔσως, καὶ νὰ τῆς ἀφήσω ὡς τελευταίαν ἐνθύμησιν τὴν σκηνὴν ἐκείνην, καθ' ἣν παρέσθησα πρόσωπον τόσον μισητὸν ἐνταῦτῷ καὶ γελοῖον! Ὅχι· δὲν ἠδυνάμην ν' ἀναχωρήσω τοιουτοτρόπως, χωρὶς νὰ τὴν ἰδῶ καὶ πάλιν, χωρὶς νὰ λάβω ἀπ' αὐτὴν συγχώρησιν . . . πόθον . . . δάκρυον ἔσως, χωρὶς νὰ ὁμῶσω πρὸς αὐτὴν ἀπερίοριστον καὶ ἀτελεύτητον ἔρωτα. Ἀλλ' εἰς καὶ μόνος φόβος με ἀνεγείτιζεν· ἔσως θὰ εὐρίσκα καὶ πάλιν εἰς Ρόζες-Χάουζ τὴν κυρίαν Βριάρ· μόνη δὲ ἡ ἰδέα συνεντεύξεως εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ παρευρίσκετο καὶ ἡ μαρκησία, ἦτον ἱκανὴ νὰ με κάμνῃ νὰ διστάζω. Πῶς νὰ νικήσω ταύτην τὴν δυσκολίαν; ποῖαν ἀπόφασιν νὰ κάμω; ποῖον δρόμον ν' ἀκολουθήσω; Ἀφοῦ ἐσκέφθην ἀνωφελῶς, κατέφυγα καὶ τότε πάλιν εἰς τὴν ἐφευρετικὴν φαντασίαν τοῦ Βερνών, καὶ τοῦ ἐξομολογήθην καὶ τὸ σχέδιον καὶ τὴν ἀμνηχανίαν μου.

— Αὕτῃ μόνη εἶναι ἡ δυσκολία; μοῦ εἶπεν. Ἄφες με πληρεζούσιον, καὶ σοῦ ὑπόσχομαι νὰ ἐνασχολήσω τόσον καλὰ τὴν ἀξιολάτρευτον μαρκησίαν, ὥστε μήτε νὰ συλλογιθῇ κἀν νὰ διαταράξῃ τὴν συνέντευξίν σου με τὴν κουακερίδα.

Ἐκαστος ἐννοεῖ ὅτι δὲν ἐδυσκολεύθην νὰ δώσω ἀμέσως εἰς τὸν Βερνών τὴν ζητηθεῖσαν πληρεζουσιότητα.

— Τοῦτο μόνον ἀπαιτεῖται, ἐπρόσθεσεν ὡς συμπεράσμα τοῦ λόγου του, τὸ νὰ πηγαίνω ἐγὼ πρῶτήτερά σου εἰς Ρόζες-Χάουζ· ἄλλως, δὲν ἐγγυῶμαι περὶ τῆς ἐπιτυχίας.

— Οὔτε εἰς τὴν δευτέραν ταύτην παραχώρησιν ἔ-

ζήτησαν αὐτὸν ψευδευλαβείας! εὐγε τῆς προσποιήσεως καὶ τῆς πικροχολίας! Ἄλλ' ὅταν κἀνείς, ὡραία μου, συναναστρέφεται μετὰ τοὺς δολίους, γίνεται δόλιος ὁ ἴδιος. Σήμερον ἐκέρθησαν οὐ τὸ πικρινίδιον περιμένην τῶρα τὴν ἀνταπόδοσιν, ὡραία κόρη μου!

Καὶ πάλιν ὠρμησα κατεπάνω τῆς, καὶ τὴν ἐκράτουν σφιχτὰ εἰς τὰς ἀγκάλας μου, μετὰ ὅλην τῆς τῆν ἀντίστασιν καὶ τὰς ἀπληπισμένους κραυγὰς τῆς. Τότε ἠνοιχθὴ αἰρινιδίως καὶ μετὰ κρότον ἢ θύρα, καὶ, πρὶν ἠμπορέσω νὰ ὑπερασπισθῶ, βαρεῖα χεῖρ ἐπέσειν εἰς τὸν ὠμόν μου. Ἐστράφη ἐνθὺς, καὶ εὗρεθὴν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μετὰ τὸν κύριον Χαρρῖσσών.

— Δικαί᾽ ἐφάναξεν ἡ κόρη μου, καὶ δικαί᾽ ἐλειποθύμησε; μετὰ ἠρώτησε δακτυλοδεικτῶν τὸ σῶμα τῆς Πολλῆς, τὸ ὁποῖον ἔκειτο τῶ ὄντι γκαμὰ ἀκίνητον καὶ ἀκίνητον.

Δύσκολον μοῦ ἦτον ν' ἀπεκριθῶ ἠθέλησα μολοντοῦτο νὰ διαμαρτυρηθῶ διὰ τῆς στάσεώς μου κατὰ τοῦ ἐξουσιαστικῶ ὕψους τῆς ἐρωτήσεως ταύτης· ἐσταύρωσα τὰς χεῖρας εἰς τὸ στήθος μου, καὶ ἀντέταξα περιπρονητικὴν παρρησίαν κατὰ τοῦ πυρίνου τοῦ κυρίου Χαρρῖσσών βλέμματός.

Ἀνεσῆκωτον ὁ γέροντ' ἔβλεπεν τὴν Πολλὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ τὴν ἔβλεπεν εἰς τὴν κλίνην τῆς· ἔπειτα, ἐπανῆλθε πρὸς ἐμέ, καὶ μοῦ εἶπε, προσπαθῶν αὐτὸς νὰ κατενώσῃ τὴν ταραχὴν του, ἀλλὰ τῆς φωνῆς του ὁ κωρὸς καὶ σύντονος ἦχος ἐδόμωει ὡς ἡλὼ τοῦ ταράττοντος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ κλύδωνος.

— Ἀποκρίνομαι ἐγὼ διὰ σέ, ἀρῶ θέλεις νὰ σιωπήσῃς. Ξῆνον καὶ ἄγνωτον, σὲ ὑπεδέχθημεν εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην ὡς υἱόν, ὡς ἀδελφόν. Ἐμπιστευόμενος εἰς τὴν τιμιότητά σου, ἔθεσα ὑπὸ τὴν σκέπην σου τὴν τιμὴν τῆς θυγατρὸς μου, τῆς ἀγάπης μου, τῆς χαρᾶς μου, τῆς ζωῆς μου! Ὡ αἴσχος! ἡ πολυτιμὸς αὐτὴ παρκαταθήκη ἠρέθισε τὴν πλεονεξίαν σου· ἠθέλησες νὰ τὴν ἀρπάξῃς καὶ, ἐπειδὴ δὲν ἐπέτυχες διὰ τῆς πονηρίας, κατέφυγες εἰς τὴν βίαν!

— Κύριε! . . . ἐτραύλισα, καταβλήθεισ ἀκούσιως ἀπὸ τὸ ἡγεμονικὸν ἦθος τοῦ γέροντος.

— Ἀδελφε, ἠκολούθησεν ὁ κύριος Χαρρῖσσών, σοῦ τὸ λέγω, ἡ διαγωγή σου εἶναι ποταπὴ καὶ ἀτιμὸς!

Τὰς ὕβρεις ταύτας ἀκούσας, ἐκατακοκκίνισα ἔμελλα ν' ἀπεκριθῶ, μετὰ ὀργὴν ἀνακριθῶ, ὅταν κωρὸς καὶ παρατεταμένως κρότος ἀντήχησε μακρόθεν.

— Κανόνια! ἀνέκραξα ὄλως τεταραγμένος.

— Ναι, κανόνια, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ κύριος Χαρρῖσσών· οἱ ἄγγλοι κατέλαβαν τὰς ἐμπροσθοφυλακάς σας· ὁ στρατός σας ἐνίκηθη καὶ καταδιώκεται.

Ταῦτα ἀκούσας, καὶ ἐντρομος γενόμενος, ἐλησμόνησα τὴν Πολλὴν, ἐλησμόνησα τὸν κύριον Χαρρῖσσών, ἐλησμόνησα τὰ πάντα, καὶ σχεδὸν ἐκδικήσεως καὶ ζηλοτυπίαν καὶ ἔρωτα. Νὰ δρᾶω εἰς τὴν θέσιν μου, εἰς ὑπεράσπισιν τῆς σημάχης μου, νὰ συμμερισθῶ τὴν δόξαν καὶ τοὺς κινδύνους τῶν συστρατιωτῶν μου, τοιοῦτος ἦτον ὁ μόνος στοχασμὸς μου, ὁ μοναδικὸς μου σκοπός. Ὄρμησα λοιπὸν πρὸς τὴν θύραν, ἀλλ' ἤρξα ἐμπροσθέν μου τὸν κύριον Χαρρῖσσών, ὀρθόν, ἀκίνητον, ψυχρὸν ὡς ἀνδιάντα μαρμαρίνον.

— Δὲν ἐβγαίνεις ἀπεδῶ, εἶπε μετὰ βραχυεῖαν καὶ σταθερὰν φωνήν.

— Δὲν ἐβγαίνω ἀπεδῶ! ἀνέκραξα, θέλετε λοιπὸν, εἰς τοὺς ὀρθαλμούς ὅλου τοῦ στρατοῦ, νὰ ὑποληφθῶ ἄνθρωπος;

— Ὅχι σὲ συκοφαντήσουν τῶ ὄντι! ἀπεκρίθη ὁ κύριος Χαρρῖσσών μετὰ φωνὴν ὀξείαν διαπεράσασαν τὴν καρδίαν μου· ναι, Ὅχι σὲ συκοφαντήσουν! ἐπανέλαβεν μετὰ πλειοτέρων δυνάμιν, διότι ἄνθρωπος σὺ δὲν εἶσαι! διότι, ἂν προδίδῃς ἀσυνηθῆτως τὴν ἐμπιστοσύνην φίλου, τὰ δικαιώματά τῆς φιλοξενίας, τὴν ἱεράν τῆς ἀθωότητος αἰδῶ, δὲν διστάζεις, ἀπ' ἐναντίας, νὰ ἐμπήξῃς τὸ ξίφος σου εἰς τὴν καρδίαν ἐνὸς τῶν πλησίων σου. Ὡ! ὄχι! ΣENOÉ, ἄνθρωπος σὺ δὲν εἶσαι!

— Ἀρκούν αἱ ὕβρεις, κύριε! ἀνέκραξα διευθυνόμενος καὶ πάλιν πρὸς τὴν θύραν· ἀρετέ με νὰ φύγω, τὸ θέλω!

— Νὰ σ' ἀφήσω νὰ φύγῃς! ἐπανέλαβεν ὁ κουάκερος μετὰ ὀξείαν φωνήν· ὦ! τότε, ὦ νέε, ὁ ἴδιος θὰ με χλευάσῃς! ὄχι, ὄχι! ἐντροπὴν ἀντι ἐντροπῆς, ἀτιμίαν ἀντι ἀτιμίας! — Ἀκούεις; σὲ καζῶν, ἐμπροσθεσε βλέπων ὅτι ἐκίτρινισα ἀκούσας τὸν κρότον δευτέρου κανονίου.

— Κύριε! ἀνέκραξα ἐξ ὠφρῶν. Κύριε, προσέξατε καλὰ!

Καὶ, ἐνῶ ἔλεγα ταῦτα, εἶχα σύρει τὸ ξίφος καὶ τὸν ἐφοδερῖζα.

— Ἄνθρωπος ὅστις ἀτιμάζει γυναῖκα, ἠμπορεῖ νὰ δολοφονήσῃ καὶ γέροντα, εἶπεν ὁ κύριος Χαρρῖσσών μετὰ σοδάρην καὶ ἐπίσημον φωνήν· κτύπησε λοιπὸν, εἶμαι ἕτοιμος!

Καὶ ἐγύμνωσε τὸ στήθος του, χωρὶς ὄμως νὰ παραιτήσῃ τὴν θύραν.

— Αἶ! κύριε, εἶπα μετὰ μκνίαν ἀκράτητον, ἤξεύρετε πολὺ καλὰ ὅτι σκοπὸν δὲν ἔχω νὰ σᾶς φονεύσω· τὸ πρᾶγμα λοιπὸν εἶναι καλὸ ὑπερβολὴν γελοῖον. Ὡ! δικάζετε! δὲν ἔπρεπε βέβαια νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ, κύριε, ἀλλὰ μετὰ βίας. Ἡ θυγάτηρ σας... μᾶς περιπαίζει ἀναξίως καὶ τοὺς δύο!

— Τί ἐνοεῖς μετὰ τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ κουάκερος μετὰ φρονεῖαν ἀδημονίαν.

— Ὅτι ἡ κυρία Πολλὴ δὲν ἐδειξε πάντοτε τὴν αὐτὴν περὶ τὰ ἦλη σεμνότητα, ἐπανέλαβεν, καὶ ὅτι, ἂν χθὲς κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἐμβαίνετε εἰς τὸν κοιτῶνά τῆς, θὰ ἐβλέπετε, κηῶς σήμερον, τὸ παράθυρον τοῦτο ἀνοικτὸν, καὶ τὴν κλῖμακα ταύτην ὀρθὴν εἰς τὸν τοῖχον· μόνον ὅτι δὲν θὰ εὕρισκετε ἐμέ πλησίον τῆς.

Ὅλοι αἱ γκαμὰί τοῦ προσώπου τοῦ γέροντος ἐσυστάλησαν βιαίως· ῥῖγο; σπασμωδικὸν ἐκλόνησεν ὅλα τὰ μέλη του, καὶ κάλυμμα σκοτεινὸν ἐκάλυψε τοὺς ὀρθαλμούς του· ἐνόμισα ὅτι θὰ ἐπιπτεν ὡς σωρὸς εἰς τὸ ἔδαφος· ὠρμησα νὰ τὸν βαστάξω, ἀλλ' αὐτὸς ἀπεμάκρυνε τὸν βραχίονά μου μετὰ κίνημα ἀξιοπρεπέος, καὶ, μετὰ φωνὴν βραδείαν καὶ βραχυγῆνην, μοῦ εἶπε τὰ ἑξῆς·

— Νέε, μίαν μόνην στιγμὴν ἀκόμη σοῦ ζητῶ· ἂν εἶπες ἀλήθειαν, θὰ ἦσαι ἐλεύθερος ν' ἀναχωρήσῃς· ἂν ὄχι . . . θὰ σὲ φονεύσω!

Καὶ, ταῦτα εἰπὼν, ἀπέσπασε μετὰ βίαν τὸ κλειδίον

ἀπὸ τοῦ κλειθρον, ἔπειτα ἐπῆγεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἔβριψε τὴν κλῖμακα εἰς τὸν κῆπον. Μετὰ ταῦτα, ἐπλησίασεν εἰς τὴν Πολλὴν, καὶ, ἐξάγων ἀπὸ τὸν κόλπον του φιάλην μικράν, ἔχυεν ὀλίγας σταγόνας τοῦ περιεχομένου ὕγρου εἰς τὰ χεῖλη τῆς νεάνιδος. Φρίκην ἐπροξέειν ἡ ἀταραξία του· τὸν ἐκύταξα τρέμων.

Ἡ Πολλὴ ἤνοιξε ταχέως τοὺς ὀφθαλμούς. Τὸ βλέμμα τῆς ἔπεσε κατὰ πρῶτον ἐπάνω μου· ἀλλὰ τὸ ἀπέσυρε φρίττουσα, καὶ τὸ μετέφευγεν εἰς τὸν πατέρα τῆς, τὸν ὁποῖον ὤραν πολλὴν ἐκύταξε μετὰ γλυκῆ, ἀλλὰ, λυπηρὸν μειδίαμα.

— Πολλὴ, κόρη μου, τῆς εἶπεν ἡμερᾶ ὁ κύριος Χαρρῖσσών, αἰσθάνεται καλῆτερα; — εἶσαι εἰς κατάστασιν νὰ μ' ἐνοήσῃς καὶ νὰ μοῦ ἀποκριθῇς;

— Λέγε, πάτερ μου, εἶπεν ὁ κουάκερος μοῦ ἔνευσε νὰ πλησιάσω, καὶ, ἐλθὼν, ἀκούεσθε εἰς τὸ προσκέφαλον τῆς κλίνης τῆς Πολλῆς.

— Κόρη μου, εἶπε, μέχρι τῆς σήμερον ψεύδος ἀκόμη δὲν ἐμόλυνε τὸ στόμα σου· εὐτυχῆς εἶμαι δίδων ὑπὲρ σοῦ τὴν μαρτυρίαν ταύτην εἰς τοιαύτην ἐπίσημον στιγμὴν. Ὅποιαδήποτε λοιπὸν θὰ ἦναι ἡ ἀπόκρισίς σου εἰς ὅ,τι θὰ σ' ἐρωτήσω, σοῦ λέγω ἀπὸ τοῦδε ὅτι θὰ σὲ πιστεύσω.

— Τί θὰ μ' ἐρωτήσῃς λοιπὸν, πάτερ μου; εἶπεν ἡ Πολλὴ ἀνασκηθεῖσα μετὰ φρίκην εἰς τὸ γρῶμά της.

— Κόρη μου, ἐπανέλαβεν ὁ γέροντ' ὁ γέροντ' ὅστις ἐφάνετο ἐξερχόμενος ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του, ἰδοὺ, ὁ ΣENOÉ σὲ κατηγορεῖ ὅτι ἐδέχθης ἀπόψε ἄνδρα εἰς τὸν κοιτῶνά σου. Εἶναι ἀλήθεια; Ἄλγεινὴ ἐκπληξὶς ἐξωγραφῆθη εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Πολλῆς, καὶ ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὸ πλῆρες ἐπιπλήξεως καὶ ἀδημονίας βλέμμα, ὑπὸ τὸ ὁποῖον μετὰ ἠνάγκασε νὰ κλίνω τὴν κεφαλὴν.

— Εἶναι ἀλήθεια; ἐπανέλαβεν ὁ κύριος Χαρρῖσσών.

Ἡ Πολλὴ ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ, μετὰ μίαν στιγμὴν σιωπῆς, διαρκούσης τῆς ὁποίας ἤκουα τῶν ἀρτηριῶν μου τὸν ἦχον, ἀπεκρίθη·

— Ἀλήθεια εἶναι!

Τὴν ὁμολογίαν ταύτην ἀκούσας, ὁ κύριος Χαρρῖσσών ἐσκέπασε τὸ πρόσωπον μετὰ τὰς δύο του χεῖρας, καὶ εἶδα μεγάλας σταγόνας δακρύων διαπερώσας τοὺς δακτύλους του, ἐνῶ λυγμοὶ δυνατοὶ ἀνεσῆκων τὸ στήθος του. Μίαν στιγμὴν μετὰ ταῦτα, δὲν ἐκλαίει πλέον, καὶ τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἐπανέλαβεν τὴν χαλκίνην του ἀπάθειαν. Ἀπεμακρύνθη βραδέως ἀπὸ τὴν κλίνην τῆς θυγατρὸς του, ἠνοιξε τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός τῆς, καὶ μοῦ εἶπεν·

— Ἀδελφε, ἠμπορεῖς ν' ἀναχωρήσῃς.

Ἄλλ' ἐνῶ ἤδη ἡ θύρα ἦτον ἀνοικτὴ, ἐδίσταξα νὰ πατήσω τὸ κατώφλιον, διότι ἄγνωστόν τι προαίσθημα δὲν μ' ἐπέτρεπε ν' ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὴν φρικώδη σκηνὴν ταύτην.

— Τί περιμένεις λοιπὸν; ἐπανέλαβεν ὁ κύριος Χαρρῖσσών.

Ἐπλησίασα ἐν βῆμα πρὸς τὴν θύραν. Ἡ Πολλὴ με εἶδε, καὶ ἐκραύγασε γοερῶς.

— Ὡ! ὄχι δά! εἶπε ριφθῆσα κάτω ἀπὸ τὴν κλίνην τῆς, καὶ φράττουσα αὐτὴ τότε τὴν διάβασιν Φυλλάδιον 42. Τομ. Β΄.)

μου. Πάτερ μου, ἠκολούθησεν, ὁ ΣENOÉ σοῦ εἶπεν ὅτι ἄνθρωπος ἐμβῆκεν ἀπόψε εἰς τὸν κοιτῶνά μου· ἀλλὰ σοῦ εἶπε καὶ τ' ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς τούτου;

— Καὶ τί με μέλει διὰ τ' ὄνομά του, ἠρώτησεν ὁ κουάκερος.

— Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὀνομάζεται Κλιντῶν, εἶπεν ἡ Πολλὴ.

— Κλιντῶν! ἀνέκραξεν ὁ γέροντ' ὁ συνταγματάρχης Κλιντῶν εἰς τὴν οἰκίαν μου!

— Ὁ συνταγματάρχης Κλιντῶν, ἐπανέλαβεν ἡ Πολλὴ. Χθὲς, καταδιωκόμενος ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας... ἀπειλούμενος μετὰ θάνατον... μοῦ ἐζήτησεν ἄστυλον... ἀφήσασα λοιπὸν εἰς αὐτὸν τὸν κοιτῶνα τοῦτον, ἀπεσύρθην εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς μητρὸς μου.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἦσαν δι' ἐμέ ἀνακάλυψις. Ἐνθυμήθην τῶ ὄντι ὅτι τὴν προτεραίαν ὁ Βερνῶν εἶχεν ἐξέλθει ἀπὸ τὸ στρατόπεδον ἐπὶ κεφαλῆς στρατιωτικῶ ἀποσπάσματος, εἰς καταδιώξιν ἀγγλο τινὸς ἀξίωματικῶ, τὸν ὁποῖον εἶδαν κατασκοπεύοντα τοὺς σταθμούς μας. Ἐνθυμούμην ἀκόμη ὅτι ὁ ἀξίωματικὸς οὗτος, κατὰ τὴν ἐκθεσιν αὐτοῦ τοῦ Βερνῶν, εἶχε ζητήσει καταφύγιον πρὸς τὸ μέρος τῶν οἰκιῶν. Ἡ δικαιολογία λοιπὸν τῆς Πολλῆς μοῦ ἐφάνετο πλήρης· ἐμίσησεν τὸν ἑαυτὸν μου ὅτι τὴν ἐλατηγόρησα, καὶ μοῦ ἐφάνετο ὅτι ὅλοι τῆς συνειδήσεώς μου οἱ ἐλεγχοὶ θὰ ἦσαν πάντοτε κατώτεροι τῆς σκληρότητός μου. Ὁ κύριος Χαρρῖσσών, κλαίων τότε ἀπὸ χαρὰν, κατεπίλει μανιωδῶς τὸ μέτωπον, τὰς χεῖρας τῆς ἀγαπητῆς κόρης του, καὶ ὕψον κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν οὐρανόν,

Ὁ Χαρρῖσσών εἰς τὴν κλίνην τῆς θυγατρὸς του.

εὐχαριστῶν τὸν Θεὸν ὅτι τοῦ ἀνταπέδωκε τὴν εὐ-
δαιμονίαν.

— Θὰ μὲ συγχωρήσης, πάτερ μου, εἶπεν ἡ Πολ-
λὴ, ὅτι σοῦ ἔκρυφα τὸ μικρὸν τοῦτο περιστατικόν;
Χωρὶς νὰ γνωρίζω τὴν αἰτίαν τῆς ἀπεχθείας σου,
ἤξευρα ὅτι ἐμίσεις τὸν Κλιντῶν τοῦτον. . . .

— Εὐγενὲς τέκνον, ἀνέκραζεν ὁ κουάκερος σφιγ-
γῶν τὴν κόρην του εἰς τὸ στῆθος του· ἐγὼ πρέπει
νὰ σοῦ ζητήσω συγχώρησιν!

— Δὲν θὰ ἔχῃς καὶ πρὸς ἐμὲ εὐσπλαγγνίαν,
Πολλή; εἶπα τότε καὶ ἐγὼ γονατίζων ἔμπροσθεν
τῆς ἀγγελικῆς ταύτης νεανίδος.

— Ἐγέρθητι, ἀπεκρίθη τείνουσα πρὸς ἐμὲ τὴν
χεῖρα· δὲν θὰ σοῦ εἶχα φανῆ τόσο ἐνοχός, ἂν μὲ
ἠγάπας ὀλιγότερον. Λησιμόνησε τὴν ἀφροσύνην μου,
καθὼς ἐγὼ ἔλησιμόνησα ἥδη τὴν σκληρότητά σου.

— Ὁ! ποτέ, Πολλή, ἀνέκραξα καταβρέχων τὰς
δύο χεῖράς της μὲ τὰ δάκρυά μου· ποτε δὲν θὰ
λησιμόνησα τὴν ἀγγελικὴν ταύτην γαλήνην καὶ ἀνεκ-
λάλητον ἀγαθότητα, διὰ τῶν ὁποίων καταφρονεῖς
τὰς ὑποψίας μας καὶ εὐσπλαγγνίζεις τὰ σφάλματά
μας!

Ἐνῷ δὲ ἡ Πολλὴ μ' ἐπροσκάλει καὶ πάλιν νὰ
ἐγεγῆθῃ, νέος κανονίον κρότος κατεκλόνησεν ἐκ θε-
μελίων τὴν οἰκίαν.

— Κανόνια! κανόνια! ἀνέκραξα ἀνεγερθεὶς μὲ
ὄρμη. Ἰγίαινε, Πολλή· ὕγαινετε, κύριε Χαρρῖσσόν!

— Βλεπόμεθα πάλιν, δὲν εἶναι ἀλήθεια; μοῦ
εἶπεν ὁ κουάκερος ἐκτείνων πρὸς ἐμὲ τὴν χεῖρα.

— Ναί, καί, ἐπανέρχομαι, ἀνέκραξα.

Τὴν αὐτὴν στιγμήν, μέγας κρότος ὅπλων ἠκού-
σθη εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ βαρέα ἔχηματα ἀντήχησαν
εἰς τὴν κλίμακα. ὤρμησα πρὸς τὴν θύραν, καὶ εἰς
τὸ κατώφλιον αὐτῆς ἐσυγκρούσθη μὲ ἄγγλον ἀξιω-
ματικόν, ὅστις μοῦ εἶπεν·

— Εἴστε αἰχμάλωτός μου, κύριε.

Η

— Αἰχμάλωτος! ἐγὼ! ὄχι ἀκόμη ἀνέκραξα σύ
μεν μὲ ὄρμη τὸ ξίφος μου· ὑπερασπίσου, κύριε.

— Πᾶσα ἀντίστασις εἶναι ματαία, ἀπεκρίθη
ψυχρῶς ὁ ἀξιωματικὸς, δακτυλοδεικτῶν τοὺς κα-
τέχοντας τὴν κλίμακα στρατιώτας· ἔχλετε λοιπὸν
τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην, κύριε, καὶ ὑποσχεθῆτέ μου
νὰ μὴ τὸ ἐβγάλετε πλέον χωρὶς τὴν ἀδείαν μου.

Ὅσα εἶπεν ἦσαν κατὰ δυστυχίαν ἀληθῆ, καὶ δὲν
μοῦ ἔμενε πλέον οὔτε μάχης ἐλπίς. Ἐσκυψά λοι-
πὸν κατασχυμμένος τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶδα τὸ
ξίφος μου εἰς τὴν θήκην ὑποσχεθείς ὅτι ὁ ἔχθρός
ἀπ' ἐμὲ ἐζήτησε.

— Καὶ τώρα, κυρία μου, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς
κλίνων φιλοφρόνως τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν Πολλὴν,
συγχωρήσατέ με νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὴν γεν-
ναίαν φιλοζενίαν, τὴν ὑποίαν χθὲς πρὸς ἐμὲ ἐδεί-
ξατε, καὶ συγχωρήσατέ με συγχρόνως διότι ἀπε-
μακρύνθη ἀπὸ τὴν οἰκίαν ταύτην χωρὶς ἀδείαν.

— Καὶ πῶς! ἀνέκραξε πλήρης ἀπορίας ὁ κουά-
κερος στρεφόμενος πρὸς τὴν Πολλὴν, δὲν μοῦ εἶπες

ὅτι ὁ φυγὰς πρὸς τὸν ὁποῖον ἔδωκες ἄσυλον, ἦτον ὁ
συνταγματάρχης Κλιντῶν;

— Ἀναμφιβόλως, πάτερ μου, ἀπεκρίθη ἡ Πολλή·
οὕτω μοῦ εἶπεν ὅτι ὠνομάζετο.

— Ἀλλὰ δὲν ἀναγνωρίζω. . .

— Τῷ ὄντι, κύριε, δῖέκοψεν ὁ συνταγματάρχης,
δὲν εἶμαι ὁ Κλιντῶν τὸν ὁποῖον γνωρίζετε. Ἐκείνος
ἦτον ἀδελφός μου. . . Φρυάττετε! . . . Ἄ! . . .
τὸ ἤξεύρω. . . σᾶς ἐβλάψε πολὺ· τώρα δὲν ζῆ πλέον,
καὶ εἰς μόνον τὸν Θεὸν ἀνέκει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ
τὸν κρίνῃ!

— Ἔχεις δίκαιον, ἀδελφέ, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ
κύριος Χαρρῖσσόν. Τὸ μῖσος, καθὼς καὶ ἡ δικαιοσύνη
τῶν ἀνθρώπων, πρέπει νὰ παύουν ἔμπροσθεν τοῦ
πάτρου.

Τὴν στιγμὴν ταύτην, ἡ κυρία Βριάρ ἐμῆλθεν εἰς
τὸν κοιτῶνα. Βλέπουσα τὸν συνταγματάρχην, ἀνέ-
κραξε προπετῶς·

— Καλέ! δὲν ἀπατώμαι, ἰδοὺ ὁ γνωστός μου
ἀναβάτης τῶν παραθύρων.

Ὁ συνταγματάρχης τὴν ἐκύτταξε προσεκτικῶς,
καί, κλίνων ἔως ἐδάφους, εἶπε·

— Δεχθῆτε τὰ φιλοφρονήματά μου, κυρία μου·
πᾶς νὰ γνωρίσω, ὑπὸ τὸ ἐνδομα τοῦτο, τὸν ζωηρό-
τατον ἀξιωματικόν ὅστις μοῦ ἐκράτει τὴν κλίμακα;

— Ἄ! κυρία μου, εἶπα μὲ χαμηλὴν φωνὴν κύ-
πτων εἰς τὸ αὐτίον τῆς μαρκησίας, ἡ ἀθυροστομία
σας ὀλίγον ἔλειψε νὰ προξενήσῃ μεγάλα δυστυ-
χήματα.

— Καλέ δά! ἀπεκρίθη μὲ κουφότητα ἡ μαρκησία,
εἰς μόνον τὸν κύριον Βερνὼν διηγῆθη τὴν ψυχωφε-
λῆ ταύτην ἱστορίαν.

— Ναί, πλὴν ἐγὼ σᾶς ἤκουα.

— Ἐπρεπε λοιπὸν ν' ἀκούσετε μέχρι τέλους· τότε
θὰ ἐμηνθάνετε ὅτι, μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ συνταγμα-
τάρχου, ἀνέβη καὶ ἐγὼ διὰ τῆς κλίμακος εἰς τὸ
παραθύρον, ὅτι δὲν ἤδρα κανένα εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς
κυρίας Πολλῆς, καὶ ὅτι τὴν ἐπαύριον, κατὰ συνέ-
πειαν τῆς θεατρικῆς σκηνῆς τὴν ὁποῖαν ἡ κακοζή-
λος ζηλοτυπία σας ἐπροκάλει, ἡ μικρὰ κουσερὶς
μοῦ ἔδωκε περὶ τοῦ περιστατικοῦ τούτου τὴν ἐξη-
γήσιν τὴν ὁποῖαν ἴσως καὶ εἰς σᾶς ἐφιλοδώρησεν.
Εἶναι ἀλήθεια, ἐπρόσθεσε φιλανθρώπως ἡ μαρκησία,
ὅτι πολὺ δὲν τὴν πιστεύω.

— Σιωπή! κυρία μου, τῆς εἶπα· παύσατε νὰ ἐξη-
γεῖτε τὴν ἀγνωτέραν καὶ τὴν εὐγενεστέραν τῶν γυ-
ναικῶν.

Ἡ μαρκησία ἔστρεψε πρὸς ἐμὲ τὰ νῶτα μυκτηρί-
ζουσα, καὶ ἐπῆγε νὰ καθήσῃ μακρὰν, πλησίον τοῦ
παραθύρου, ὅπου ἤρχιτε νὰ τραγοῦδῆ σιγαλὰ, καὶ
μὲ προσποιητὴν ἀδιαφορίαν, τραγοῦδιον τοῦ θυμοῦ.

Διακρούστος τοῦ διαλόγου τούτου, ὁ συνταγμα-
τάρχης Κλιντῶν ἐπῆγε νὰ τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀπο-
σπασματός του. Ὅταν εἶδε τὴν μαρκησίαν ν' ἀπο-
μακρύνεται, μ' ἐχαίρετσε μὲ ψυχρὰν φιλοφροσύνην,
καὶ τὸ χαιρέτημα τοῦτο ἐζήτησα ὡς διαταγὴν εἰς
τὸ νὰ τὸν ἀκολουθήσω. Ἡ καρδία μου καταλυπήθη,
καὶ ἡ λύπη μου ἔγεινε καταφανὴς εἰς τὸ πρόσω-
πόν μου.

— Κλαίεις, φίλε; μοῦ εἶπεν ἡ Πολλὴ τείνουσα

πρὸς ἐμὲ τὴν χεῖρα, καὶ συγχρόνως δύο δάκρυα
ἀνέβλυσαν εἰς τὰ ἄκρα τῶν βλεφάρων της.

Ἐλάβα τὴν χεῖρα ταύτην, καὶ τὴν ἐφίλησα μὲ
θερμότητα πλήρη τρυφερότητος καὶ τύψεως συνε-
δότος.

Ὁ κύριος Χαρρῖσσόν ὁ ἴδιος ἐφάνη συμμεριζό-
μενος τὴν λύπην μου.

— Ἀδελφέ, εἶπε πρὸς τὸν συνταγματάρχην· δὲν
γνωρίζω τοὺς νόμους τοῦ ἐπαγγέλματός σου· ἀλλὰ
δὲν εὐσπλαγγνίζεσαι καθὼς ἐγὼ τὸν δυστυχῆ τοῦτον
νέον; δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὸν ἀφήσης ἐλεύθερον;

— Τὰ χρέη τοῦ στρατιώτου εἶναι αὐστηρά, ἀπε-
κρίθη ὁ συνταγματάρχης. Διὰ χάριν σας ὤμως, κύριε
Χαρρῖσσόν, δι' εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν κυρίαν Πολ-
λὴν, εἰς τὴν ὁποίαν χρεωστῶ τὴν ζωὴν μου ἴσως,
συγκατανύω νὰ μείνῃ ὁ κύριος ἐλεύθερος. . . .
ἀλλ' ὑπὸ δύο ὅρους.

— Λέγετε, κύριε, λέγετε, ἀνέκραξα.

— Μοῦ ὑπόσχεσθε νὰ μὴ φέρετε πλέον ὄπλα κα-
τὰ τῆς Ἀγγλίας;

— Τὸ ὑπόσχομαι, κύριε.

— Καὶ ὑποχρέωνεσθε ν' ἀναχωρήσετε μὲ τὸ
πρῶτον πλοῖον τὸ ὁποῖον θ' ἀποπλεύσῃ εἰς Εὐρώπην;

— Δεχθῆτε, Σενοέ, μοῦ εἶπε σιγαλὰ ἡ μαρκη-
σία Βριάρ, ὁρμήσασα τότε πλησίον μου· δεχθῆτε,
φίλτατέ μου· ἀναχωροῦμεν ὁμοῦ.

Ἐκύτταξα τὴν Πολλὴν ἦτον ὡχρὰ, καὶ τὸ πρόσ-
ωπόν της ἐξέφραζε ζωηροτάτην ἀδημονίαν. Ἐν τῷ
ἄμα ἔκαμα τὴν ἀπόφασίν μου· ἔσυρα τὸ ξίφος μου,
καὶ τὸ παρέδωκα εἰς τὸν συνταγματάρχην.

— Πῶς! ἀρνείσαι! ἀνέκραζεν ὁ κύριος Χαρρῖσ-
σόν μὲ ἀπορίαν.

— Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλὴν σας προαίρεσιν,
κύριε, εἶπα πρὸς τὸν συνταγματάρχην· ἀλλὰ δὲν
θέλω καθύλου τὴν ἐλευθερίαν μου, ἂν πρέπη ν' ἀ-
φήσω τὸν τόπον τοῦτον. Διατάξατε τοὺς στρατιώ-
τας σας νὰ μ' ἐπιβλέπουν ἐκ τοῦ πλησίον· δεσάτε
με μάλιστα, σὰς προτρέπω, διότι σᾶς ὀμνῶ εἰς τὴν
τιμὴν μου ὅτι θὰ μεταχειρισθῶ ὅλα μου τὰ μέσα
εἰς τὸ νὰ σᾶς σῶγω.

— Τί σημαίνει τοῦτο, Σενοέ; μὲ ἠρώτησεν ὁ
κουάκερος λαμβάνων μὲ ἀγάπην τὴν χεῖρά μου.

— Ἦμπορῶ ν' ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὴν Πολλὴν!
ἀνέκραξα πῖπτων μὲ δάκρυα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ
γέροντος.

— Ὡ! εὐχαριστῶ, ἀδελφέ, ἐμουρμούρισεν ἡ Πολλὴ
καί, τοῦτο εἰπούσα, κατέλαβε θέσιν εἰς τὴν καρδίαν
τοῦ πατρὸς της· ἂν ἐφευγες διαπαντός, νομίζω ὅτι
θ' ἀπέθνησκα.

— Τέκνα μου! ἀνέκραζεν ὁ κύριος Χαρρῖσσόν
σφιγγῶν καὶ τὴν Πολλὴν καὶ ἐμὲ εἰς τὴν καρδίαν
του. — Κύτταξέ τους, Κλιντῶν, ἠκολούθησε, θὰ
ἔχῃς τὴν εὐεργεσίαν νὰ τοὺς χωρῆσης.

Ὁ συνταγματάρχης κατ' ἀρχάς μὲν ἐδίστασεν,
ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, πλησιάζας πρὸς ἐμὲ, μοῦ ἀπέ-
δωκε τὸ ξίφος λέγων·

— Εἴστε ἐλεύθερος, κύριε· διατηρῶ μόνον τὸν
πρῶτον ὄρον τῆς συνθήκης.

Καί, ταῦτα εἰπὼν, ἀπεχαιρέτησε, καὶ ἀπεμα-
κρύνθη ὁμοῦ μὲ τοὺς στρατιώτας του.

Ἡ μαρκησία Βριάρ εἶχεν ἐβγῆ πρὸ ὀλίγου· ἐπα-
νήθη δὲ ταχείως, φοροῦσα τὴν ὡραίαν στολὴν τοῦ
ἐλαφροῦ ἱππικοῦ τῆς βασιλίσσης. Ἐπειδὴ ἐδείξαμεν
ὄλοι ἀπορίαν διὰ τὴν νέαν ταύτην μεταμόρφωσιν,
μᾶς ἀνήγγειλεν ὅτι ἀπεφάσισε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Γαλ-
λίαν, καί, δι' εὐστρόφου κινήματος, μᾶς ἀπεχαιρέτησε
καὶ ἔφυγε.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Δύο ἡμέρας μετὰ τὸ συμβάν τοῦτο, τοῦ ὁποῖου
ἠλύτις ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταντήσῃ τραγικὴ, ἐνυμ-
φεύθη τὴν Πολλὴν κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς ἐκκλησίας
τοῦ Πένν· τὴν συνήθη εἰς τὸν γάμον ὁμιλίαν ἀπήγ-
γειλεν ὁ ἐκ Φιλαδελφείας αἰδεσιμώτατος Λεξιγικτῶν,
ὅστις, ἀφορμὴν λαβὼν τὴν θεβίασμένην λειψυταξίαν
μου, κατανεθεμάτισε τὰς μανίας τῶν Ἀλεξάνδρων
καὶ τῶν Καισάρων, πρὸς μεγίστην τοῦ πενθεροῦ
μου ἀγαλλίαν. Πῶς εὐρέθη εἰς τὴν νέαν μου ταύ-
την κατάστασιν, ἂν ἐντρυφολοῦμην μὲ ζῆλον εἰς τὴν
ἐκχέρσωσιν τῶν ἀγρίων δασῶν καὶ εἰς τὴν θελτικώσιν
τῆς φυλῆς τῶν βοῶν, ἂν τέλος πάντων ἡ Πολλὴ
μ' ἐφιλοδώρησε μὲ φαλαῶν μικρῶν κουσερῶν καὶ
μικρῶν κουσερίδων, τοῦτο θὰ μάθουν εἰς τὸ ἐξῆς
ὅσοι λάθουν τὴν ὑπομονὴν ν' ἀναγνώσουν καὶ τὰ λοιπὰ
ἐπεισόδια τοῦ ἀλήτου μου βίου.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ξένα μὲν εἰς τὴν νέαν μου
οἰκογένειαν, λαβόντα δὲ μέρος ἐνεργητικῶν εἰς τὴν
πρώτην μου ταύτην διήγησιν πρόσωπα, δὲν θεωρῶ
ἄτοπον νὰ φανερώσω ἀπὸ τοῦδε εἰς τὸν ἀναγνώστην
τὴν καταστροφὴν τῆς ὁποίας ἔγειναν σφάλμα. Ἡ κυ-
ρία Βριάρ, καθὼς εἶδαμεν, ὅταν μᾶς ἀπεχαιρέτησε,
μᾶς ἀνήγγειλε τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν
Γαλλίαν· ἔμαθα, ὀλίγον καιρὸν μετὰ ταῦτα, ὅτι,
ἀντὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν πλησιέστερον λιμένα, ἔδραμεν,
ἀπὸ τὴν νύκτα αὐτὴν τῆς ἀναχωρήσεώς της ἀπὸ Ρό-
ζες-Χάουζ, εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Βερνῶν· ὅτι κα-
τωρθώσας νὰ τὸν φθάσῃ ὀλίγως ἑκατοντάδας λευγῶν
πρὸς Ἄρκτον· ὅτι εἶχε λάβει ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀν-
δρείου τούτου ἱππικοῦ κράτος ἀδιαφιλονεικτόν·
καὶ ὅτι, εἰς τὸ τέλος τῆς ἐκστρατείας, τὸν ἐδίασε
νὰ τὴν νυμφευθῇ, δύο ὥρας μετὰ τὴν ἀποθίξασίν
των εἰς Βρέστ.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.)

ΤΙΓΡΙΣ.

Δίδεται κοινῶς τὸ ὄνομα Τίγρις εἰς ὅλα τὰ θη-
ρία ὅσα ἔχουν διάστικτον τὸ δέρμα, καὶ σχῆμα
ὅμοιον τοῦ τῆς γαλῆς, καθὼς εἰς τὸν λεόπαρδον,
τὸν πάνθηρα καὶ τὴν πάρδαλιν. Ἀλλὰ κἀνὲν ἐξ
αὐτῶν δὲν εἶναι ἡ ἀληθινὴ τίγρις, θηρίον φοβερόν,
πολεμοῦν τὸν ἐλέφαντα, προκαλοῦν τὸν λέοντα,
καὶ μεγαλῆτερον ὄν καὶ αὐτοῦ τοῦ λέοντος, διότι

ἔχει συνήθως πέντε ἢ ἕξι ποδῶν μήκος ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ ῥύγχους μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς οὐράς. Τὸ χρώμα τῆς εἶναι κίτρινον· δὲν ποικίλλεται δὲ ἀπὸ διεσπαρμένως κηλίδας, ὡς τὸ τῆς παρδάλεως, ἀλλὰ διατέμεται ἀπὸ μελαίνης γραμμῆς πλαγίως, ἀρχομένης εἰς τὴν ῥάχιν καὶ τελευτώντας ὑπὸ τὴν κοιλίαν, ὅπου, κατὰ μικρὸν ἐξαλειφόμεναι, ἐνόηθαι. Τὴν οὐράν σκεπάζουσι κρικοί, κίτρινοι ἐναλλάξ καὶ μελανοί, τῶν ὁποίων ὁ τελευταῖος εἶναι πάντοτε μέλας.

Ἄν ἡ τίγρις ᾖ ὀλίγον γνωστὴ, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι εἶναι θηρίον σπανιωτάτων, ὅτι πολλὰ ὀλίγοι ἄνθρωποι τὴν εἶδαν εἰς τὴν ἀγρίαν αὐτῆς κατάστασιν, καὶ ὅτι εὐάριθμοι περιηγηταὶ ἠμποροῦν νὰ λαλήσῃσι περὶ αὐτῆς, διότι μόνον εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καὶ ἰδίως εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Γάγγου, εὕρεσκειται. Λέγεται μολαπαῦτα ὅτι εὕρεσκειται καὶ εἰς τὴν Κοχιγγίναν καὶ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Σιάμ.

Ἡ δύναμις τοῦ θηρίου τούτου εἶναι τεραστῖα· τὴν εἶδαν πολλάκις νὰ σύρῃ εὐκόλως ζῶα ἄλλα μεγαλύτερα, καὶ κατὰ πολλὰ ἑαυτὰ. Ὁσάκις ἡ τρομερὰ τῆς κραυγῆ ἀντηχεῖ εἰς τὰ δάση, τὰ ζῶα ὅλα τρέμουν καὶ φεύγουν μακρὰν, τὰ πτηνὰ πετοῦν, καὶ οἱ λέοντες αὐτοὶ σείουσι τὴν χαιτήν των. Τὸ στόμα τῆς εἶναι ὡπλισμένον μὲ ὀδόντας ὀξεῖς καὶ παμμεγέθεις, οἱ πόδες μὲ φοβεροὺς ὄνυχας, τῶν ὁποίων ἕν καὶ μόνον κτύπημα ἀρκεῖ νὰ ἐξεντρίῃσιν τοὺς, τὰ δὲ βλοσυρὰ τῆς βλέμματα ἔχουσι παράξενόν τινα ἑκφρασίαν πονηρίας καὶ ἀπειλῆς. Ἔχει ὅλας σχεδὸν τὰς ἐξέεις τῆς οἰκιακῆς γαλῆς· προχωρεῖ προφυλακτικῶς ὅταν θέλῃ ν' ἀρπάσῃ τὴν λέαν τῆς, τὴν καταλαμβάνει μάλλον ἐξ ἐφόδου, ἀντὶ νὰ τὴν πολεμήσῃ κατὰ πρόσωπον, καὶ κρύπτεται, ἐρπούσα μὲ τὴν κοιλίαν εἰς τὴν γῆν, μεταξὺ τῶν θάμνων ἢ τῶν ὑψηλῶν χόρτων· ἀφοῦ δὲ προχωρήσῃ τοιοῦτοτρόπως εἰς ἱκανὸν διάστημα, πηδᾷ τότε αἴφνης πῆδημα φοβερὸν καὶ ἐξαισιον, ἐπιπίπτουσα κατὰ τοῦ διεσπαιμένου ζώου, τὸ ὅποιν ποτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ τῆς φύγῃ. Συχνάζει δὲ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς ὀχθὰς τῶν ποταμῶν, παραμονεύουσα τὰ ζῶα, ὅταν, πρῶτῃ καὶ ἐσπέρῃ, ἐρχῶνται νὰ χορτάσῃσι τὴν δίψαν των.

Λαλοῦντες ἄλλοτε περὶ τοῦ λέοντος, καὶ ἀκολουθοῦντες πιστῶς τὸ ὅποιν παρεδέχθημεν σύστημα τοῦ νὰ ἐκδύωμεν τὴν φυσικὴν ἰσχυρίαν ἀπὸ τὴν ποιησὶν μὲ τὴν ὀποῖαν συνήθως σολίζεται, ἠρνήθημεν μὲ λύπην μᾶς εἰς τὸ φοβερὸν ἐκεῖο θηρίον τὴν εἰς αὐτὸ κοινῶς ἀποδοδομένην μεγαλοφυλίαν καὶ γενναϊότητα, καὶ τὸ ἐδείξαμεν ὅποῖον εἶναι, ἀγεννὲς, σκληρόν, ὠμόν, αἰμοδότην. Περιγράφοντες ἤδη τὴν τίγριν, εὕρισκόμεθα καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πολεμήσωμεν ἄλλην ἐναντίαν πρόληψιν, ὑπερασπιζόμενοι τὸ θηρίον τούτο κατὰ τῆς καταφοράς τῶν συγγραφέων, ὅτινες συνώμοσαν ὅλοι ἐναντίον του, παριστάλοντες αὐτὸ ὡς τὸ ὠμότερον καὶ ἀπηνέστερον τῶν ζώων. Ὁ περικλεῆς Βουφῶν πρό πάντων, παρασυρόμενος ἀπὸ τὴν λαμπρὰν γονιμότητα τῆς φαντασίας του, λέγει περὶ αὐτῆς τὰ ἕξῃς· « Μεταξύ τῶν θηρίων ὄλων, ἡ τίγρις μόνη εἶναι μέχρι

θανάτου ἀμείλιχος· οὔτε δύναμις, οὔτε ἐπιμονή, οὔτε εἶα ἠμποροῦν ποτε νὰ τὴν δαμάσωσιν. εἶτε καλὸν εἶτε κακὸν εἰς αὐτὴν πράξις, παροργίζεται ἐπίσης· ἡ γλυκεῖα τῆς οἰκειότητος ἐξείς, ἡ τοσοῦτο συνήθως ἰσχύουσα, δὲν ἔχει τὴν παραμελῆν ἰσχύον κατὰ τῆς σιδηρᾶς τῆς φύσεως· ὁ καιρὸς, ἀντὶ νὰ μαλακῆναι καὶ νὰ μετριάζῃ τὴν ἀγρίαν τῆς ὠμότητα, ἐρεθίζει μάλιστα τὴν χολὴν καὶ τὴν μανίαν τῆς· σπαράττει καὶ τὴν τρέφουσαν καὶ τὴν τύπτουσαν αὐτὴν χεῖρα· ἐρυχᾶται ὀσάκις ἰδῆ ἐνώπιόν τῆς ζῶον· ὅλα εἰς αὐτὴν φαίνονται λεῖα νέα, τὴν ὀποῖαν καταβροχθίζει πρῶτον διὰ τῶν βλέμμάτων, τὴν ἀπειλεῖ διὰ φρικτῶν σπασμῶν ὄλου τῆς τοῦ σώματος καὶ ἐρυγμῶν τῶν ὀδόντων, καὶ ὁρμαῖ κατ' αὐτῆς καταφρονούσα καὶ ἀλύσει καὶ κινεῖται, αἰτινες καταβάλλουσι μὲν, δὲν κατευνάζουσι δὲ ποσῶς τὴν μανίαν τῆς! . . . Πολλάκις παραιτεῖ τὰ ζῶα ὅσα ἐφόνουσαι, καὶ ὁρμαῖ νὰ κατασπαράξῃ ἄλλα· φαίνεται ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ῥοφήσῃ τὸ αἷμα των· τὸ πίνει, μεθύσκειται, σχίζουσα δὲ καὶ σπαράττουσα τὸ σῶμα των, ἐμπύγει εἰς αὐτὸ τὴν κεφαλὴν τῆς, καὶ βυζαίνει τὸ αἷμα τοῦ ὀποῖου τὴν πηγὴν ἠνοιξε . . . Πάντοτε σχεδὸν ἡ πηγὴ ξηραίνεται, καὶ αὐτῆς ἡ δίψα δὲν παύει! »

Εἶναι τῶ ὄντι ἀδύνατον νὰ ἐκφράσῃ τις περισσότερα λάθη μὲ γλῶσσαν ὠραιότεραν. Τὸ ἰδανικόν τοῦτο τῆς ὠμότητος, ἡ πολυτέλεια τῆς καταστροφῆς, τὸ πάθος τοῦ αἵματος, ὑπηγόρευαν ἐξαισια εἰς τὸν ἐνδοξον Βουφῶν σελίδα ὑψηλὴν εὐγλωπτίας· ἀλλ' αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ περιγραφομένου θηρίου. Ἡ τίγρις δὲν εἶναι οὔτε ὠμότερα, οὔτε αἰμοχαρεστέρα, οὔτε ἀγεννεστέρα τοῦ λέοντος. Ἀμφότερα τὰ θηρία ταῦτα εἶναι ἀκαταδάμαστα διὰ τῆς δυνάμεως· ἀμφοτέρωθεν πεινῶντα εἶναι ἀδυσώπητα· ἀμφοτέρωθεν ὀργιζόμενα εἶναι ἀκράτητα. Ἄλλ' ἀμφοτέρωθεν ἀποβάλλουσι μέρος τῆς ὠμότητος αὐτῶν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ὅταν τρέφονται καλῶς· καὶ εἶδασκεν τίγρις, καθὼς καὶ λέωντας, νὰ συνειθίζωσι τοὺς φύλακάς των, νὰ φιλιόνωνται μετ' αὐτῶν, καὶ νὰ τοὺς διακρίνωσιν ὄλων τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων· τὰς εἶδασκεν νὰ στρέφωσι τὴν ῥάχιν, νὰ χαιδεύονται παρ' αὐτῶν, καὶ νὰ γνωρίζωσι τὴν χάριν εἰς τὸν γλυκὺν καὶ ἑκφρασιώτατον. Ὅλα δὲ ταῦτα ἀπέχουσι πολὺ τῶν ὅσα λέγει ὁ κύριος Βουφῶν.

Ταῦτα λέγοντες, δὲν ἐννοοῦμεν ποσῶς ὅτι ἡ τίγρις δὲν εἶναι ἕν τῶν φοβερωτέρων τῆς γῆς θηρίων· τοῦτο καὶ ἡ ἐκτακτοῦ αὐτῆς δύναμις ἀποδεικνύει, καὶ ἡ βίαία τῆς ὀξείας ἀπαιτεῖ· λέγομεν μόνον ὅτι τὴν παρέστησαν φρικτωδέστεραν παρὸτι πραγματικῶς εἶναι. Ἡ θῆρα αὐτῆς γίνεται εἰς τὰς μεγάλας Ἰνδίας, καὶ οἱ εἰς ταύτην ἀσχολούμενοι μόνον ὄφελος ἔχουσι τὴν δόξαν ὅτι τὴν ἐπολέμησαν, καὶ μόνον κέρδος τὸ δέρμα τῆς, τὸ ὠραιότερον ἴσως τῶν δερμάτων. Μυρία περιστατικὰ ἀναφέρουσι οἱ περιηγηταὶ, ἰσοροῦντες τοὺς κινδύνους ὕσους εἰς θῆραν τοιαύτην διέτρεξαν· μία μάλιστα τῶν ἱστοριῶν τούτων μᾶς ἐφάνη τὸσον ἐκτακτοῦ καὶ περιέργου, ὥστε νομίζομεν ὅτι θέλωμεν εὔρει χάριν πλεθίστον τῶν ἀγνωστων, ἂν τὴν ἀντιγράψωμεν ἐνταῦθα. Ἄς ἀφή-

σωμεν νὰ λαλήσῃ εἰς τῶν ὑποκριτῶν τοῦ φοβεροῦ τούτου δράματος.

« Τὸ θέαμα, λέγει, τὸ ὅποῖον εἶχα πρὸ ὀφθαλμῶν, μ' ἔκαμε νὰ φοβηθῶ μήπως ἠθέλωμεν ἀναγκασθῆναι νὰ μείνωμεν ἡμέρας πολλὰς εἰς τὸ σπήλαιον ἐκεῖνο. Ἐν τούτοις, ὅταν ἡ θύελλα ἤρχισεν ὥπως οὖν νὰ γίνεταί μετριωτέρα, οἱ ὀδηγοὶ μου ἐξῆλθαν νὰ παρατηρήσωσιν ἂν ᾖ τὸν δυνατὸν νὰ ἐξακολουθῆσωμεν τὸν δρόμον μᾶς. Τὸ σπήλαιον εἰς τὸ ὁποῖον εἶχαμεν καταφύγει ᾗτον τὸσον σκοτεινόν, ὥστε, ὅταν ἀπεμακρύνθημεν ὀλίγον ἀπὸ τὴν εἴσοδον, δὲν ἐβλέπαμεν οὔτε σπιθαμὴν ἐμπροσθέν μας. Ἰνῶ δὲ ὤμιλοῦμεν περὶ τῆς ἀμνηχανίας τῆς θέσεώς μας, κραυγαὶ γοεραὶ καὶ στεναγμοὶ ἐκτακτοί, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὸ σπήλαιον, ἐἴλκυον αἰφνιδίως τὴν προσοχήν μας. Ὁ κύριος Χουάρτων καὶ ἐγὼ ἠκροαζόμεθα φριχτόντες τὰς ἀπαισίους ταύτας κραυγὰς· ὁ Δίγκολν ὅμως, ὁ προπετής καὶ νέος φίλος μᾶς, παραλαβὼν τὸν κυνηγὸν μου Φράγκ, ἐπροχώρησεν ἀφοδὸς εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ σπηλαίου, θέλων νὰ γνωρίσῃ τῶν κραυγῶν τούτων τὴν αἰτίαν. Μόλις προώδουσεν ὀλίγα εἴματα, ἠκούσαμεν ἐκφώνησιν ἐκπλήξεως καὶ θαύματος, καὶ μετ' ὀλίγον τοὺς εἶδασκεν βεσπάζοντας δύο ζῶα, παραδόξως πως διάστικτα τὰς τρίχας, ὁμοιάζοντα μεγάλῃ γαλῆν, καὶ τῶν ὀποίων αἰσιαγόνες ᾗσαν ὡπλισμένοι μὲ σουβλεροὺς καὶ φοβεροὺς ὀδόντας. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ζῶων τούτων ᾗσαν πρασινοῦτοι, εἶχαν μακροὺς ὄνυχας εἰς τοὺς πόδας, ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν, ἐρυθρὰ ὡς τὸ αἷμα, ἐκρέματο ἐξω τοῦ στόματος. Μόλις ὁ κύριος Χουάρτων τὰ ἐκύτταξεν, ἐκράυασεν εὐθύς· « Θεέ μου πανάγαθε! εἴμεθα εἰς τρώγλην . . . » ἀλλὰ διεκόπη αἰφνιδίως ἀπὸ τὰς φωνὰς τῶν ὀδηγῶν μᾶς, αἰτινες ἔτρεχαν πρὸς ἡμᾶς κράζοντες· « Τίγρις! τίγρις! » καὶ ἀμέσως ἀνεβρίχθησαν μὲ παραδόξον ταχύτητα εἰς τὴν κορυφὴν κέδρου, εὕρισκομένου πλεθίστου τοῦ σπηλαίου, καὶ ἐκρόχθησαν εἰς τοὺς κλάδους του.

« Ἡ πρώτη τῆς φρίκης καὶ τῆς ἐκπλήξεως ἐκείνης προσβολὴ κατεπάγωσε τὸ αἷμά μου· ἀλλὰ, μόλις συνήλθα ἐπωσῶν, ἤρπασα εὐθύς τὰ πυροβόλα ὄπλα μου. Ὁ κύριος Χουάρτων, ἀναλαβὼν ἐπίσης τὰς δυνάμεις του, μᾶς ἐπροσκάλεσε πλεθίστον του νὰ τὸν εὐοθετήσωμεν νὰ φράξῃ τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου μὲ παμμεγέθη τινὰ λίθον, εὐρεθέντα κατ' εὐτυλίαν ἐκεῖ πλεθίστον. Τὸ αἶσθημα τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου ἠὸξανε τὴν δύναμίν μας, διότι ἤρχιζαμεν νὰ διακρίνωμεν τοὺς ἐρυχθίμους τοῦ θηρίου, καὶ τετέλεστο ἂν ἐπρόφθανε τοῦτο νὰ καταλάβῃ τὴν εἴσοδον πρὶν δυνθῆσαι νὰ τὴν φράξωμεν. Δὲν εἶχαμεν ἀκόμη τελειώσει, ὅταν τὴν εἶδασκεν ὀρμώσαν πρὸς τὸ σπήλαιον. Τὴν φοβερὰν ἐκείνην στιγμήν ἐδιπλασιάσαμεν τοὺς ἀγῶνάς μας, καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῆς καὶ ἡμῶν κυλισθεὶς ὀγκώδης λίθος μᾶς ἠσφάλισεν. Ἐμείνου ἕν τούτοις μικρὸν τι διάστημα κενὸν μετὰξὺ τοῦ λίθου τούτου καὶ τοῦ ἐπάνω μέρους τῆς εἴσοδου, διὰ τοῦ ὀποῖου ἐβλέπαμεν τὴν κεφαλὴν τοῦ θηρίου, τοῦ ὀποῖου οἱ σπιθηροβόλουντες ὀφθαλμοὶ ἐτόξευαν κατ' ἡμῶν μανιώδη βλέμματα. Οἱ ἐρυχθίμοι τῆς ἔλεγεσ καὶ ἕσαν τὰ βῆθη τοῦ σπηλαίου·

διὰ ἐρυχθίμων δὲ ἄλλων ὄξυτέρων ἀπεκρίνοντο οἱ σκύμνοι τῆς. Ὁ φοβερός μᾶς ἐχθρὸς ἐπάσχιε κατὰ πρῶτον ν' ἀποκυλίσῃ τὸν λίθον διὰ τῶν ἰσχυρῶν ὀνύχων του, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ τὸν ὠθήσῃ διὰ τῆς κεφαλῆς του· τὸ ἀνωφελὲς δὲ τῶν ἀγῶνων τοῦ ἠύξανε τὴν μανίαν του. Ἀφῆκε τότε ἡ τίγρις κραυγὴν φρικτωδέστεραν τῶν ἄλλων, καὶ τὰ φλογερά της βλέμματα ἐφαίνοντο ἐκτοξεύοντα φῶς εἰς τὸ βαθύ σκότος τοῦ σπηλαίου. Τὴν στιγμήν ἐκείνην σχεδὸν τὴν ἐλυπήθην, διότι ἡ πατρικὴ στοργὴ ἠρέθιζε τὸν θυμὸν τῆς.

« Καὶρὸς εἶναι νὰ πυροβολήσωμεν κατ' αὐτῆς, εἶπε πρὸς ἐμὲ ὁ κύριος Χουάρτων μὲ τὴν συνήθη ἀταραξίαν του· τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς σημάδευσε, καὶ ἡ σφαῖρα θέλει διαπεράσῃ τὸν ἐγκέφαλον, καὶ τότε εἶναι ἐλπίς νὰ σωθῶμεν. »

Ἐπῆρε τότε τὸ τουφέκιόν του ὁ Φράγκ, καὶ τὰ πιστόλια τοῦ Δίγκολν. Ὁ πρῶτος ἔφερε τὸν σωλήνα τοῦ ὕψους τοῦ ὀλίγου δακτύλου μακρὰν τοῦ θηρίου, καὶ ὁ δεύτερος ἔπραξε τὸ αὐτό. Διατάξαντος δὲ τοῦ κυρίου Χουάρτων, ἀφῆκαν καὶ οἱ δύο εἰς τὴν αὐτὴν στιγμήν τὰ σκανδάλια· ἀλλ' ἡ πυρῆτις δὲν ἀναψεν, ἡ δὲ τίγρις, τὰ σκανδάλια ἀκούσασα, ἐνόησεν ὅτι ἐγένετο ἔσφοδος κατ' αὐτῆς, καὶ, πηδῆσασα, ἐπαραιρέσκει. Βλέπουσα ὅμως ὅτι δὲν ἐπληρώθη, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν προτέρην θέσιν τῆς μὲ διπλασίαν μανίαν. Ἡ πυρῆτις καὶ τῶν δύο ἐμπυρεμάτων εἶχε βραχῆ· ἐνῶ δὲ ὁ Φράγκ καὶ ὁ Δίγκολν τὴν ἐβρίπταν κατὰ γῆς ὡς ἄχριστον, ὁ κύριος Χουάρτων καὶ ἐγὼ ἐνησυχολοῦμεθα γυρεύοντες τὰς πυριτοθήκας μᾶς· ᾗτον δὲ τὸσον σκότος, ὥστε ἠναγκασθημεν νὰ γυρεύωμεν ψηλαφῶντες, καὶ ἔρποντες εἰς τὸ ἔδαφος.

« Ὅταν εὕρεθην πλεθίστον τῶν δύο σκύμων, ἠκούσα ᾗτον ὁμοιάζοντα προστραβῆν μετὰλλου, καὶ ἀμέσως ἐνόησα ὅτι τὰ ζῶα ἐκεῖνα ἐπαιζάν με τὰς πυριτοθήκας μᾶς. Κατὰ δυστυχίαν, εἶχαν ἐβγάλει τὸ πῶμα μὲ τοὺς πόδας των, καὶ ἡ πυρῆτις, χυθεῖσα εἰς τὸ ὑγρὸν ἔδαφος, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ εἰς τίποτε. Ἡ ἀνακαλύψις αὐτῆ μᾶς ἐβύθησεν εἰς φρίκην ἀπογνώσεως.

« Ἀπώλετο πᾶσα ἐλπίς! ἀνέκραξεν ὁ κύριος Χουάρτων· ἄλλο τι πλέον δὲν μᾶς μένει, εἴμῃ νὰ ἐξετάσωμεν τί εἶναι τὸ καλύτερον, ν' ἀποθάνωμεν τῆς πείνας ὁμοῦ μὲ τὰ φυλακισμένα μὲ ἡμᾶς ζῶα, ἢ νὰ παύσωμεν ἀμέσως τὰ δεινὰ μᾶς ἀφίνοντας νὰ ἐμῆν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ φοβερίζον ἡμᾶς ἕξωθεν τέρας; »

Ταῦτα δὲ λέγων, ἐπλησίασεν εἰς τὸν προσατεύοντα ἡμᾶς λίθον, καὶ ἠτένισεν ἀτρόμητα βλέμματα πρὸς τοὺς σπιθηροβόλους τοῦ τέρατος ὀφθαλμούς. Ὁ νέος Δίγκολν, ἀπληπισμένος ὢν, κατηρᾶτο καὶ ἀνεθεμάτιζεν· ὁ δὲ Φράγκ, διατηρήσας πλειότεραν ἀταραξίαν, καὶ λαβὼν κομμάτιον σχοίνου, τὸ ὅποῖον ἔφερεν εἰς τὸν κόλπον του, διευθύθη πρὸς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ σπηλαίου, χωρὶς νὰ μᾶς εἰπῇ τίεσκόπευε νὰ πράξῃ. Μετ' ὀλίγον ἠκούσαμεν συριγγῶν ὑπόκωφον, καὶ ἡ τίγρις, ᾗτις τὸν ἤκουσεν ἐπίτηδες, ἐκυρεύθη ἀπὸ μεγαλύτεραν ταραχήν· ἐπήγαυε καὶ ἤρχετο ἐμπροσθεν τοῦ σπηλαίου, καὶ ὄλος παρᾶ-

ΤΑΒΑΚΟΣ.

φρων έφαινετο και μαινομένη· έπειτα, εστάθη διαμιάς, και, στρέφουσα την κεφαλήν προς τὸ δάσος, εξέπεμπε φρικώδεις στεναγμούς. Οἱ δύο ἰνδοὶ ὀδηγοὶ μας, ὠπελούμενοι ἐκ τῆς θέσεως ταύτης, ετοξευσαν κατ' αὐτῆς τὰ βέλη των, ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ δένδρου ὅπου ἐκρύπτοντο· καὶ τὴν ἐκτύπησαν μὲν πολλάκις, ἀλλὰ τὰ βέλη ταῦτα ἀνεκρούοντο, ὡς μὴ δυνάμενα νὰ διαπεράσῃσι τὸ τραχύτατον δέρμα της. Τελευταῖον ὅμως, ἐν τῶν βελῶν τούτων τὴν ἐπέτυχε πλησίον τοῦ ὀρθαλμοῦ, καὶ ἐκαρφώθη εἰς τὴν πληγήν. Τότε ἡμανία αὐτῆς ἐκοιμήθη· ὡρμησε πρὸς τὸ δένδρον, καὶ, σταθεῖσα ὀρθή εἰς τὸν κορμόν, ἐσπάραπεν αὐτὸν με τούς δονχας, καὶ ἔλεγες ὅτι ἐμελλε νὰ ρίψῃ τὸ δένδρον. Ὁταν ὅμως κατὼβησε ν' ἀποσπάσῃ τὸ βέλος, ἠσύχασεν ὀπισθοῦν, καὶ ἐπανελάβε τὴν ἐμπροσθεν τοῦ σπηλαιῶ θέσιν της.

« Τότε εἶδαμεν πάλιν ἐρχόμενον τὸν φράγκ, καὶ, μόλις ἐξήρξα ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα, ἐνόησα τί εἶχε πράξει. Εἰς ἑκατέραν τῶν χειρῶν του ἐκρέματο σκύμνος, προσκρητμένος εἰς τὸ σχοινίον με τὸ ὀπίθον τοῦς εἶχε πνίξει. Πρῶν καταλάβω δὲ τὸν περὶ τέρω σκοπόν του, τοῦς ἐξήρξην ἀμοτέρους εἰς τὴν τίγριν διὰ τῆς ὀπῆς τῆς εἰσόδου· τὸ δὲ θηρίον, μόλις τοῦς εἶδεν, ἄρχισε νὰ τοῦς ἐξετάζῃ σιωπηλὰ, γυρίζουσα αὐτοῦς με πολλὴν προφύλαξιν καθ' ὅλα των τὰ μέρη. Ἀφοῦ ὅμως ἐπίσθη ὅτι ἦσαν νεκροὶ, ἀφῆκε κραυγὴν ἀπογνώσεως τόσον διαπεραστικὴν, ὥστε ἠναγκάσθημεν νὰ φράξωμεν τὰς ἀκοάς μας. Ἐπιπλήττων τὸν κυνηγόν μου διὰ τὴν ὅσον ἐάρσαρον τόσον ἀνωφελῆ τὴν πρᾶξιν, εἶδα, ἐκ τῆς τραχύτητος τῆς ἀπαντήσεώς του, ὅτι δὲν εἶχε πλέον ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ διὰ τοῦτο ἔθεωρεῖτο ἀπληλαχμένος παντὸς δεσμοῦ πειραρχίας μεταξύ κυρίου καὶ ὑπηρετοῦ. Τὸ κατ' ἐμέ, χωρὶς νὰ γνωρίζω τὴν αἰτίαν, ἤλπιξα πάντοτε ὅτι ἐσθία ἀπροσδόκητος ἤθελε μᾶς σώσει ἀπὸ τὴν φρικτὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρισκόμεθα.

Αἱ θρονταὶ τέλος πάντων εἶχαν παύσει, ἤσυχοι δὲ καὶ γλυκῆς ἀνεμος διεδέχετο τὸν πρὸ αὐτοῦ βῆσιον κλύδωνα. Τῶν πτηνῶν τὰ κελιδήματα ἤκούοντο καὶ πάλιν εἰς τὸ δάσος, καὶ αἱ σταγόνες τῆς ἡλιοχῆς, ἀντανακλώμεναι εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἔλαμπαν εἰς τὰ φύλλα ὡς χιλιάδες ἀδαμάντων. Ἐβλεπα, διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ σπηλαιῶ, τὴν ἔγερσιν ταύτην τῆς φύσεως διαδεχομένην τὸν θόρυβον τῶν στοιχείων, καὶ ἡ ἀντίθεσις τῆς ἠσυχῆς ταύτης σκηνῆς με τὴν θέσιν μας ἀπετέλει τὴν θέσιν μας αὐτὴν φρικωδέστεραν. ἤμεθα εἰς τάφρον, εἰς τὸν ὅποιον ἐφαίνετο ὅτι ἠθέλημεν ἐνταφισθῆ διαπαντός, διότι τέρως, τοῦ Κερβέρου τῆς μυθολογίας φοβερώτερον, ἐφύλαττε τὴν εἰσόδον, ἐξαπλωθὲν πλησίον τῶν σκύμων του. Ἦτον θηρίον ὠραιότατον, καὶ μεγάλου ἀναστήματος· τὰ μέλη του, ἐκτεταμένα καθ' ὅλον των τὸ μήκος, ἐδείκνυαν τὴν τεραστίαν δύναμιν τῶν μυῶν του· ἀπὸ τὰς σιαγόνας του, ὠπλισμένης μὲ φοβεροῦς ὀδόντας, ἐπιπταν μεγάλαι νιφάδες ἀφοῦ. Αἶφνης τότε, ἠκούσθη μακροθεν μέγας καὶ μακρὸς βρυχηθμός· ἡ τίγρις ἀπεκοίθη διὰ στεναγμοῦ γοργοῦ, καὶ κραυγὴ συγχρόνως τῶν ἰνδῶν μᾶς ἀνήγγειλεν ὅτι νέος κίνδυνος μᾶς ἐροβί-

ριζε. Μετ' ὀλίγα λεπτά, οἱ ὀφθοὶ μας ἐπεκυρώθησαν, διότι εἶδαμεν τίγριν ἄλλην, ἣτις διευθύνετο πηδῶσα πρὸς τὸν τόπον ὅπου ἤμεθα. « Ὁ ἐγθρὸς οὗτος εἶναι περισσώτερον τοῦ ἄλλου ἐπικίνδυνος, εἶπεν ὁ κύριος Χουάρτων, διότι εἶναι ἡ θηλυκὴ τίγρις, καὶ αἱ θηλυκαὶ εἶναι ἀδυσώπητοι πρὸς τοῦς φονεύσαντας τοῦς σκύμους των. »

Τοῦ δευτέρου τούτου θηρίου οἱ βρυχηθμοὶ, ἀφοῦ ἐξέτασε τὰ σώματα τῶν δύο σκύμων, ὑπερέβησαν ὅσα ἔως τότε εἶχαμεν ἀκοῦσει, καὶ τὸ ἀρσενικὸν ἤνωσε καὶ αὐτὸ τὰς γοεράς του κραυγᾶς. Διαμιάς, οἱ βρυχηθμοὶ ἔπαυσαν, καὶ θαυθὸς μόνον ψιθυρισμὸς ἠκούετο, ὅταν εἶδαμεν τὴν θηλυκὴν τίγριν πλησιάζουσαν τοῦς καπνίζοντας μυκτῆράς της εἰς τὴν ὀπῆν τῆς εἰσόδου, καὶ ῥίπτουσαν πανταχοῦ βλέμματα. Τὰ βλέμματα ταῦτα ἔπεσαν ἐντὸς ὀλίγου ἐπάνω μας, καὶ παρευθὺς, ὀρμηῆσάτα ἐμμανῶς εἰς τὰς ἐμπροσθεν, ἐδείκνυεν ὅτι ἤθελε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ τελευταῖόν μας ἄσυλον. Ἰσως δὲ διὰ τῆς τερατίας αὐτῆς δυνάμεως ἤθελε κατορθώσαι νὰ κυλίσῃ τὸν λίθον, ἀν δὲν ἠνόησαμεν ὅλας μας τὰς προσπαθείας κατ' αὐτῆς ὀπισθεν. Ὁταν ἡ τίγρις εἶδεν ὅτι δὲν ἐπιτύγγανεν, ἐπλησίασε πρὸς τὴν ἀρσενικὴν, καὶ ἐστάθησαν ὀλίγας στιγμᾶς, ὡς συμβουλευόμεναι μεταξὺ των· ἔπειτα, ἀπεμακρύνθησαν καὶ αἱ δύο με ὀρμητικὰ βήματα, καὶ ἔγειναν ἄφαντοι.

« Ὁταν αἱ τίγρεις ἦσαν ἤδη μακρὰν, οἱ δύο ἰνδοὶ ὀδηγοὶ μας ἐβάνησαν εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ σπηλαιῶ, καὶ μᾶς ἐβίασαν νὰ φύγωμεν, ὠφελοῦμενοι ἀπὸ τὴν μόνον εὐκαιρίαν ἣτις ἐπαρουσιάζετο πρὸς σωτηρίαν μας, διότι, ἔλεγαν, τὰ θηρία ἐπήγαν νὰ ζητήσωσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρου εἰσόδον ἄλλην, γνωστὴν ἀναμφιβόλως εἰς αὐτὰ, καὶ οὕτω νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ σπηλαιῶ. Ἐπομένως, ἐσπεύσαμεν ὅλοι νὰ κυλίσωμεν τὸν κλειόντα τὴν εἰσόδον αὐτοῦ λίθον, καὶ ἐξήλαζαμεν ἀπὸ τὸν τάφρον ἐκεῖνον, ὅπου ἐφοβούμεθα ὅτι ἐνταφισθίμεν ζῶντες. Ὁ κύριος Χουάρτων ἐξῆλλε τελευταῖος, διότι δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ εἶρῃ τὸ τουφέκιόν του με τοῦς δύο σωλῆνας· ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ἄλλοι δὲν εἶχαμεν ἄλλο κατὰ νοῦν, εἰμὴ πῶς νὰ σωθῶμεν διὰ τῆς φυγῆς. Ἦκούσαμεν καὶ πάλιν τοῦς βρυχηθμοῦς τῶν τίγρων, ἀν καὶ μακροθεν, καὶ, ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη τῶν ὀδηγῶν μας, ἐμδήκαμεν εἰς μονοπάτιον πλάγιον. Τὸ πλῆθος τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν κλάδων, με τὰ ὅποια ἡ θύελλα εἶχε γαμίσει τὸν δρόμον, ἔκαμαν τὴν φυγὴν μας βραδείαν καὶ δύσκολον.

Ἐπειπατοῦμεν οὕτως ἐν τέταρτον τῆς ὥρας, ὅταν ἡ ὄξεια κραυγὴ ἑνὸς τῶν ἰνδῶν μᾶς ἐπληροφόρησεν ὅτι αἱ τίγρεις ἤρχοντο κατόπιν μας. Εὐρισκόμεθα τότε ἐμπροσθεν γεφύρας καταλωτῆς, ζευχθείσης εἰς ἓνα τῶν χειμάρρων. Οἱ ἰνδοὶ μόνου, με τὸ ἔλαφρόν των περιπάρτημα, ἠμποροῦν νὰ διαβῶσιν ἀπόθως εἰς γεφύρας τοιούτου εἶδους, αἱτινες εἰς πᾶν βήμα κλονοῦνται καὶ τρέμουν ὄλα. Ὁ χειμάρρος ἐκεῖνος ἔτρεχε με ὀρμὴν καὶ βόην μεγάλην μεταξὺ τῆς μίας καὶ τῆς ἄλλης ὑψηλῆς ὄχθης, τὰς ὁποίας ἐπερισσείχαν βράχοι ἀπότομοι καὶ κοπερωτάτοι. Ὁ Λίγκολν, ὁ Φράγκ καὶ ἐγὼ διεβίμεν εὐτυχῶς τὴν γέφυραν, ἀλλ' ὁ

κύριος Χουάρτων ἦτον ἀκόμη εἰς τὸ μέσον, προσπαθῶν νὰ τηρήσῃ τὴν ἰσορροπίαν τοῦ σώματός του, ὅταν αἱ τίγρεις ἐξῆλθαν ἀπὸ τὸ πλησιόχωρον δάσος· ἅμα δὲ μᾶς εἶδαν, ἐπίδησαν κατεπάνω μας ἐκπέμπουσαι φρικώδεις καὶ γοεράς κραυγᾶς. Ἐν τούτοις ὁ κύριος Χουάρτων εἶχε φθάσει σῶος εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην τοῦ χειμάρρου, ἐγὼ δὲ ἐνησχολούμην με τὸν Φράγκ καὶ με τὸν Λίγκολν, καὶ με τῶς δύο μου ὀδηγοῦς, ν' ἀναβῆιξηθῶ ἐπὶ τῶν ἐμπροσθεν ἡμῶν βράχων.

« Ὁ κύριος Χουάρτων, μολονότι αἱ τίγρεις ἦσαν πολλὰ πλησίον του, δὲν ἔχασεν οὔτε τὴν τόλμην οὔτε τὴν ἀγγίνοιαν αὐτοῦ. Ἄμα φθᾶσαι εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τῆς γεφύρας, ἔσυρε τὴν ὁποίαν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ μάχαιρον τοῦ κυνηγίου, καὶ ἔκοψε τὰ δεσμὰ τὰ συνδέοντα αὐτὴν με τὴν μίαν ὄχθην. Τοιοῦτοτρόπως ἠλπικε νὰ θέσῃ φραγμὸν ἀδιάβητον καὶ πρόσκομμα εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ἐγθρῶν μας· ἀλλὰ μόλις ἐξεπλήρωσε τὸ ἔργον τοῦτο, εἶδαμεν τὴν θηλυκὴν τίγριν νὰ ὀρμηθῇ πρὸς τὸν χειμάρρον, πασχίζουσα νὰ τὸν διαβῇ διὰ πηδήματος. Περὶεργον καὶ φοβερόν ἦτον τὸ θέαμα ἐκεῖνο, ὅταν ἐβλέπαμεν τὸ φοβερόν ἄρσενον ἐπικρατεῖνον μίαν στιγμὴν ἐπάνω τῆς ἀδύσου! Ἀλλ' ἡ σκιὴ αὐτῆ ἐπίρρασε ὡς ἀστραπή! ἡ δυνάμεις της δὲν ἦτον ἴση με τὴν ἀπόστασιν· προτοῦ δὲ πέσῃ εἰς τὸ βᾶθος τοῦ χειμάρρου, κατεμελλίσθη ἀπὸ τὰς κοπερᾶς ἄκρας τῶν βράχων. Ἡ καταστροφὴ αὕτη δὲν ἀπέδειλλασε τὴν ἀρσενικὴν, ἣτις δι' ἰσχυροῦ πηδήματος κατόρθωσε νὰ διαβῇ τὸν χειμάρρον. Μολαταῦτα, με μόνους τοῦς ἐμπροσθινοῦς δονχας κατέλαβε τὴν ἀπέναντι ὄχθην· κρεμασθεῖσα δὲ τοιοῦτοτρόπως ὑπεράνω τοῦ κρημνοῦ, ἐπάσχισε νὰ εἶρῃ γῆν νὰ πατήσῃ, καὶ οἱ ἰνδοὶ ἐκραύαζαν καὶ πάλιν, ἐβέλοντες ἀφανισθεῖσαν πᾶσαν ἐλπίδα. Ὁ κύριος Χουάρτων, ὄν πολλὰ πλησίον τῆς τίγρης, ἐπροχώρησε πρὸς αὐτὴν θαρσεραλέως, ἐμπήξας τὴν μάχαιράν του εἰς τὸ στῆθος της. Ἀδυνατῶ νὰ ἐκφράσω τὴν μανίαν ἣτις τότε τὴν ἐκυρῆυσεν· ἀθροίσασα ὅλας τὰς δυνάμεις της, ἐπάτησε με τοῦς ὀπισθινοῦς πόδας της εἰς τὸν βράχον, καὶ ἤρπασε τὸν κύριον Χουάρτων ἀπὸ τὸ σκέλος· ἀλλ' ὁ ἀληθὲς ἦρως φίλος μου οὗτος διετήρησεν ὄλην του τὴν ἀφοσίαν· ἐστηρίχθη με τὴν ἀριστεράν του χεῖρα εἰς κορμὸν δένδρου, καὶ με τὴν δεξιὰν ἐβύθισε καὶ πάλιν τὴν μάχαιράν του εἰς τὸ στῆθος τοῦ θηρίου.

Ὅλα ταῦτα ἔγειναν εἰς μίαν στιγμὴν. Οἱ ἰνδοὶ, ὁ Λίγκολν, ὁ Φράγκ καὶ ἐγὼ ἐδράμαμεν εἰς ἐσθία θειάν του· ὁ Λίγκολν, ἀρπάζας τὸ πλησίον αὐτοῦ τουφέκιον τοῦ κυρίου Χουάρτων, ἐκτύπησε με τὸ κοντάκιον τόσον δυνατὰ τὴν τίγριν εἰς τὴν κεφαλὴν, ὥστε τὸ θηρίον, καταπλαγὲν, ἀφῆκε τὴν λαίαν του, καὶ ἐκρημνίσθη εἰς τὴν ἀδύσον. Ἀλλ' ὁ δυστυχὴς νέος δὲν ἀνελόγησε καλῶς τὸ κτυπήματός του τὴν δύναμιν· ἐκυψεν εἰς τὰς ἐμπροσθεν, οἱ πόδες του ὠλισθήσαν, καὶ, ἐπειδὴ αἱ χεῖρές του δὲν εἶχαν πῶν νὰ στηριχθῶσιν, ἔπεσεν εἰς τὸν χειμάρρον, ἠγωνίσθη παρατόπως ὀλίγας στιγμᾶς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἔπειτα ἐβύθισθη, καὶ πλέον δὲν ἐβάνη! » (Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.)

Φυτόν πλέον ἐκτεταμένης χρήσεως παρὰ τὸν ταβᾶκον εἰς τὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει. Κατὰ τοῦτο, ὄχι μόνον ὑπερβαίνει τὸ τσάι, τὸν καφέν, τὰ γεώμηλα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν σίτον. Πολλοὶ ἠμποροῦν νὰ φιλονεικήσουν τὴν ὠφελειάν του, ἀλλὰ τὴν χάριν του ἄς μὴ τὴν φιλονεικῆτῃ κάνεις, διότι ἡ ὄρεξις μερικῶν δὲν ἠμπορεῖ νὰ κατισχύσῃ τῆς ὄρεξεως ὄλων. Πρῶν ὅμως φθάσῃ εἰς τὸν ὑψηλόν τοῦτον τῆς τιμῆς βαθμόν, ὁ ταβᾶκος ἔπαθε πολλὰ καὶ μέγала ἔασανα· τὴν ὠραίαν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν σήμερα τὸν ἐλέπομεν, τὴν ἀπέκτησεν ἀφοῦ ἐθριάμβευσεν ἐναντίον ἀπέριων δυσκολιῶν καὶ ἀντιστάσεων. Ἐν βασιλεῦθ σήμεραν ἐπὶ τῶν δύο κόσμων, ἦτον ποτὲ καιρὸς καθ' ὃν οἱ θιασώται του, ὑποκειμένοι εἰς τὰς ποινὰς τοῦ ποινικοῦ κώδικος, δὲν εὕρισκαν γωνίαν γῆς ὅπου νὰ τὸν βοροῦν ἢ νὰ τὸν καπνίζου ἓν εἰρήνῃ. Ὀλόκληροι τόμοι δὲν ἠδὲ φθάσουν εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἐπιχειρήσῃ νὰ περιγράψῃ τὰ περιστατικὰ τοῦ πολέμου τὸν ὅποιον ἡ θρησκεία, ἡ πολιτικὴ, ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ καθαρῶτος ἐκίνησαν ἄλλοτε κατὰ τοῦ φυτοῦ τοῦ ταβᾶκου.

Εἰς τὴν πάτριον γῆν τοῦ ταβᾶκου, τὴν Ἀμερικὴν, ἡ ἀπόλαυσις του, οὕσα ἐφικτὴ εἰς ὅλους, δὲν ἐσκανθάλιζε κανένα. Οἱ ἀγριοὶ καὶ βάρβαροὶ ἐκεῖνοι λαοὶ δὲν ἐνόουν πῶς ἦτον δυνατὸν νὰ ἦναι ἐγκλημα τὸ νὰ ἐμβάζῃ κανεῖς κόνιν φυτοῦ εἰς τοῦς μυκτῆράς του, ἢ νὰ καίῃ τὸ φυτὸν τοῦτο καὶ νὰ βοφᾷ τὸν καπνὸν του. Εἰς τὴν ἐξευγενισμένην ὅμως Εὐρώπην ἄλλως πως ἐκρίθησαν αἱ τοιαῦται πράξεις.

Εἰσῆγαγε πρῶτος εἰς τὴν Γαλλίαν τὸν ταβᾶκον, κατὰ τὸ 1560 ἔτος, ὁ κύριος Νικῶ, πρέσβυς φραγκίσκου τοῦ Β', βασιλέως τῆς Γαλλίας, παρὰ τῆ αὐλῆ τῆς Πορτουγαλλίας, καὶ ἐπρόσφερον αὐτὸν δῶρον εἰς τὴν βασιλισσαν Αἰκατερίναν τὴν Μεδικὴν. Ἐτιμήθη δὲ εὐθὺς ὡς πρᾶγμα νέον, καὶ, διὰ πολλὰ ἔτη μόνου αἱ ῥίνες τῶν αὐλικῶν εἶχαν τῆς ἀπολάυσεως αὐτοῦ τὸ προνόμιον. Μετὰ ταῦτα διεδόθη ἐν ἀκαρεῖ ἡ χρῆσις του ἀπὸ τὴν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν ὄλην, καὶ ἔγεινε σχεδὸν γενική. Ὁ τοιοῦτος θριάμβος ἔπρεπε κατὰ φυσικὸν λόγον νὰ γεννήσῃ ἀντίδρασιν, καὶ νὰ διεγείρῃ τὸν φθόνον ἐπὶ κεφαλῆς δὲ τῆς ἀντιδράσεως ἐτέθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἰατροὶ. Οἱ πρῶτοι κατεφρόοντο καὶ κατ' αὐτῆς τῆς προσπαρασκευῆς του (διότι τότε συνείθηξεν κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν τῆς χρήσεως νὰ τὸν μεταβάλλουν εἰς κόνιν), καὶ κατὰ τῶν ἀποτελεσμάτων του, τὰ ὅποια, εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν, διεκόπταν τὴν ἀπαιτουμένην εὐταξίαν καὶ σιωπήν. Οἱ δευτεροὶ, ἀρχηγὸν ἐχόντες τὸν περιβόητον Φαγιῶν, τὸν ὅποιον εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Μολιέρ ὅταν ἐπλασε τὸ πρόσωπον τοῦ Πουργῶν, ἐπεσώρευαν πᾶν εἶδος κατηγορίας κατὰ τοῦ ἀντιποιομένου προσόντα ἰατρικὰ ἀυθαδεστάτου φυτοῦ. Ἀλ-

λά, ταῦτα λέγοντες, πρὸς δόξαν τοῦ ταβάρου καὶ διασκέδασιν τῶν ἀκρατῶν, διέκοπταν πολλάκις τὰ κεραυνοβόλα των ἐπιχειρήματα, ἀντλοῦντες ἐμπνεύσεις νέας . . . εἰς τὸ βάθος τῆς ταβακοθήκης.

Δὲν διήγειρεν ὀλιγωτέρας ἐριδας ὁ ταβάρου εἰς τὴν Ἀγγλίαν· ἐκεῖ μάλιστα εὔρε καὶ ὑποδοχὴν θερμότεραν καὶ βιαιοτέραν καταδρομὴν. Ὁ πρῶτος, κατὰ τὸ 1585 ἔτος, εἰσαγαγὼν αὐτὸν κύριος Γουάλτερ Ράλεϊχ, ζηλότυπος ὢν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἡδονῆς ταύτης, ἐκλείπει ἐν κοιτῶνα ἀπόκεντρον, καὶ ἐκεῖ κρυφίως καὶ ἐν ἀνέσει ἐκάπνιζεν. Ἄλλὰ, μίαν τῶν ἡμερῶν, ὁ ὑπρέτης του, φέρων εἰς αὐτὸν φιάλην ζύθου, τὸν κατέλαβεν αἰφνιδίως καπνίζοντα· ἰδὼν δὲ δῖνας καπνοῦ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κυρίου του ἐξερχομένης, καὶ ἔντρομος γενόμενος, ἔρριψεν εἰς τὸ πρόσωπόν του τὸν ζύθον, θέλων νὰ σήσῃ τὸ πῦρ τὸ ὁποῖον ἐνόμιζεν ὅτι ἐσωτερικῶς τὸν κατέφλεγε, καὶ ἐξῆλθε κρᾶζων καθ' ὅλην τὴν οἰκίαν « πυρκαϊά, πυρκαϊά! » Ἠναγκάσθη τότε ὁ κύριος Ράλεϊχ νὰ φανερώσῃ τὸ μυστήριον τῆς ἡδονῆς του, καὶ ἔκτοτε ὁλος ὁ κόσμος, ὡς ἀπὸ ἀληθινὴν μανίαν κυριευθεὶς, ἤθελεν ἀδικόπως νὰ καπνίζῃ. Εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὴν αὐλὴν, εἰς τὰς ἐκκλησίας, εἰς τὰ δικαστήρια, εἰς τὰ θέατρα, παντοῦ ἐφαίνοντο ἄνθρωποι καπνίζοντες, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἡ πίπα ἀπετέλει μέρος τῶν κοσμημάτων τῶν δεσποινῶν τῆς αὐλῆς τῆς Ἐλισάβετ, καὶ οἱ ἔνορκοι αὐτοὶ, πρὶν ἀπαγγεῖλαι τὴν ἐτυμηγορίαν των, ἐκάπνιζαν, καθὼς οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἰνδῶν πρὶν ἐκδώσουν τὰς ἀποράσεις των. Δὲν παρήλθεν ὁμως πολὺς καιρὸς, καὶ ἤρχισεν ὁ φρικτὸς κατ' αὐτοῦ διωγμὸς. Αὐτὸς ὁ τῆς Ἀγγλίας βασιλεὺς Ἰάκωβος ὁ Α', γράφων κατὰ τῆς χρήσεως αὐτοῦ, μετεχειρίσθη φράσεις ἐντόνους καὶ ἐμπαινεῖς, καθὼς ἔκαστος δύναται νὰ κρίνῃ ἀπὸ τὰς ἐξῆς περιουσίας. « Ὁ ἄχαρι, ἔλεγε, καὶ ὀδυνώδης ἐλάττωμα! ἀηδὲς εἰς τὴν ὄρασιν, μισητὸν εἰς τὴν ὄτρησην, ἐπιβλαβὲς εἰς τὸ στήθος, ἐπικίνδυνον εἰς τὸν ἐγκέφαλον, καὶ διαχύνον περὶ τοὺς ἔχοντας αὐτὸ ἀπορῶν τόσον δυσώδη, ὡς νὰ ἐξήρχετο ἀπὸ τὰ σπῆλαια τῆς κολάσεως! » — « Ἄν εἶχα ποτὲ, ἔλεγον ἄλλοτε, τὸν διάβολον εἰς τὴν τράπεζάν μου, θὰ τὸν ἐφίλευα τρία πράγματα· 1) γοῖρον, 2) μουστάρδαν καὶ μουρῶναν ζῆρην, καὶ 3) πίπαν ταβάρου. » Οἱ μετὰ τὸν Α' Ἰάκωβον βασιλεύσαντες υἱὸς καὶ ἔγγονος αὐτοῦ, Κάρολος ὁ Α' καὶ Κάρολος ὁ Β', εἶχαν κατὰ τοῦ ταβάρου τὴν αὐτὴν μὲ τὸν προκατόχον των ἀπέχθειαν.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἔχθοι ὅχι ὀλιγώτερον ἐνδοξοὶ κατέτρεξαν τὸν ταβάρου. Καὶ ἐκεῖ κατ' ἀρχὰς τὸν ἐδέχθησαν μὲ ἄπειρον ἐνθουσιασμόν· τοσαύτην δὲ εὐγνωμοσύνην ἔδειξε τὸ κοινὸν πρὸς τὸν καρδιάλιον Σαντακρότσε, ὅστις πρῶτος, περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ἔκτης ἑκατονταετηρίδος, τὸν εἰσήγαγεν, ὥστε ἐφθασε σχεδὸν νὰ τὸν ἀναγορεύσῃ εὐεργέτην τῆς πατρίδος. Πολὺς ὁμως δὲν παρήλθε καιρὸς, καὶ οἱ πάπαι Οὐρβανὸς ὁ Η' καὶ Ἰννοκέντιος ὁ ΙΒ' ἐξέδωκαν ἀπορισμὸν ἐναντίον τῶν ὅσοι μετεχειρίζοντο ταβάρου εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἄλλως φιλελεύθερος καὶ ἀνεκτικὴ

Ἐλβετία βιαία ἐδείχθη καὶ τυραννικὴ κατὰ τοῦ ταβάρου καὶ τῶν μεταχειριζομένων αὐτόν. Εἰς Βέρνην, κατὰ τὸ 1661, ἐυστήθη ἐξαιρετικὸν δικαστήριον, ὑπὸ τὸ ὄνομα Δικαστήριον τοῦ Ταβάρου, ἐπιβάλλον σκληροτάτας ποινὰς κατ' ἐκείνων ὅσοι ἐσυλλαμβάνοντο κάμνοντες χρῆσιν αὐτοῦ καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον· προστετέθη δὲ μεταξὺ τῶν δέκα τοῦ θεοῦ ἐντολῶν καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ ταβάρου ὡς ἐνδεκάτη. Ἄλλ' ἂν εἰς χώραν ἐλευθέραν, καθὼς τὴν Ἐλβετίαν, ἐλαμβάνοντο τοιαῦτα ἀυστηρὰ κατὰ τοῦ ταβάρου μέτρα, ὁποίας ποινὰς ἀπανθρώπους δὲν ἐπέβαλλαν αἱ δεσποτικαὶ κυβερνήσεις κατὰ τῶν λατρευτῶν τοῦ ποτοῦ τούτου χρυσοῦ, καθὼς ὠνόμαζε τὸν ταβάρου ὁ Ἄγγλος Βούρτωι! Ὁ μέγας μογὸλ τῆς Ταρταρίας καὶ ὁ κζάρ τῆς Ῥωσσίας ἐκήρυξαν ὡς ποινὴν εἰς τοὺς θιασώτας τοῦ ταβάρου, βαρύτεραν μὲν τὸν θάνατον, ἐλαφροτέραν δὲ τὴν ἀποτομὴν τῆς βίνος. Ὁ σουλτάνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξέδωκε φερμάνιον, κατὰ τὸ ὁποῖον ὅστις ἐφωξάτο καπνίζων ἔπρεπε νὰ περιφέρεται θεατριζόμενος εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, καὶ νὰ φέρῃ κρεμάμενον εἰς τὴν βῖνάν του τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος, δηλαδὴ τὴν πίπαν. Τέλος πάντων, ὁ σοφῆς τῆς Περσίας ἐξέδωκεν εἰς τὸν στρατὸν του προκήρυξιν διαλαμβάνουσαν ὅτι, ἂν εὕρισκετο πλησίον τινὸς τῶν στρατιωτῶν ταβάρου, ἔπρεπε νὰ καοῦν εἰς τὴν αὐτὴν πυρὰν ὁ στρατιώτης, ὁ ταβάρου καὶ ἡ πίπα.

Ἐκ τῶν εἰρημίων ἐξάγεται ὅτι οἱ λατρευταὶ τοῦ ταβάρου ὑπέστησαν μεγάλους καὶ σκληροὺς ἀγῶνας πρὸ τοῦ νὰ φθάσουν εἰς τὸν σημερινὸν Χρυσὸν Αἰῶνά των. Σήμερον, ναί, εἶναι ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως τοῦ πεδίου τῆς μάχης κύριοι· τὸ δὲ πεδῖον τοῦτο εἶναι ἀπέραντον, διότι εἶναι ὀλόκληρος ὁ κόσμος. Σήμερον ὁ καπνὸς τοῦ ταβάρου ὑψόνεται θριαμβικῶς ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ τῶν θαλασσῶν ὅλων, ἐπὶ τῆς Ἀφρικῆς, ἐπὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἐπὶ τῆς Ἀσίας. Καπνίζουσι σήμερον καὶ εἰς τὰ ἀπώτατα αὐτὰ τῆς οὐρανίας αυτοκρατορίας μέρη. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι, δικαιολογούμενοι διατί, ἐναντίον τῆς συνηθείας καὶ τῆς ὑψηλοφροσύνης των, γίνονται μιμηταὶ τῶν ζένων ἔθνων, οἱ κάτοικοι τῆς Κίνας δι' ἄσχυρίζονται ὅτι, ἀντὶ νὰ λάβουν, αὐτοὶ μάλιστα μετέδωκαν εἰς τὰ λοιπὰ ἔθνη τὸν ταβάρου· ὅπως ἂν ᾖναι ὁμως, ὁ ταβάρου καὶ τὸ τσάϊ μοιράζονται σήμερον τὴν ἀγάπην τῶν ὀπαδῶν τοῦ Κομφυκίου. Εἰς τὴν Κίνα μάλιστα, ἡ τέχνη τοῦ καπνίζεσθαι ἐφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω τῆς ἐντελείας· αἱ νεάνιδες τῶν Κινέζων, ἀπὸ ὀκτώ ἐτῶν ἡλικίας, φέρουν εἰς τὴν ζώνην των, ὡς πρᾶγμα πρῶτης ἀνάγκης, μικρὸν σακκούλιον μεταξωτὸν μὲ ταβάρου, καὶ μικρὰν πίπαν, τὴν ὁποῖαν μεταχειρίζονται μὲ ἀξιοθαύμαστον ἐπιδειξιότητα.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.)